

**HELYI
ESÉLYEGYENLŐSÉGI
PROGRAM**

MÁTÉSZALKA VÁROS ÖNKORMÁNYZATA

2018-2023.

Tartalom

HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM (HEP)

Bevezetés	4
A település bemutatása	4
Értékeink, küldetésünk.....	7
Célok.....	7
A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM HELYZETELEMLÉSE (HEP HE)	
1. Jogszabályi háttér bemutatása	8
1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása	8
1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportot érintő helyi szabályozás rövid bemutatása	9
2. Stratégiai környezet bemutatása.....	10
2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal.....	10
2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása .	12
2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása	13
3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége	13
3.1 Jövedelmi és vagyoni helyzet	14
3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció	15
3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások	20
3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció	23
3.5 Telepek, szegregátumok helyzete	28
3.6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés	36
3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása	40
3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal	42
3.9 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	43
4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység.....	43
4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői	43
4.2 Szegregált, teleszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége.	47
4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése	48
4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékkal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége.....	53
4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	56
5. A nők helyzete, esélyegyenlősége.....	57
5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége.....	57
5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások	59
5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe.....	60
5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak	61
5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások	61
5.6 A nők szerepe a helyi közéletben	62
5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések	62
5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	62
6. Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	63
6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői	63

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete.....	64
6.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés	65
6.4 Az időseket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen.....	67
6.5. Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása	68
7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége.....	69
7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái.....	69
7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzügyi és természetbeni ellátása, kedvezményei	72
7.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés	73
7.4 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása.	74
8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása.....	74
9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága	76
A HELYI ESÉLYEGYENLŐSÉGI PROGRAM INTÉZKEDÉSI TERVE (HEP IT)	
1. A HEP IT részletei.....	76
2. Összegző táblázat- a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve	82
3. Megvalósítás.....	95
4. Elfogadás módja és dátuma.....	97
Mellékletek HEP adattáblák	99

Bevezetés

Összhangban az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény, a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII. 27.) Korm. rendelet és a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelet rendelkezéseivel, Mátészalka Város Önkormányzata Esélyegyenlőségi Programban rögzíti az esélyegyenlőség érdekében szükséges feladatokat.

Az önkormányzat vállalja, hogy

- az elkészült Esélyegyenlőségi Programmal összehangolja a város más dokumentumait, valamint az önkormányzat fenntartásában lévő intézmények működtetését,
- az Esélyegyenlőségi Program elkészítése során bevonja partneri kapcsolatrendszerét.

Jelen helyzetelemzés az Esélyegyenlőségi Program megalapozását szolgálja.

A település bemutatása

A város földrajzi elhelyezkedése, kialakulása, fejlődése

Mátészalka Magyarország észak-keleti szegletében, Szabolcs-Szatmár-Bereg megye északi részén helyezkedik el. A város fekvését tekintve az Észak-alföldi régióhoz tartozik, két (Hajdú-Bihar és Jász-Nagykun-Szolnok) megyével egyetemben. A város vasúton és közúton egyaránt jól megközelíthető. Az M3-as autópálya Őr községig érő szakasza jelentősen megnövelte a város könnyebb elérhetőségét.

A mai Mátészalka négy önálló település (a két Máté, Külszalka és Belszalka) összeolvadásával jött létre. A XII. század közepén a Szalkából akkor még Dobosra vezető út mentén a Hontpázmány nemzetség ősi adománybirtokán létesült Máté falu. Neve az alapító ős utódainak, II. András poroszlójának és testvéreinek a nevében tűnik fel 1216-ban és 1231-ben. Amikor a Mátéi család utolsó férfi tagja a birtokait a feleségére, a nővére utódaira és asszonylányaira hagyta, már két Mathey nevű faluról rendelkezett. A testvérfalu, Szalka a X-XI. században a mai Széchenyi utca és a Kossuth utca akkor egybefüggő, egyenes szakaszán jött létre, majd belőle a XIII. század végére a Kossuth tér környékén kialakult Belszalka. Ettől kezdve az ősi településrészt Külszalkának, a kettőt együttesen pedig Kétszalkának is nevezték. A települést 1381-től a XVI. század derekáig egységesen Szalkának nevezték.

1835-től az első kataszteri felméréstől a településfejlesztés már a tervszerűen irányított városépítés képét mutatja. 1864-ben korszerű mezőgazdasági gyártelep épült, 1887-től kiépültek a vasútvonalak, bankokat, patikákat nyitottak. A két világháború közötti negyedszázad a városi rangját veszített, ugyanakkor megyeszékhellyé vált nagyközség látványos fejlődésének időszaka. Mátészalka a trianoni békeszerződés után előbb Szatmár, majd 1923-tól Szatmár, Ugocsa és Bereg k.e.e. vármegye székhelye volt. Új városközpont alakult, területén nagyarányú építkezés folyt. Ekkor épült a vármegyeháza, a kórház, az iparosok székháza, a téli gazdasági iskola, a hősök iskolája, a sportpálya is.

Következő jelentős dátum Mátészalka életében 1945-50 volt, ugyanis ebben az időszakban volt az egyesített Szatmár-Bereg vármegye székhelye, így a térség központjává vált. Idevándorlásainak számával nőtt népességének száma is. 1950-ben Szabolcs-Szatmár megye

létrehozásával megszűnt megyeszékhelyi szerepe. Mátészalka 1969. augusztus 1-je óta városi ranggal büszkélkedhet.

Demográfiai adatok

A város lakosságának száma 2007. évben 17 557 fő volt, mely 2017. évre 16 698 főre csökkent. Az alábbi táblázat az állandó népesség és a lakónépesség számának változását mutatja be 2007-2017 között:

Év	2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.	2017.
Lakónépesség száma az év végén	17 557	17 436	17 216	17 086	17 318	17 144	16 978	16 902	16 864	16 532	16 698
Állandó népesség	17 917	17 807	17 673	17 533	17 423	17 306	17 347	17 303	17 338	17 106	17 036

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A népesség korcsoportok szerinti összetétele tekintetében a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki. A népesség számának időbeli alakulása mind a gyermekek (0-14 évesek), mind a munkaképes korú lakosság (15-59 évesek) számának és arányának folyamatos csökkenését mutatja, miközben a 60 év felettek száma és aránya folyamatosan növekszik. Az öregedési index változása is egyértelműen jelzi a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat.

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2008	1933	2579	75,0%
2009	1957	2557	76,5%
2010	1990	2548	78,1%
2011	2098	2488	84,3%
2012	2167	2440	88,8%
2013	2293	2437	94,1%
2014	2410	2409	100,0%
2015	2536	2436	104,1%
2016	2632	2405	109,4%
2017	2752	2412	114,1%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az állandó és a lakónépesség csökkenésében az elvándorlás is szerepet játszik. A népesség alakulását – a vándorlásoktól eltekintve – a születések és a halálozások száma és ezek egyenlege is megszabja. Az utóbbi években – a 2015-ös évet kivéve – a halálozások száma meghaladja az élveszületések számát.

Év	éve születések száma	halálozások száma	természetes szaporodás (fő)	állandó jellegű odavándorlás	elvándorlás	egyenleg
2008	155	157	-2	403	529	-126
2009	167	175	-8	347	485	-138
2010	146	180	-34	342	459	-117
2011	149	153	-4	339	462	-123
2012	131	189	-58	308	413	-105
2013	146	160	-14	291	369	-78
2014	132	161	-29	326	450	-124
2015	180	157	23	348	428	-80
2016	146	198	-52	368	592	-224
2017	162	222	-60	n.a.	n.a.	n.a.

Forrás: TeIR, KSH-STAR

Gazdasági jellemzők, foglalkoztatási helyzet

Mátészalka Szabolcs-Szatmár-Bereg megye egyik decentruma, szerepe a megye gazdaságában kiemelkedő jelentőségű. Az Ipari Park Mátészalka gazdasági központja, ebből adódóan ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét, valamint a foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. Azért, hogy a város megőrizhesse gazdasági dinamizmusát, szükséges az önkormányzat tulajdonában lévő ipari park bővítése és infrastrukturális fejlesztése, mivel a beépítetlen területek túlnyomó többsége közművesítetlen. A legalacsonyabb arányban a mezőgazdaságban működő vállalkozások vannak jelen, ezt követi az ipari ágazatokban tevékenykedők aránya, legnagyobb számban pedig a szolgáltatásokban működő vállalkozások vannak jelen Mátészalkán. Az ipari szektorban foglalkoztatottak száma a legmagasabb. A lakossági alapszolgáltatások spektruma lefed minden elvárható területet, ami a lakosok életminőségét és komfortérzetét nagymértékben javítja.

Mátészalka népességének iskolai végzettsége mind a 2001-es, mind a 2011-es népszámlálás adatai alapján kedvező képet mutat, a népesség képzettsége magasabb a megyei és az országos átlagnál. A 18 évesnél idősebb népesség körében az érettségivel rendelkezők aránya 2011-ben 57,1%, míg a 25 évesnél idősebbek 21,5%-a rendelkezik egyetemi, főiskolai oklevéllel.

Mátészalkán a foglalkoztatottak aránya a munkaképes korú (15-64) éves lakosságon belül 55,7 volt a 2011. évi népszámlálási adatok alapján. A foglalkoztatottak száma és aránya a 2001-es adatokhoz képest növekedett. A munkavállalók foglalkozás szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy Mátészalkán az országos és a megyei átlagnál nagyobb arányú a vezető, értelmiségi foglalkozású, az egyéb szellemi foglalkozású, valamint a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Az országos és megyei átlagnál alacsonyabb a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozású és az ipari, építőipari foglalkozású foglalkoztatottak aránya.

Infrastruktúra

A város a megyeszékhely mellett az egyik legjobb infrastrukturális mutatóival rendelkezik. Az elektromos és ivóvíz hálózatban a lakások 96-98%-a bekapcsolt, a szennyvíz csatornázás a lakások 90%-ából elérhető, a bekötések aránya 68%, telefonnal 66%, kábeltelevízióval 58%,

vezetékes gázzal a háztartások 64%-a ellátott. A város útjainak és járdáinak 80%-a szilárd burkolatú, a csapadékvíz elvezetés 60%-ban kiépített.

Közszolgáltatások

Mátészalka által fenntartott intézmények:

Négy Évszak Óvoda. Az óvoda egy központi és négy tagintézményből áll, 25 csoporttal, 625 férőhellyel.

Képes Géza Városi Könyvtár 1952 óta áll az olvasók rendelkezésére.

Szatmári Múzeum a térség összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja.

Mátészalkán 5 általános iskola működik, melyből 3 intézménynek egyházi fenntartója van. A városban zene és egyéb művészeti oktatás is folyik a Szatmár Alapfokú Művészeti Iskolában, amely művészeti iskolának valamennyi általános iskolában van telephelye. A városban 4 középiskola működik.

Mátészalkán a lakosság egészségügyi alapellátása 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi és 4 fogászati körzetben biztosított. Az egészségügyi szakellátásról a Mátészalkai Kórház gondoskodik, amely a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórházhoz tartozik.

Az Önkormányzat a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja gyermekjóléti és szociális szolgáltatásait, valamint a háziorvosi ellátáshoz kapcsolódó ügyeleti ellátást és a védőnői ellátást is.

A város kulturális életének legfontosabb szervezete a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft., ami a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épületegyüttesének vagyonkezelője.

Értékeink, küldetésünk

Az esélyegyenlőség minden ember számára érdem. Célunk, hogy Mátészalka Város Önkormányzata olyan település legyen, ahol alapelveként érvényesül, hogy minden ember egyenlő. Közvetlen, illetve közvetett diszkrimináció vagy hátrányos megkülönböztetés senkit se érjen, se faji, se etnikai, nemzetiségi, vallási, nemi, életkor, családi állapot, fogyatékoság vagy más okból fakadóan. A jogok érvényesülését, a megfelelő képviselőket és az elismerést, embertársaink tiszteletben tartását minden fórumon, intézményben és a helyi munkáltatóknál is alapvető célul tűzzük ki és elutasítjuk az ezzel ellentétes magatartást vagy intézkedést.

Célok

A Helyi Esélyegyenlőségi Program átfogó célja

Mátészalka Város Önkormányzata az Esélyegyenlőségi Program elfogadásával érvényesíteni kívánja:

- az egyenlő bánásmód és az esélyegyenlőség biztosításának követelményét,
- a közszolgáltatásokhoz történő egyenlő hozzáférés elvét,
- a diszkriminációmentességet,
- szegregációmentességet,
- a foglalkoztatás, a szociális biztonság, az egészségügy, az oktatás és a lakhatás területén a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A köznevelési intézményeket – az óvoda kivételével – érintő intézkedések érdekében együttműködik a köznevelési fenntartó szerveivel.

Mátészalka Város Önkormányzata számára elsődleges cél, hogy Mátészalka olyan település legyen, ahol érvényre jutnak azok az elvek, mely szerint minden embernek egyenlő eséllyel

kell indulnia az élet bármely területén. Ne részesüljön senki kedvezőtlenebb bánásmódban neme, faji hovatartozása, bőrszíne, nemzetisége, nemzetiséghez való tartozása, anyanyelve, fogyatékosága, egészségi állapota, vallási vagy világnézeti meggyőződése, politikai vagy más véleménye, családi állapota, anyasága (terhessége) vagy apasága, szexuális identitása, életkora, társadalmi származása, vagyoni helyzete, foglalkoztatási jogviszonyának vagy munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyának részmunkaidős jellege, illetve határozott időtartama, érdekképviselőhez való tartozása, egyéb helyzete, tulajdonsága vagy jellemzője miatt. Ne érjen a fenti jellemzői miatt senkit zaklatás, jogellenes elkülönítés, megtorlás.

Olyan intézkedések, módszerek kialakítása a cél, melyek:

- segítik a hátrányok csökkentését, vagy annak teljes megszűnését eredményezik,
- részben vagy teljes szegregációmentességet nyújtanak,
- által a településen élő hátrányos helyzetű csoportok esélyegyenlősége növekszik,
- egy erős, egyenlő eséllyel rendelkező társadalom megalakulását szolgálják,
- támogatják a meglévő intézkedések meglétét, illetve igényfelmérés alapján új programok, intézkedések bevezetését segítik elő az esélyegyenlőség nevében.

A HEP helyzetelemző részének célja

Figyelemmel a 321/2011 (XII. 27.) Korm. rendelet 1. § (2) bekezdésben foglaltakra első és legfontosabb célunk számba venni a településen élő hátrányos helyzetű társadalmi csoportokhoz (a mélyszegénységben élők, romák, gyermekek, nők, idősek és fogyatékkal élők) tartozók számát és arányát, azok életkörülményeit, élethelyzetét. Az elemzést, számszerű adatokkal megadva kiderül, melyik csoportban milyen problémák vetődnek fel a vizsgált területeken. Az adatok meglétével és a megismert problémák segítségével meghatározhatjuk az adott célcsoport esélyegyenlőségét javító feladatokat, illetve azon területeket, melyek fejlesztésre szorulnak a különböző hátrányos helyzetű csoportoknál.

A célok megvalósításának lépéseit, azok forrásigényét és végrehajtásuk tervezett ütemezését a Helyi Intézkedési Terv (HEP IT) tartalmazza.

A HEP IT célja

Önkormányzati cél a helyzetelemzésre építve olyan beavatkozások részletes tervezése, amelyek konkrét elmozdulásokat eredményeznek az esélyegyenlőségi célcsoportokhoz tartozók helyzetének javítása szempontjából.

Célja még továbbá az intézkedési tervnek, hogy az egyes célcsoportokban feltárt problémát be tudjuk azonosítani, annak megoldását fel tudjuk vázolni, valamint egy teljes térképet tudunk általa feltárni. Segítségével meghatározhatjuk benne a felelősöket, a résztvevők csoportját. Az IT által meghatározhatjuk a problémák megoldására készülő tervünk céljait. Levezethetjük benne a megvalósítandó tevékenységeink menetét, illetve számot vehetünk az esetleges eredményeinkkel is. Számolhatunk általa kockázati tényezőkkel is, tehát segít a problémakör áttekintésében, az arra való felkészültséget is biztosítja.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Helyzetelemzése (HEP HE)

1. Jogszabályi háttér bemutatása

1.1 A program készítését előíró jogszabályi környezet rövid bemutatása

A helyi esélyegyenlőségi programot az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény (továbbiakban: Ebktv.) előírásai alapján készítettük el. A program elkészítésére vonatkozó részletszabályokat a törvény végrehajtási rendeletei,

- a helyi esélyegyenlőségi programok elkészítésének szabályairól és az esélyegyenlőségi mentorokról szóló 321/2011. (XII.27.) Korm. rendelet „2. A helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének szempontjai” fejezete és
- a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól szóló 2/2012 (VI.5.) EMMI rendelet

alapján alkalmaztuk, különös figyelmet fordítva a

- a Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (továbbiakban: Möt.v.)
- a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (továbbiakban: Szt.)
- a foglalkoztatás elősegítéséről és a munkanélküliek ellátásáról szóló 1991. évi IV. törvény (továbbiakban: Ft.)
- a nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény (továbbiakban: Nek tv.)
- az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény (továbbiakban: Eütv.)
- az egészségügyi alapellátásról szóló 2015. évi CXXIII. törvény
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.)
- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény (továbbiakban: Nkntv.)
- a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény
- az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény

előírásaira.

Az Ebktv. 31. § (1) bekezdése a települési önkormányzatok feladatául írja elő, hogy ötévente öt évre szóló helyi esélyegyenlőségi programot fogadjanak el. A helyi esélyegyenlőségi programban helyzetelemzést kell készíteni a hátrányos helyzetű társadalmi csoportok – különös tekintettel a nők, a mélyszegénységben élők, romák, a fogyatékkal élő személyek, valamint a gyermekek és idősek csoportjára - oktatási, lakhatási, foglalkoztatási, egészségügyi és szociális helyzetéről, illetve a helyzetelemzésen alapuló intézkedési tervben meg kell határozni a helyzetelemzés során feltárt problémák komplex kezelése érdekében szükséges intézkedéseket. A programalkotás során gondoskodni kell a helyi esélyegyenlőségi program és a települési önkormányzat által készítendő egyéb fejlesztési tervek, koncepciók, összhangjáról is. A helyi esélyegyenlőségi program időarányos megvalósulását két évente át kell tekinteni, és az áttekintés alapján, szükség esetén a helyi esélyegyenlőségi programot felül kell vizsgálni.

1.2 Az esélyegyenlőségi célcsoportokat érintő helyi szabályozás rövid bemutatása

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) önkormányzati rendeletében meghatározott feltételek szerint szociális rászorultság esetén a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez, a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását végző személy részére, a gyógyszer-kiadás viseléséhez, a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére települési támogatást, valamint rendkívüli települési támogatást biztosít.

Mátészalka város háziorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzeteiről szóló 6/2003. (III. 14.) rendelettel az egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 háziorvosi, 4 házi gyermekorvosi, valamint 4 vegyes, 1 ifjúsági és 1 iskolafogászati fogorvosi

körzetet alakított ki. A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteit a képviselő-testület által elfogadott 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendelet határozza meg, mely alapján 6 területi védőnői és 5 iskola-védőnői ellátási körzet működik.

Mátészalka Város Önkormányzata a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Társulási Megállapodásában kapott felhatalmazás alapján megalkotta a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátásokról, azok igénybevételéről és a fizetendő térítési díjakról szóló 7/2012. (III. 30.) rendeletet, valamint a személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti szolgáltatásokról szóló 8/2012.(III.30.) önkormányzati rendeletet. Ezen két rendelet a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás által fenntartott Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények által nyújtott személyes gondoskodási formákról, az egyes szolgáltatások ellátási területéről, a fizetendő térítési díjakról rendelkezik. A rendeletek meghatározzák azokat a szolgáltatásokat, melyeket Mátészalka Város Önkormányzata az Intézmény útján biztosít.

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII. 01.) önkormányzati rendelete az önkormányzati bérlakások bérbeadásának feltételeit, szabályait rögzíti, és szabályozza a lakbértámogatás rendszerét.

A 9/2016. (III. 31.) önkormányzati rendelet az első lakáshoz jutók támogatásának rendszerét szabályozza.

Az önkormányzat elismeri és támogatja a civil szervezetek, önszerveződő közösségek, valamint magánszemélyek helyi közéletre gyakorolt hatását, és támogatni kívánja a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységeket. Az államháztartáson kívüli forrás átvételéről és átadásáról szóló 18/2015. (VI. 12.) önkormányzati rendelet az igényelhető támogatások feltételeiről rendelkezik.

Mátészalka Város Önkormányzata sportfeladatairól, valamint a helyi sporttevékenység támogatásáról szóló 10/2015. (IV. 29.) önkormányzati rendelet az alapelvek, célok, feladatok megfogalmazása mellett tartalmazza az önkormányzati sportlétesítmények fenntartására és működtetésére vonatkozó szabályokat, valamint a sporttevékenység helyi finanszírozásának új típusú, részletes szabályait.

Mátészalka Város Önkormányzata tárgyévi költségvetéséről szóló rendeletei

2. Stratégiai környezet bemutatása

2.1 Kapcsolódás helyi stratégiai és települési önkormányzati dokumentumokkal, koncepciókkal, programokkal

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 41/2015. (IV. 29.) számú határozatával elfogadta Mátészalka Város Gazdasági Programját a 2015-2020 közötti időszakra. Az elkészített ciklusprogram az elmúlt évek fejlesztéseinek eredményeire építve, azokat a stratégiai célokat tartalmazza, amelyeket az Integrált Városfejlesztési Stratégia meghatároz.

A Gazdasági Programban megfogalmazott átfogó cél: Mátészalka, mint dinamikus térségközpont, egy fejlődő térség kereskedelmi, agrár- és gazdasági központjává válik, modern közszolgáltatásokat biztosít, valamint esztétikus, élhető városképpel rendelkezik. Mátészalka város az alábbi célokat emelte ki Gazdasági Programjában:

- gazdaságélénkítés, turizmusfejlesztés: a beruházás élénkítés kiemelt fontosságú, cél a foglalkoztatottsági helyzet javítása,
  - élhető, esztétikus városi környezet kialakítása: cél a közterület rendezés, az utak állapotának javítása, közösségi terek, sétálóutcák kialakítása, valamint a forgalomszervezés újragondolása,
  - fejlődő térség, dinamikus térségi központ: szükségszerű az önkormányzati funkciók újraszervezése, újragondolása és a közszolgáltatások modernizálása,
  - esélyteremtő város: cél a hátrányos helyzetű társadalmi rétegek szegregációjának felszámolása, a városi szegregátumok megszüntetése, szociális gazdaság kialakítása.
- A gazdasági programban a fejlesztési irányok is megfogalmazásra kerültek.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 137/2015. (IX. 15.) Kt. számú határozatával fogadta el „Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiáját”. Mátészalka Integrált Városfejlesztési Stratégia (ITS) hosszú távú jövőképe: Mátészalka a térség kereskedelmi és gazdasági de-centrumává válik, fenntartható, térségi szerepét erősítő közszolgáltatásaival és vonzó városi környezetével. A város átfogó fejlesztési célja: vonzó és versenyképes térségi központi szerep kialakítása a gazdaság és idegenforgalom, az oktatás, a közszolgáltatások, a közigazgatás és az egészségügy területén az itt élők életminőségének javítása érdekében.

A városi szintű 7-8 évre szóló középtávú célok:

- a város adottságaira építő megyei gazdasági centrum szerep erősítése, valamint a vállalkozóbarát gazdasági környezet fejlesztése,
- a központi szerep megerősítése a járásban és a Szatmári térségben a közigazgatás, az oktatás, az egészségügy, a kultúra és az idegenforgalom területén,
- a népesség megtartása és a társadalmi különbségek csökkentése érdekében vonzó és szolidáris európai kisváros szerep erősítése,
- aktív hazai és nemzetközi kapcsolatrendszer.

A városrészi célok alapelvei között szerepelt, hogy építsen a városrész erősségeire és járuljon hozzá a városrészt érintő problémák megoldásához. Az ITS akcióterületeket jelöl ki, részletezi az akcióterületen tervezett tevékenységeket, valamint a település egésze szempontjából jelentős fejlesztéseket.

Az ITS bemutatja a település szegregátumait és szegregáció által veszélyeztetett területeket, az elmúlt években megvalósított, a szegregátumokat érintő beavatkozásokat. Az Anti-szegregációs program keretében tervezett intézkedésekhez megfelelő kiindulási alapot nyújtott egyrészt Mátészalka Helyi Esélyegyenlőségi Programja, amely kiemelten foglalkozik a szociálisan hátrányos helyzetben élők problémáival, másrészt a város 2010-ben elfogadott Integrált Városfejlesztési Stratégiájában megfogalmazott anti-szegregációs beavatkozásai. Az ITS-ben megfogalmazódott, hogy biztosítani kell a HEP és az Anti-szegregációs program közötti összhangot.

A város rendelkezik Szociális Szolgáltatás-tervezési Koncepcióval, melyben elsődlegesen megfogalmazott cél, hogy a város minden lakója számára legyenek elérhetőek azok az ellátási formák, amelyek a szociális biztonságot garantálják és a minőségi ellátást biztosítják; másrészt a szociális szféra működése magas színvonalon feleljen meg a szakmai kritériumoknak, eredményesen, hatékony formában nyújtson szolgáltatásokat a rászorulóknak. A koncepció a szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátás fejlesztési irányait is bemutatja.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 74/2015. (V. 28.) Kt. számú határozatával fogadta el Mátészalka Város 2015-2019. évre vonatkozó Közbiztonsági és

Bűnmegelőzési Koncepcióját. A koncepció megállapításai, a kitűzött célok kapcsolódnak a helyi esélyegyenlőségi programhoz. A koncepció a következő beavatkozási területek jelölte meg:

- a gyermekek és fiatalok védelme,
- a családon belüli erőszak megelőzése,
- az áldozattá válás megelőzése,
- az időskorúak veszélyeztetése,
- a közterületek biztonságának fokozása.

A koncepcióban a beavatkozási területekhez rendelt feladatokat is.

A bűnmegelőzés kiemelt célcsoportjai a gyermekek, fiatalok, fiatal felnőttek, és az időskorúak.

2.2. A helyi esélyegyenlőségi program térségi, társulási kapcsolódásainak bemutatása

A mátészalkai járás 21 települése gyermekjóléti, szociális és egészségügyi alapellátási feladatok közös megszervezésében állapodott meg, s 2008. január 1-jei hatállyal létrehozta Mátészalka székhellyel a Szatmári Kistérségi Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulást. A Társulás által ellátandó feladatok eltérő ellátási területekre terjedtek ki. 2013-ban a Társulási Megállapodás Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény előírásainak megfelelő felülvizsgálatával egyidejűleg a Társulás nevét Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulásra módosították. A társulás létrehozása óta a társulás által ellátott feladatok bővültek, változott az egyes feladatok ellátási területe, s 2016 óta a mátészalkai járás mind a 26 települése a társulás tagjává vált. Mátészalka Város Önkormányzata az alábbi szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátási feladatokat a Társulás útján biztosítja: szenvedélybetegek közösségi alapellátása, szociális étkeztetés, házi segítségnyújtás, jelzőrendszeres házi segítségnyújtás, támogató szolgáltatás, fogyatékkal élőknél nappali ellátása, fejlesztő foglalkoztatás, család és gyermekjóléti szolgáltatások, gyermekek átmeneti ellátása, gyermekek bölcsődei ellátása, háziorvosi ügyelet, védőnői ellátás.

Mátészalka szervezésével 2015-ben sor került a Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás megalakítására 44 önkormányzat részvételével, amely a mátészalkai, csengeri és baktalórántházi járást foglalja magában. A társulás segítségével szervezettebben, költséghatékonyan és nagyobb területen tudja az önkormányzat összehangolni a fejlesztéseket, ezáltal nagyobb területre is tud hatást gyakorolni, nagyobb volumenű gazdaságfejlesztési célokat képes végrehajtani.

A Társulás célja, közös területfejlesztési célok kidolgozása és megvalósítása, melyből néhány konkrét cél:

- fejlesztési koncepciók, programok és tervek kidolgozása, meghatározása és megvalósítása,
- a településfejlesztés összehangolása,
- a gazdaság szerkezeti megújulásának elősegítése, a munkanélküliség mérséklése,
- közfoglalkoztatási mintaprogramok kidolgozása és megvalósítása,
- Möt.v.-ben meghatározott helyi közügyekhez, valamint helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatokhoz kapcsolódó infrastrukturális és humán jellegű projektek tervezése és megvalósítása.

2.3 A települési önkormányzat rendelkezésére álló, az esélyegyenlőség szempontjából releváns adatok, kutatások áttekintése, adathiányok kimutatása

A statisztikai adatok többségét a TEIR adatbázisból, valamint az adott célcsoportra vonatkozó illetékes intézmények, hivatalok, szervezetek által szolgáltatott információk alapján gyűjtöttük össze. A helyzetelemzés elkészítése során a 2011. évi népszámlálási adatokat, valamint az intézményi beszámoló adatait is felhasználtuk. Azokat az adatokat, amelyekkel az Önkormányzat nem rendelkezett, helyi adatgyűjtés keretein belül pótoltuk. Ellenben vannak olyan területek, ahol ennek ellenére sem rendelkezünk adatokkal.

3. A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége

Mélyszegénységen azt a jelenséget értjük, amikor valaki egy relatív szegénységi küszöb alatt, alapvető javakat és közszolgáltatásokat nélkülözve él, és kevés esélye van arra, hogy ebből a helyzetből önerőből kilépjen. A mélyszegénység összetett jelenség, amelynek okai többek között társadalmi és gazdasági hátrányokban, valamint az oktatás, a képzettség és a foglalkoztatottság területén jelentkező hiányosságokban mutatkoznak meg, és súlyos megélhetési zavarhoz vezetnek. A benne élőket jelentős hátrányok sújtják az élet szinte minden (oktatás, foglalkoztatás, lakhatás és egészségügy) területén. A szegénységi kockázatok különösen a gyermekeket és a hátrányos helyzetű térségekben élőket sújtják. A mélyszegények harmada/fele között becsülik a romák arányát. A romák szegénysége nagyrészt alacsonyabb iskolázottságuknak tudható be, részben annak, hogy nagyobb számban élnek leszakadt térségekben.

A 2011. évi népszámlálás szerint a legnépesebb hazai nemzetiség Magyarországon a cigányság. Számuk az önbevalláson alapuló adatok szerint tíz év alatt megyei szinten 68 százalékkal nőtt, és a teljes népességen belüli arányuk – 8,0 százalék – csaknem kétszerese a 2001. évinek. Ez városunk viszonylatában is elmondható, hiszen 2001-ben a népességhez viszonyított aránya 3,05% volt, míg 2011-ben ez az arány 5,97 %-ra emelkedett. Mátészalkán a 2011. évi népszámlálás során 1028 fő vallotta magát roma nemzetiségűnek. Ez az országos átlag felett van, mely 3,2 %, de nem éri el a megyei átlagot.

A mátészalkai roma lakosságra általában jellemző az alacsony iskolázottság, s nagy hányaduk teletszerű komfort nélküli lakókörnyezetben él.

A városban 5 szegregátum került kijelölésre, ezek közül a Cinevég elnevezésű lakóterületen kijelölt 1. szegregátumban él a roma lakosság nagy része. Mátészalka Város a városban található szegregátumok, illetve szegregációval veszélyeztetett területek állapotának javítása, a város szövetébe történő integrációjuk elősegítése, ezáltal a legrosszabb helyzetben lévő lakosok életszínvonalának emelése céljából pályázatot nyújtott be. A projekt a szociális munkára és egyéni fejlesztési tervekre épülő komplex programot tartalmaz, az 1. szegregátum területét érinti. Ehhez kapcsolódóan Komplex telep program a Cinevégen – infrastrukturális fejlesztések címmel pályázatot nyújtott be az önkormányzat, mely szintén az 1. szegregátum területét érinti. A projekt elemei:

- közösségi ház és környezetének kialakítása, a működtetéshez kapcsolódó eszközbeszerzés
- 3 db önkormányzati bérlakás felújítása (jelenleg nem lakható állapotban levő bérlakások)
- a meglévő bérlakás-állomány tekintetében házi szennyvízkezelő rendszer kialakítása.

A pályázatok pozitív elbírálásban részesültek, a soft projekt tervezett megvalósítási időszaka 2018. október 01. – 2021. szeptember 30., mely a kapcsolódó infrastrukturális fejlesztés időszakát is lefedi.

3.1. Jövedelmi és vagyoni helyzet

Mátészalkán 7114 lakás található. A város lakásállománya 2000 óta folyamatosan bővül, a 2001. évi és a 2011. évi népszámlálások közötti időszakban 5,4 %-kal bővült a számuk, az állomány komfortfokozata magasabb a megyei átlagnál, és a 2001 és 2011 között eltelt időszakban jelentős javulás következett be a lakások komfortossága és felszereltsége terén.

	Összkomfortos	Komfortos	Félkomfortos	Komfort nélküli	Szükség- és egyéb lakás	Összesen
Mátészalka	4693	1982	108	276	36	7095
Önkormányzati bérlakások	59	30	1	89	-	179
A szegregátumok területén található lakások	-	6	-	62	-	68

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás, Önkormányzati adatok

A város lakásállományának nagyobb része – több mint egyharmada – a Városközpontban található. Ebben a városrészben a városi átlagnál kedvezőbb a lakások komfortfokozata. A lakások komfortfokozatát vizsgálva a legkedvezőtlenebb helyzetű településrész a Déli városrész, ahol a városi átlag háromszorosa az alacsony komfortfokozatú lakások aránya. Ugyanebben a városrészben kiemelkedően magas az egyszobás lakások aránya a lakott lakásokon belül.

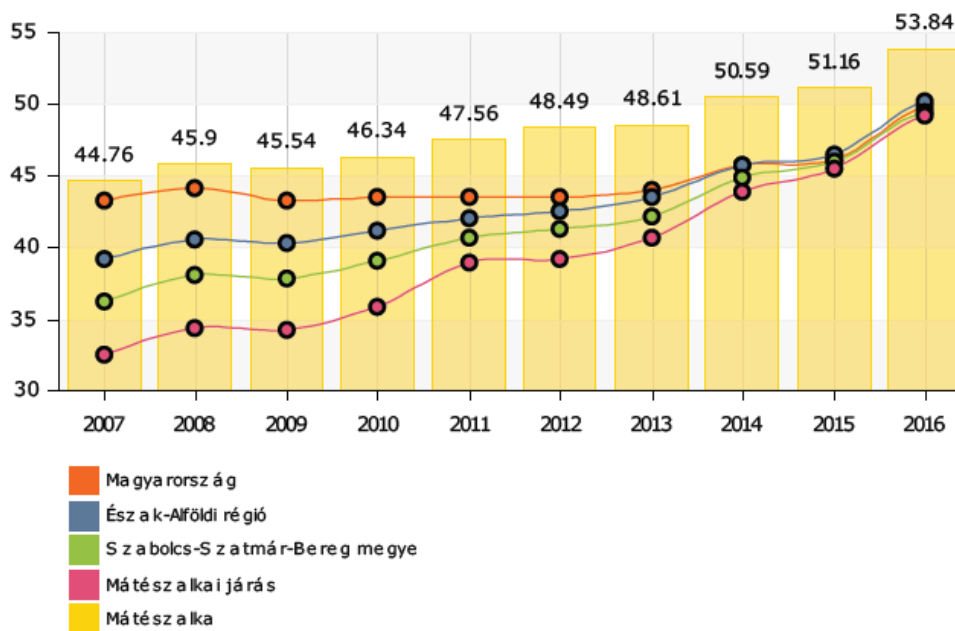
Az elmúlt öt év adatait vizsgálva elmondható, hogy folyamatosan növekszik az adófizetők száma, a megszerzett jövedelem, s ezen belül a munkaviszonyból származó jövedelem is.

	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
Összes belföldi jövedelem (Ft)	14 293 637 151	14 809 330 504	16 349 760 831	17 535 905 648	19 115 939 283
Összes adó (Ft)	2 218 470 283	2 209 780 979	2 457 342 242	2 702 826 413	2 708 686 054
Összes adófizető darabszáma (db)	8 408	8 432	8 754	8 870	9 210
Munkaviszonyból származó jövedelem (Ft)	13 131 673 602	13 625 300 507	12 106 752 587	16 223 173 058	15 066 746 781

Forrás: TeIR, Személyi jövedelem adó

Száz lakosra jutó adófizetők számának változását mutatja az alábbi ábra, mely szintén folyamatos növekedést mutat.

(c) 2018 Lechner Nonprofit Kft. Készült a TeIR-re l.

Az önkormányzat illetékességi területén állandó, vagy ideiglenes jelleggel végzett tevékenység után fizetett iparüzési adó mértéke is évről évre növekszik. Az iparüzési adó növekedésével az egy lakosra jutó adóerő-képesség is növekszik.

Év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
befizetett iparüzési adó	633 169 841	592 956 149	585 377 000	620 959 737	766 136 000	796 285 588	901 578 757	923 224 079	994 215 704	1 025 241 952

Forrás: Önkormányzati adat

3.2 Foglalkoztatottság, munkaerő-piaci integráció

a) foglalkoztatottak, munkanélküliek, tartós munkanélküliek száma, aránya

Mátészalkán a foglalkoztatottak aránya a munkaképes korú (15-64 éves) lakosságon belül 55,7% volt a 2011. évi népszámlálási adatok alapján, mely a megyei átlagnál (49,0%) kedvezőbb mutató, azonban az országos átlagtól (57,9%) kissé elmarad. A foglalkoztatottak nemek szerinti megoszlása szinte egyenlő arányú (férfi foglalkoztatottak aránya 50,35 %- női foglalkoztatottak aránya 49,65%)

Mátészalka teljes népességén belül a 2011-es népszámlálási adatok alapján a foglalkoztatottak aránya 40%, amely magasabb, mint a megyei és az országos átlag. A foglalkoztatottak foglalkozás szerinti megoszlását vizsgálva megállapítható, hogy Mátészalkán az országos és megyei átlagnál nagyobb arányú a vezető, értelmiségi foglalkozású foglalkoztatottak, az egyéb szellemi foglalkozású foglalkoztatottak, valamint a kereskedelmi és szolgáltatási foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Az országos és a megyei átlagnál alacsonyabb a mezőgazdasági és erdőgazdálkodási foglalkozású és az ipari, építőipari foglalkozású foglalkoztatottak aránya. Mátészalkán a helyben foglalkoztatottak száma 2011-ben 9862 fő volt, melynek 44,1 %-a naponta bejáró (ingázó) foglalkoztatott volt. A város magas foglalkoztatási potenciálja ellenére is magas a más településre dolgozni járó foglalkoztatottak száma. A helyben lakó és helyben dolgozó foglalkoztatottak száma 32,4% érettségivel alacsonyabb végzettségű foglalkoztatott, kétharmaduk legalább érettségizett.

Az éves adatokat vizsgálva megállapítható, hogy 2010-ig a munkanélküli mutatók szinte folyamatos emelkedést mutattak, elsősorban a gazdasági válság miatt; az elmúlt években a gazdasági helyzet általános javulásának és a közfoglalkoztatási programnak köszönhetően pozitív változások kezdődtek. A nyilvántartott álláskeresők száma és aránya a 15-64 év közötti lakónépességhez viszonyítva az alábbiak szerint alakult:

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	(TS 0803)	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	6 192	6 507	12 699	678	10,9%	667	10,2%	1 345	10,6%
2013	6 165	6 452	12 617	598	9,7%	587	9,1%	1 185	9,4%
2014	6 076	6 408	12 484	510	8,4%	513	8,0%	1 023	8,2%
2015	6 006	6 360	12 366	314	5,2%	351	5,5%	665	5,4%
2016	5 881	6 188	12 069	299	5,1%	302	4,9%	601	5,0%
2017			0		#####		#####		#####

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti adatai azt mutatják, hogy a 61 év feletti nyilvántartott álláskereső korcsoporton kívül a 20 év feletti korcsoportokban csökken a nyilvántartott álláskeresők száma, a 61 év feletti korcsoportban 2013 óta több mint ötszörösére nőtt az álláskeresők száma. Ehhez hozzájárult a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése, valamint az előrehozott öregségi nyugdíj eltörlése.

Regisztrált munkanélküliek/	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		1 345	1 185	1 023	665	601	371
20 év alatti (TS 1002)	Fő	39	46	60	48	39	24
	%	2,9%	3,9%	5,9%	7,1%	6,4%	6,5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	173	161	136	100	90	50
	%	12,9%	13,6%	13,2%	15,0%	14,9%	13,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	171	153	136	77	63	37
	%	12,7%	12,9%	13,3%	11,5%	10,5%	10,0%
30-34 év (TS 1005)	Fő	175	158	135	73	72	38
	%	13,0%	13,4%	13,2%	10,9%	11,9%	10,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	193	168	136	89	67	42
	%	14,4%	14,2%	13,2%	13,4%	11,2%	11,4%
40-44 év (TS 1007)	Fő	154	136	123	76	74	30
	%	11,5%	11,5%	12,0%	11,4%	12,2%	8,1%
45-49 év (TS 1008)	Fő	135	131	94	63	59	35
	%	10,0%	11,1%	9,2%	9,4%	9,9%	9,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	157	111	92	55	43	28
	%	11,7%	9,4%	8,9%	8,3%	7,2%	7,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	131	102	84	51	49	33
	%	9,7%	8,6%	8,2%	7,6%	8,2%	8,8%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	17	20	29	35	46	54
	%	1,3%	1,7%	2,8%	5,3%	7,6%	14,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

A 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya a nyilvántartott álláskeresők számához viszonyítva fokozatosan csökken, 2016-ban ez az arány már csak 35,6 % volt. A 2008 év óta eltelt időszakban 2009-ben volt a legmagasabb a 180 napnál régebben regisztrált munkanélküliek száma és aránya (66,1%), s ez az arány 2016-ra .

A nyilvántartott pályakezdekők száma is évről évre csökken, 2016-ban a 18-29 éves népesség 3,2%-a álláskereső. 2011-től több nő pályakezdő álláskeresőt tartanak nyilván, mint férfit, korábban ennek fordítottja volt jellemző.

b) alacsony iskolai végzettségűek foglalkoztatottsága

A 2001 és 2011. évi népszámlálási adatok alapján megállapítható, hogy csaknem felére csökkent az általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 évnél idősebb lakosság száma; az elmúlt három évben 5-7 % között van a 8 általánosnál alacsonyabb végzettséggel rendelkező nyilvántartott álláskeresők száma.

év	15 éves és idősebb lakosság száma összesen			15-X éves legalább általános iskolát végzettek száma			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek száma					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	15220	8069	7151	13972	7184	6788	1248	8,2%	885	11,0%	363	5,1%
2011	14487	7779	6708	13828	7328	6500	659	4,5%	451	5,8%	208	3,1%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

A népszámlálás adataiból kitűnik, hogy növekedett a népesség iskolai végzettsége, a legnagyobb növekedés az egyetemi, főiskolai oklevéllel rendelkezők számában következett be. Mátészalka lakossága iskolai végzettség szerint megyei és országos összehasonlításban a megfelelő korúak százalékában:

10-x éves általános iskola első évfolyamát sem végezte el	Mátészalka	0,6	0,6
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	1,2	1
	Magyarország	0,7	0,6
15-x éves legalább általános iskola 8. évfolyam	Mátészalka	91,8	95,5
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	83,8	91,4
	Magyarország	88,8	95,1
18-x éves legalább érettségi	Mátészalka	46,2	57,1
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	28,3	38,3
	Magyarország	38,2	49
25-x éves egyetem, főiskola stb. oklevéllel	Mátészalka	14,7	25,5
	Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye	8,3	13,3
	Magyarország	12,6	19

Forrás: KSH Népszámlálás, 2001., 2011.

c) közfoglalkoztatás

Az önkormányzat rendszeresen indít képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programot. 2013 novemberében indított program keretében alapkompentencia fejlesztés, parkgondozók, illetve hulladékgyűjtők és szállítók képzése folyt. 312 fő vett részt az oktatással egybekötött közfoglalkoztatásban. 2014. évben indított képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programban 122 fő vett részt, a képzések során konyhai kisegítői, személy és vagyoni, zsaluzóács, parkgondozó, hulladékgyűjtő, motorfűrész kezelő és házi betegápoló képesítést szereztek. 2015. évben szintén ez a 7 képzés indult, a képzéseken 122 fő vett részt.

2016-ban 150 fő a képzéssel kombinált közfoglalkoztatási program keretében alapkompentencia fejlesztés, parkgondozó, hulladékgyűjtő, betonozó segéd, mezőgazdasági munkás betanított kőműves, háztáji zöldségtermesztő, cipőfelsőrész készítő képesítést szerzet. 2017. ében indított képzések: szociális gondozó és ápoló, targoncavezető, virágkötő, kárpitós.

Az önkormányzat egy jól átgondolt közfoglalkoztatást valósít meg évek óta, amelyben a dolgozók szakértelmüknek megfelelő értékteremtő munkát végeznek, a képzési programoknak köszönhetően pedig szaktudással ruházzák fel őket, mellyel alkalmassá válhatnak arra, hogy az elsődleges munkaerőpiacon is érvényesülhessenek.

Az önkormányzat évek óta részt vesz a kistérségi, járási startmunka programban. Megvalósított programelemek 2013-2017. években: mezőgazdasági utak karbantartása, illegális szemétkerakók felszámolása, közúthálózat felújítása, belvízelvezető árkok karbantartása, téli értékteremtő projekt. Start pályázat keretében valósulhatott meg Mátészalka belterületi útjainak útburkolat és padka rekonstrukciója, belvíz elvezetés, drótfonat, betonoszlop és mederlap gyártás technológiájának alkalmazása, energianövény termesztés, tüzelőanyag gyártás, zöldségtermesztés, valamint illegális szemétkerakó helyek felszámolása, és belvíz elvezetése programok valósultak meg az utóbbi három évben.

A start projektek mellett jelentős a részben intézmények munkáját segítő közfoglalkoztatás is, melynek keretében a köztisztasági feladatok ellátása mellett a teljesség igénye nélkül irodai adminisztrációs, takarítási, konyhai kisegítői feladatokat látnak el.

A közfoglalkoztatásban foglalkoztatottak kb. 80%-a roma, az önkormányzat minden közfoglalkoztatási programban biztosít számukra munkalehetőséget.

Az önkormányzat évek óta alkalmaz a nyári hónapokban diákmunka pályázat keretében diákokat, valamint 25 év alatti regisztrált álláskereső fiatal foglalkoztatását segítő programban is részt vett. 2017. évben 135 diák segítette a nyári időszakban az intézmények munkáját, és 20 fő 25 év alatti regisztrált álláskereső fiatal foglalkoztatása valósult meg.

A közfoglalkoztatásban részt vevők havi átlagos létszáma az elmúlt 5 évben az alábbiak szerint alakult:

év	Közfoglalkoztatásban résztvevők havi átlagos létszáma	Közfoglalkoztatásban résztvevők aránya a település aktív korú lakosságához képest
2013	366	3%
2014	418	3%
2015	596	5%
2016	690	6%
2017	606	5%
Forrás: TeIR, BMKF, KSH-TSTAR		

A Mátészalkai Szakképzési Centrum felnőttképzés keretében alapkompentencia fejlesztés képzésen túl 22 képzést hirdet. A képzések lehetőséget adnak a munkaerőpiacról kiszorult, hátrányos helyzetű álláskeresőknek, pályamódosítóknak, munkanélkülieknek és a további szakmát szerzőknek egyaránt. A városban működő képzésekkel foglalkozó cég, már húsz éve vesz részt a felnőttoktatásban, jelenleg 14 szakmacsoportban hirdet képzéseket.

d) a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyének mobilitási, információs és egyéb tényezői

Az Ipari Park Mátészalka gazdasági centruma, ebből adódóan ez a városrész adja az ipari termelés döntő részét, valamint a foglalkoztatási potenciálja is kiemelkedő. Azért, hogy a város megőrizhesse gazdasági dinamizmusát, szükséges az önkormányzat tulajdonában lévő ipari park bővítése és infrastrukturális fejlesztése, mivel a beépítetlen területek túlnyomó többsége közművesítetlen. Az Ipari Park és a területén működő Mátészalkai Inkubátorház és Képzési Központ különböző szolgáltatást nyújt az itt letelepülő vállalkozások számára.

Az Önkormányzat pályázatot nyújtott be a Mátészalkai Ipari Park iparterületének fejlesztésére (TOP-1.1.1-15), melynek fő célja a foglalkoztatás bővítése, a helyi vállalkozók megerősítése az alpinfrastruktúrájának fejlesztése által.

Az Önkormányzat az „Inkubátorház fejlesztése” pályázaton (TOP-1.1.2-16) keresztül a vállalkozói hajlandóság növelését, az önfoglalkoztatás és az innovatív vállalkozói szemléletmód terjedését tűzte ki célul. Az Ipari Parkban tervezett inkubátorház szolgáltatáscsomagjában rendelkezésre kell, hogy álljon minden olyan működést segítő szolgáltatás, amelyek segítségével egy induló, vagy új életciklusba lépő vállalkozás megerősödhet. Az Önkormányzat szeretné védeni az induló kisvállalkozásokat úgy, hogy a zöldmezős beruházások helyszínéül szolgáló ipari ingatlan mellett magas színvonalú működést segítő szolgáltatásokat is biztosít. A pályázat pozitív elbírálásban részesült.

e) fiatalok foglalkoztatását és az oktatásból a munkaerőpiacra való átmenetet megkönnyítő programok a településen; képzéshez, továbbképzéshez való hozzáférésük

A magas színvonalú alap és középfokú oktatás-nevelés biztosítása nem csupán társadalmi, hanem gazdasági szempontból is kiemelkedő fontosságú. A versenyképes oktatási háttér biztosítása érdekében fontos a gazdaság igényeihez gyorsan és rugalmasan alkalmazkodni képes szakképzési rendszer kialakítása. A Mátészalkai Szakképzési Centrum az Ipari parkban lévő multicégekkel, kkv-kal, egyéb vállalkozásokkal partnerségi kapcsolat felvételére, elmélyítésére törekszik, annak érdekében, hogy a szakképzésben biztosítottak legyenek a gyakorlati helyek. A tanulóknak a vállalkozásoknál töltött gyakorlattal, majd a későbbi álláshelyekkel biztosítani lehetne a mátészalkai gyermekek helyben maradását, a szakemberek pótlását.

A városban három szakgimnázium működik, melyből kettő szakközépiskolai képzést is biztosít. A Baross László Mezőgazdasági Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiumában a szakgimnáziumban két szakmacsoportot választhatnak az oda jelentkezők: mezőgazdasági és agrárgépész ágazat. Érettségire épülő szakképzés is biztosított. A szakközépiskolai képzés keretében mezőgazdasági gépész, gazda, erdészeti szakmunkás, állattartó szakmunkás és kertész.

Mátészalkai SZC Gépészeti Szakgimnáziuma gépészeti, informatikai, közgazdasági, egészségügyi, rendszert, közszolgáltatás, honvédelem, valamint ügyviteli szakmacsoporton belül indít szakképzést.

Mátészalkai SZC Déry Miksa Szakgimnáziuma, Szakközépiskolája és Kollégiuma könnyűipari, faipari, gépészeti, építészeti, elektrotechnikai, elektronikai, informatikai, vendéglátó szakmacsoportokon belül biztosít szakközépiskolai képzést. A szakmával rendelkező fiatalok 2 éves érettségire felkészítő szakgimnáziumi képzésben vehetnek részt. A szakgimnáziumi képzések szintén szerteágazóak: informatika, közlekedés, faipar, gépészet, könnyűipar, közszolgáltatások stb.

A fiatalok előtt nyitva áll a technikus végzettség megszerzése is az iskolákban. 25 éves korig nappali tagozaton a második szakma is ingyenesen megszerezhető, érettségi után is szerezhető szakma. Mindezen lehetősége biztosítják a fiatalok számára, hogy versenyképes szakmát

szerezhessenek. Több szak esetében ösztöndíjban részesül a tanuló megfelelő tanulmányi átlag elérésekor, ezzel is ösztönözve van a szakma megszerzésére.

A regisztrált munkanélküliek korcsoport szerinti adatai azt mutatják, hogy a 20 év feletti korcsoportokban csökken a nyilvántartott álláskereső száma.

f) munkaerő-piaci integrációt segítő szervezetek és szolgáltatások feltérképezése

Az önkormányzat rendszeresen indít képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programot. 2013 novemberében indított program keretében alapkompentencia fejlesztés, parkgondozók, illetve hulladékgyűjtők és szállítók képzése folyt. 312 fő vett részt az oktatással egybekötött közfoglalkoztatásban. 2014. évben indított képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programban 122 fő vett részt, a képzések során konyhai kisegítői, személy és vagyoni, zsaluzóács, parkgondozó, hulladékgyűjtő, motorfűrészes kezelő és házi betegápoló képesítést szereztek. 2015. évben szintén ez a 7 képzés indult, a képzéseken 122 fő vett részt. 2016-ban 150 fő a képzéssel kombinált közfoglalkoztatási program keretében alapkompentencia fejlesztés, parkgondozó, hulladékgyűjtő, betonozó segéd, mezőgazdasági munkás betanított kőműves, háztáji zöldségtermesztő, cipőfelsőrész készítő képesítést szerzett. 2017. ében indított képzések: szociális gondozó és ápoló, targoncavezető, virágkötő, kárpitós.

A Mátészalkai Szakképzési Centrum felnőttképzés keretében alapkompentencia fejlesztés képzésen túl 22 képzést hirdet. A képzések lehetőséget adnak a munkaerőpiacról kiszorult, hátrányos helyzetű álláskeresőknél, pályamódosítóknál, munkanélkülieknél és a további szakmát szerzőknél egyaránt. A városban működő képzésekkel foglalkozó cégek, már húsz éve vesz részt a felnőttoktatásban.

g) mélyszegénységben élők és romák települési önkormányzati saját fenntartású intézményekben történő foglalkoztatása

Az önkormányzat saját fenntartású intézményeiben szakképzettséggel rendelkező munkavállalók foglalkoztatására van szükség (pl. házi gondozó, dajka, óvodapedagógus stb.) Megfelelő szakképzettség hiányában, az érintettek a közfoglalkoztatás keretein belül segítik az intézmények működését, melynek keretében a köztisztasági feladatok ellátása mellett a teljesség igénye nélkül irodai adminisztrációs, takarítási, konyhai kisegítői feladatokat látnak el.

h) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

A munkaerőpiacon hátrányos helyzetben vannak a pályakezdő fiatalok, a GYES-ről visszatérő anyák, a 45 év feletti alacsony iskolai végzettségűek, tartós munkanélküliek, szakképzetlenek. Az elhelyezkedési esélyeket korlátozza az alacsony iskolai végzettség, a szakképzettség hiánya, elavult szakmai ismeretek, munkatapasztalat hiánya. A munka világába bekerülésükhöz, visszakerülésükhöz segítségre, képzésre, átképzésre, tanácsadásra van szükségük.

3.3 Pénzbeli és természetbeni szociális ellátások, aktív korúak ellátása, munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

a) igényelt, illetve megállapított támogatások összege, száma

Önkormányzati által nyújtott pénzbeli és természetbeni szociális ellátások

A pénzbeli és természetbeni szociális ellátások rendszere 2015. évben jelentősen átalakult.

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény 2015. március 1-jétől hatályba lépő rendelkezései alapján szociális rászorultság esetén a jogosult számára

a) a járási hivatal – az Szt-ben meghatározott feltételek szerint

- időskorúak járadékát,
- foglalkoztatást helyettesítő támogatást,
- egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatást,
- ápolási díjat, kiemelt ápolási díjat és emelt összegű ápolási díjat,

b) a képviselő-testület települési támogatást állapít meg.

Természetben nyújtott szociális ellátásként a járási hivatal alanyi közgyógyellátást, normatív közgyógyellátást, és egészségügyi szolgáltatásra való jogosultságot állapít meg. Továbbra is az önkormányzat köteles gondoskodni szükség esetén a köztemetésről. A lakásfenntartási támogatás, adósságkezelési szolgáltatás és méltányossági közgyógyellátás támogatási formák 2015. március 01-jével megszűntek.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a települési támogatás megállapításának, kifizetésének, folyósításának, valamint felhasználás ellenőrzésének szabályairól megalkotta a pénzübeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) rendeletét.

Az önkormányzat célja az volt, hogy csökkenő források mellett az Szt.-ben megszűnő ellátásokat, változó jogosultsági feltételekkel, de továbbra is biztosítani kívánja, elérve azt, hogy a legrászorulóbb családok továbbra ellátásban maradhassanak.

Mátészalka adóerő-képessége meghaladja a központi költségvetésben meghatározott összeghatárt, így központi forrás 2015 óta nem áll rendelkezésre szociális jellegű feladataink ellátásához.

A rendelet alapján a képviselő-testület az alábbi szociális rászorultságtól függő települési támogatást biztosít:

a) települési támogatás formájában

aa) a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez: lakhatási támogatás a szociálisan rászoruló háztartások részére a háztartás tagjai által életvitelszerűen lakott lakás, vagy nem lakás céljára szolgáló helyiség fenntartásával kapcsolatos rendszeres kiadásaik viseléséhez nyújtott támogatás. A képviselő-testület a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítás díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez nyújt támogatást.

ab) a 18. életévét betöltött tartósan beteg hozzátartozójának az ápolását, gondozását, végző személy részére: a képviselő-testület a 18. életévét betöltött tartósan gondozásra szoruló személy otthoni ápolását ellátó együtt lakó nagykorú hozzátartozó részére biztosított anyagi hozzájárulásként települési támogatást nyújt.

ac) a gyógyszer-kiadások viseléséhez: a gyógyszer-kiadások viseléséhez települési támogatás a szociálisan rászorult krónikusan beteg személy részére az egészségi állapota megőrzéséhez és helyreállításához kapcsolódó kiadásainak csökkentése érdekében nyújtott hozzájárulás.

ad) a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére: a képviselő-testület lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó önhibáján kívül hátralékot felhalmozó személyek részére megállapított települési támogatás a kérelmező és háztartása által lakott helyiség lakhatásának megőrzése érdekében biztosított hozzájárulás.

valamint,

b) rendkívüli települési támogatást: a képviselő-testület rendkívüli települési támogatást nyújt a létfenntartást veszélyeztető, rendkívüli élethelyzetbe került, valamint az időszakosan vagy tartósan létfenntartási gonddal küzdő személyek részére.

A szociális rászorultságtól függő rendkívüli települési támogatás egészben vagy részben természetbeni ellátás formájában is nyújtható. A rendkívüli települési támogatás adható eseti jellege mellett jövedelemkiegészítő támogatásként havi rendszerességgel, meghatározott időszakra.

A pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) rendelet alapján kifizetett települési támogatás és egyéb támogatás esetszámai és összegei 2015-2017. évekre vonatkozóan:

Megnevezés	Támogatásban részesített személyek	Támogatási esetek		Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)		
	száma			pénzbeli	természetbeni	összesen
	pénzbeli és természetbeni	pénzbeli	természetbeni			
	formában támogatva					
önkormányzati segély 2015. január-február hónapban	63	60	3	316	20	336
települési támogatás 2015. március 1. december 31. közötti időszakra összesített adatai	691	517	4355	3270	14128	17398
települési támogatáson kívüli egyéb önkormányzati támogatás 2015.	941		5245	4398	5531	9929
2016. évben települési támogatásra vonatkozó összesített adatok	743	834	7502	4935	24489	29424
települési támogatáson kívüli egyéb önkormányzati támogatás 2016.	3422		7719	3028	5913	8941
2017. évben települési támogatásra vonatkozó összesített adatok	3337	675	7049	5120	22144	27264
települési támogatáson kívüli egyéb önkormányzati támogatás 2017.	955	283	21	3814	5202	9016

Forrás: Önkormányzati adatok

Járási Hivatal által nyújtott ellátások

Aktív korúak ellátása

Az aktív korúak ellátása a hátrányos munkaerő-piaci helyzetű aktív korú személyek és családjuk részére nyújtott ellátás. Az a személy, akinek az aktív korúak ellátására való jogosultságát megállapították foglalkoztatást helyettesítő támogatásra jogosult, melynek havi összege az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 80%-a, azaz 22.800 Ft.

2015. március 1. napjától hatályba lépő rendelkezése értelmében az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül, vagy 14 éven aluli kiskorú gyermeket nevel – feltéve, hogy a családban élő gyermekek valamelyikére tekintettel más személy nem részesül a Cst. szerinti

gyermekgondozási támogatásban, vagy gyermekgondozási díjban, csecsemőgondozási díjban – és a gyermek napközis otthonban, óvodában vagy iskolai napköziben történő ellátását nem tudják biztosítani, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Munkanélküliséghez kapcsolódó támogatások

Munkaerőpiaci szolgáltatások: az állami foglalkoztatási szerv a munkahelykeresést, a munkához, valamint a megfelelő munkaerőhöz jutást, továbbá a munkahely megtartást munkaerőpiaci szolgáltatásokkal is elősegíti.

- képzések elősegítése: képzési támogatásként keresetkiegészítés, vagy keresetpótló juttatás, valamint a képzéssel kapcsolatos költségek megtérítése adható.
- foglalkoztatás bővítését szolgáló támogatások
- az álláskeresők vállalkozóvá válását elősegítő támogatás
- munkahelyteremtés és munkahelymegőrzés támogatása
- munkaerő-piaci programok támogatása

Álláskeresők ellátása

Az álláskeresők részére álláskeresési ellátásként álláskeresési járadék, nyugdíj előtti álláskeresési segély, valamint költségtérítés jár.

Álláskeresési járadék illeti meg azt, aki

- álláskereső,
- az álláskeresővé válását megelőző három éven belül legalább 360 nap –a 27. § (1) bekezdésében meghatározott – jogosultsági idővel rendelkezik,
- munkát akar vállalni, de önálló álláskeresése nem vezetett eredményre, és számára az állami foglalkoztatási szerv sem tud megfelelő munkahelyet felajánlani. Az álláskeresési járadék folyósítási idejének számítása során tíz nap jogosultsági idő egy nap járadék-folyósítási időnek felel meg. Az álláskeresési járadék folyósításának leghosszabb időtartama 90 nap. Az álláskeresési járadék napi összeg a járadékalap 60 százaléka, legfeljebb a jogosultság kezdő napján hatályos kötelező legkisebb munkabér napi összegének megfelelő összeg.

3.4 Lakhatás, lakáshoz jutás, lakhatási szegregáció

a) bérlakás állomány

2018 év eleji adatok szerint 179 db önkormányzati bérlakást tartanak nyilván. A bérlakások közül 68 lakás a szegregátumok területén található. A 68 bérlakásból 6 lakás komfortos, a többi komfortnélküli. Az. 1. szegregátumban 5 komfortos, 27 komfortnélküli, a 2. szegregátumban 1 komfortos, 8 komfortnélküli, a 3. szegregátumban 27 komfortnélküli bérlakás található.

Mátészalka Város Önkormányzati Képviselő-testülete 2016-ban felülvizsgálta az önkormányzati tulajdonában lévő lakások és helyiségek bérletére vonatkozó szabályokat. Az új rendelet megalkotása során az volt a cél, hogy a beköltözők úgy tekintsenek erre a lakhatási lehetőségre, mint átmeneti állapotra, ennek érdekében meghatározták a bérleti szerződések maximális fenntartható időtartamát, amely 10 év. Ezzel az intézkedéssel el akarják érni a bérlakások „forgását”.

b) szociális lakhatás

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII.01.) önkormányzati rendeletben foglalt feltételek szerint szociális helyzet alapján, a közérdekű feladatok ellátása céljából és költségalapon kerülnek az önkormányzati lakások bérbeadásra. A lakásállományból állami támogatás mellett megvalósuló ingatlanként, úgynevezett költségalapon 4 lakást, a város szempontjából fontos, városi közérdekű feladatokat ellátó szakember számára a

lakásállomány 12%-át, azaz 21 lakást, és a fennmaradó 154 lakást szociális alapon bére adható lakásként tartanak nyilván. Az önkormányzati bérlakások kb. 90%-a lakott, az üresen álló lakások egy része felújításra szorul, nagyobb része lakhatatlan állapotban van.

c) egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok

Egyéb lakáscélra használt lakáscélú ingatlanok száma 4. Ezek a lakások az 1. szegregátumban találhatóak, korábban óvodának használt épületben.

d) elégtelen lakhatási körülmények, veszélyeztetett lakhatási helyzetek, hajléktalanság

Az önkormányzati tulajdonban lévő bérlakások kezelője 2016. január 1. napjától az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő Szalka-Víz Kft. lett. 2016. évben az önkormányzati tulajdonú bérlakások teljes körű állapotfelmérésére sor került, melynek során megállapításra került, hogy az elmúlt évek során tervszerű, a tartós állagmegóvást biztosító épület-karbantartás vagy felújítás nem volt. Az ingatlankezelő karbantartási ütemtervet készített, mely alapján már 2016-ban elkezdtek az ütemterv szerinti felújításokat, karbantartásokat, valamint sor került lakhatatlanná váló lakások bontására is. A lebontott lakások vagy korábban is lakatlanok voltak, vagy az önkormányzat másik bérlakást biztosított a bérlők számára.

Az önkormányzat önként vállalt feladatként hajléktalan személyek átmeneti szállását működtet a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján. A szálló 20 férőhelyes. A hajléktalan személyek átmeneti szállása az önellátásra képes hajléktalan személyeknek biztosít lakhatási szolgáltatást, és az önálló életvitel fenntartása érdekében szükség szerinti mértékű esetvitelt. A szálló lakóinak kb. 50%-a mátészalkai lakos, a többi lakó a környező településekről költözött be a szállóra. A szálló dolgozóinak tudomása van arról, hogy olyan hajléktalanok is élnek a városban, akik nem tudják (férőhely hiánya miatt), vagy nem akarják igénybe venni az átmeneti szállót.

e) lakhatást segítő támogatások

A lakások és helyiségek bérletéről szóló 23/2016. (XII. 01.) önkormányzati rendelet 12 §-a szerint lakbértámogatásra az a bérlő jogosult, akinek háztartásában az egy főre jutó jövedelme nem haladja meg az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének 250 %-át, egyedül élő esetében 300 %-át és vagyonnal nem rendelkezik. A támogatás egy éves időtartamra jár. Költségalapon, és városi közérdekből bére adott lakások bérlőit lakbértámogatás nem illeti meg.

A lakbértámogatás mértéke:

a.) összkomfortos lakás esetén a megállapított lakbér:	20%-a
b.) komfortos lakás esetén a megállapított lakbér:	35%-a
c.) félkomfortos lakás esetén a megállapított lakbér:	40%-a és
d.) komfort nélküli lakás esetén megállapított lakbér:	45%-os arányban.

Év	Lakbér támogatásban részesült	Lakbér támogatásra fordított összeg E Ft
2011	89 fő	3 245
2012	76 fő	2 890
2014	72 fő	2 554
2015	72 fő	2 312
2016	37 fő	1 864
2017	26 fő	1 361

Forrás: Önkormányzati adatok

Mátészalka Város Önkormányzata Képviselő-testülete az első lakáshoz jutók támogatásáról szóló rendeletének felülvizsgálata során megalkotta a 9/2016. (III. 31.) számú rendeletét, s korábbi rendeletét hatályon kívül helyezte. A rendeletben foglalt feltételek alapján első lakáshoz jutók támogatása vehető igénybe Mátészalka város közigazgatási területén lévő lakás építéséhez, lakótelek, új és használt lakás vásárlásához. A támogatás iránti kérelem lakótelek, új vagy használt lakás vásárlása esetén az ingatlanügyi hatóság, az ingatlan nyilvántartási bejegyzéséig, lakásépítés esetén a használatbavételi engedély megadásáig nyújtható be.

Az első lakáshoz jutók támogatása csak kamatmentes kölcsön formájában adható.

A támogatás mértéke:

- gyermektelen házaspárok, élettársak esetében 450.000 Ft összegig,
- egy gyermekes családok esetében 550.000 Ft összegig,
- két gyermekes családok esetében 600.000 Ft összegig,
- három és több gyermekes családok esetében 650.000 Ft összegig,
- gyermekeit egyedül nevelők a fenti kategória szerinti besorolástól egy fokozattal előbbre kerülnek, a három és több gyermeket egyedül nevelő szülő 680.000 Ft összegig

részesülhetnek kölcsönben.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításával 2015. március 1. napjával hatályon kívül helyezte a jogalkotó a lakásfenntartási támogatásra, adósságkezelésre vonatkozó rendelkezéseket. A teljes megszűnését megelőzőn átmeneti szabályok léptek életbe. A lakásfenntartási támogatás a 2015. január 1-jén folyamatban lévő ügyekben, vagy a 2015. január és február hónapokban benyújtott kérelmek esetén 2015. február végéig lehetett megállapítani, a 2014. évben megállapított támogatás 2015-ben a jogosultság végéig folyósításra került. Az adósságkezelési szolgáltatás és a méltányossági közgyógyellátás esetén 2015. február végéig benyújtott kérelmeket 2014. évi hatályos törvényi szabályozásnak megfelelően lehetett megállapítani. Az alábbi táblázat e két támogatásban részesülők számát mutatja be:

év	lakásfenntartási támogatásban részesítettek száma	adósságsökkentési támogatásban részesülők száma
2008	907	106
2009	972	130
2010	870	217
2011	1561	187
2012	1611	88
2013	800	71
2014	659	72
2015	662	34
2016	támogási forma megszűnt	támogási forma megszűnt
2017	támogási forma megszűnt	támogási forma megszűnt

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Törvényi előírásnak megfelelően Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete 2015. február 26-ai ülésén megalkotta a pénzbeli és természetbeni települési támogatások rendszeréről szóló 3/2015. (II. 26.) rendeletet, mely 2015. március 1-jén lépett hatályba.

Az alábbi táblázat a települési támogatások közül a lakhatási támogatásban részesített esetek számát és az erre a célra felhasznált összegeket tartalmazza:

		Támogatásban részesített személyek	Támogatási esetek	Felhasznált összeg (E Ft, kerekítve)
2015. március 1. – december 31. közötti időszak	a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez	438	2391	9051
	a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére	6	11	172
2016	a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez	525	5128	18094
	a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére	6	43	510
2017	a lakhatáshoz kapcsolódó rendszeres kiadások viseléséhez	438	4420	15357
	a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyek részére	24	96	889

Forrás: Önkormányzati adatok

f) eladósodottság

A nehéz anyagi körülmények között élők sokszor kerülnek olyan helyzetbe, hogy nem tudják fizetni közüzemi számláikat, bérleti díjaikat. A közüzemi szolgáltatásoknál adósságterhekkel küzdő családok lakhatási támogatást igényelhetnek, mely támogatás előre fizetős mérőóra feltöltésével, a szolgáltató részére történő folyósítással is nyújtható, ennek érdekében az önkormányzat a szolgáltatókkal keret-megállapodást köt. Előre fizetős mérőóra feltöltésében nyújtott segítség kb. 40 családot érint. Az önkormányzat a villanyáram-, a víz- és gázfogyasztás, a távhő-szolgáltatás, a csatornahasználat és a szemétszállítási díjához, a lakbérhez vagy az albérleti díjhoz, a közös költséghez nyújt támogatást. Az Önkormányzat a lakhatási kiadásokhoz kapcsolódó hátralékot felhalmozó személyeknek települési támogatás nyújt. Támogatás esetén a jogosult adósságkezelési tanácsadásban, és települési támogatásban részesül, amelyet az adósságkövetelés jogosultjának kell folyósítani.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Család- és Gyermekejóléti Szolgálat a családsegítés keretében az adósságterhekkel és lakhatási problémákkal küzdő személyek és családtagjaik számára tanácsadást nyújt. Az adósságkezelési tanácsadás keretében a takarékos gazdálkodásról, pénzelosztásról, életmód formálásról szóló segítséget kapnak a települési támogatásban részesülők. Az adósságkezelési tanácsadó folyamatos figyelemmel kíséri az adósságkezelési megállapodásban foglaltak betartását, a fizetési, törlesztési kötelezettség teljesítését. Az igénybevevők számáról és a támogatás összegéről az előző táblázat közöl adatokat.

g) lakhatás egyéb jellemzői

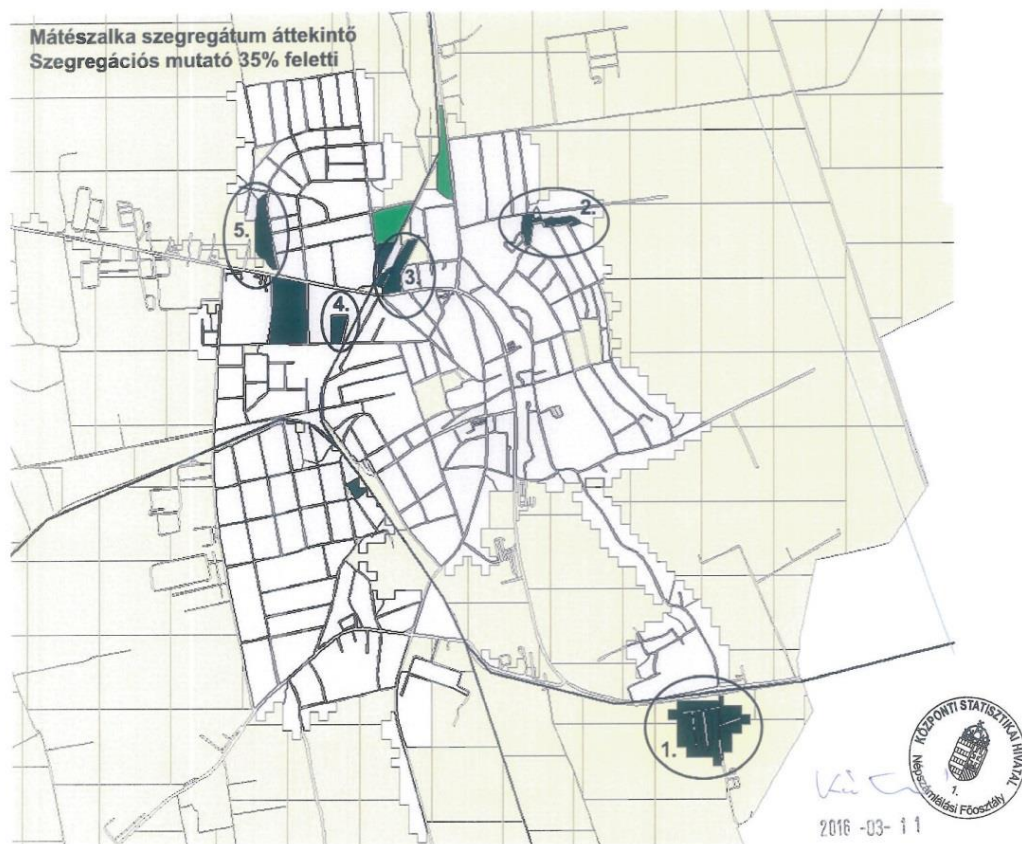
Mátészalkán a megyei átlagnál kedvezőbb a lakások komfortossága, magasabb az összkomfortos lakások aránya, és alacsonyabb a komfortos, félkomfortos és komfort nélküli lakások aránya. A két népszámlálás között eltelt időszakban jelentős javulás következett be a lakások komfortossága terén. Mátészalkán a lakások több mint 95%-a hálózati vízvezetékekkel, meleg folyóvízzel, vízöblítéses WC-vel rendelkezik. A közcsatornával felszerelt lakások aránya kedvezőbb a megyei mutatónál,

Külterületeken a 2011. népszámlálás adatai alapján a lakások száma 99 db. A lakások külterületi elhelyezkedése miatt közműellátottsága elmarad a városi átlagtól.

3.5 Telepek, szegregátumok helyzete

a) a szegregátum mint lakókörnyezet jellemzői

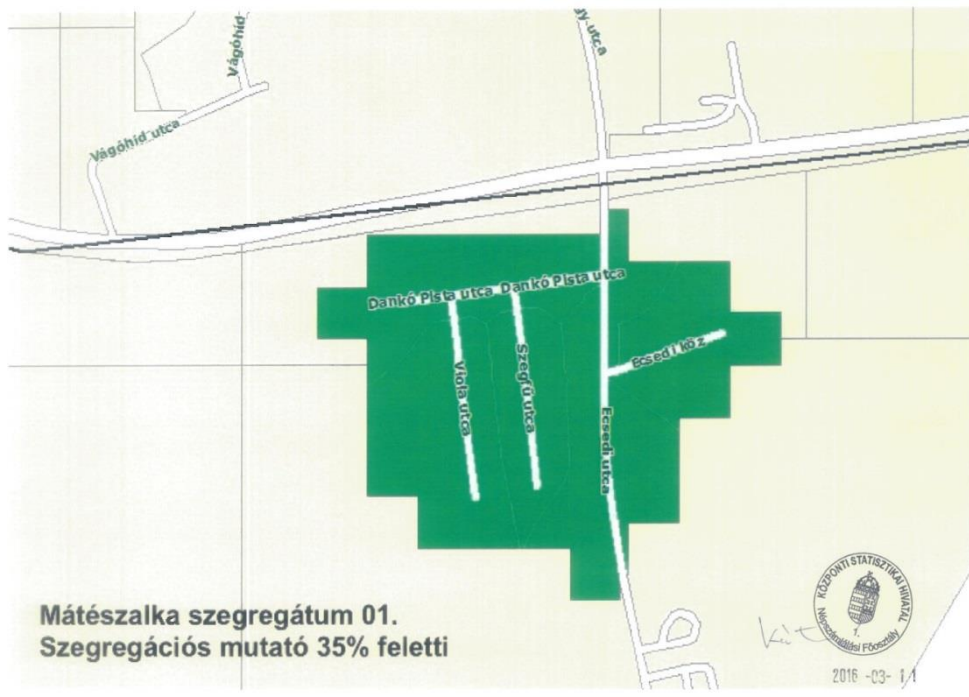
A szegregátumok lehatárolása az ún. szegregációs mutató alapján történik. Azon területek tekinthetők szegregátumnak, ahol a népszámlálási adatok alapján a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők, és a rendszeres munkajövedelemmel nem rendelkezők aránya az aktív korúakon belül eléri, illetve meghaladja a 35%-ot, míg a szegregációval veszélyeztetett területek esetén az érték 30% és 35% közé esik. A KSH a 2011-s népszámlálás adatait alapul véve Mátészalkán 5 szegregátum került kijelölésre. A térkép sötétzöld színnel, valamint számmal jelöli a szegregátumokat, míg világoszöld színnel jelölt területeket szegregációs folyamatok veszélyeztetik. A kartogram olyan területeket is megjelöl, amelyek eleget tesznek ugyan a szegregációs mutató kritériumának, de az alacsony népességszámuk miatt mégsem tekinthetők szegregátumnak.

Összehasonlítva a 2001-es népszámlálási adatok alapján kijelölt szegregátumokkal, – amikor az adott évben a határértéket magasabb %-on, 50 %-on állapították meg - elmondható, hogy több szegregátum alakult ki, valamint egyes szegregátumok területi **lehatárolása bővült**.

Szegregátum 1

Szegregátum lehatárolása: Dankó Pista utca, Ecsedi köz, Szegfű utca, Viola utca mindkét oldala, Ecsedi utca vasúttól belterületi határig. Érintett városrész: Déli városrész, Cinevég nevű lakóterület

A szegregátumban a házak többsége szoba-konyhás, éléskamrával ellátott lakások, ahol a WC-k a csatornázás hiánya miatt az udvaron találhatóak. A szegregátumban 116 db lakás van, melynek kevesebb, mint fele (44,8%) alacsony komfortfokozatú, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya a városi arány 4,5 szerese. Magas az egy lakásra jutó lakosok száma.

Infrastrukturális ellátottsága szerint a víz és az elektromos hálózaton kívül nincs kiépített közműve. A közüzemi költségek miatt a gerinchálózatra történő bekötés a legtöbb lakás esetén hiányzik, a tartozások miatt pedig sok esetben szünetel a szolgáltatás. A szemétszállítást tekintve, mint kötelezően igénybe veendő közsolgáltatás a városban, az önkormányzat figyelembe véve a nehéz anyagi körülményeket, térítésmentes konténeres szállítást biztosít. A lakóingatlanok előtti területek elhanyagoltak, a vízelvezető árkok eltűntek, a csapadék elvezetése szikkasztása nem megoldott. Funkcionális ellátottsága kedvezőtlen.

Szegregátum 3.

Szegregátum lehatárolása: Szél köz páros oldala- Ifjúság tér – Jármű utca. Érintett városrész: Északi városrész

A területen 40 db lakás található, melynek több mint fele (55%) alacsony komfort fokozat besorolású, a lakott lakásokon belül közel 1/3-a egyszobás lakás. A komfort nélküli, félkomfortos és szükségglakások aránya 54,1%-os a lakott lakásokon belül, a városi érték 10-szerese, a többi szegregátummal összehasonlítva itt a legrosszabb az arány. Az egy lakásra jutó lakosok száma 3 fő, a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő.

Közszolgáltatások szempontjából az előző szegregátumhoz hasonló értékeket mutat, burkolatlan út a Szél köz.

Szegregátum 4

Szegregátum lehatárolása: Deák Ferenc köz – Deák Ferenc utca – Móricz Zsigmond utca – Irinyi utca. Érintett városrész: Nyugati városrész. Összehasonlítva a 2001-es térképpel, megállapítható, hogy egy újonnan kialakult szegregátumról beszélhetünk.

Kis telkes, sűrű beépítésű családi házas terület. Az azonosított lakásállomány 22 db, melynek kicsivel több, mint 1/4-e alacsony komfort fokozatú, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya 20%, az egy lakásra jutó lakosok száma 2,8, a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő.

A szegregátum nagy részét burkolatlan út borítja.

Szegregátum 5

Szegregátum lehatárolása: Északi körút nyugati oldala Tavasz utcától a Jármű utcáig. Érintett városrész: Északi városrész

A megtalálható lakásállomány 20 db, melynek kevesebb, mint egyharmada alacsony komfort fokozat besorolású, a lakott lakásokon belül az egyszobás lakások aránya a többi szegregátummal összehasonlítva van a legközelebb a városi arányhoz, csupán 3,4%-kal marad el tőle. Az egy lakásra jutó lakosok száma 3,85 fő a városi átlag ezzel szemben 2,4 fő.

b) a szegregátumokban élők száma, társadalmi problémák szempontjából főbb jellemzői

Szegregátum 1

Az itt élők szám (551 fő) a legmagasabb, a város lakosságának mintegy 3,2 %-át alkotja. Lakónépességének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya csaknem duplája a városi arányhoz képest, a 15-59 évesek aránya közel azonos, míg a hatvan év feletti korosztályba az itt élők 4,5%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 83,2 %-ot mutat, a városi átlag 5-6 szorosa, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem azonosítottak a területen.

A munkanélküliségi ráta (61,6%) több mint négyszerese a városi átlagnak és a többi szegregátumhoz képest a legmagasabb mutatójú, a tartós munkanélküliek aránya 26,8%.

Az aktív korúakon belül a lakosság 3/4 –e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül csak 1/5-e foglalkoztatott. A

munkavállalók közel 100%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami nyilván adódik egyrészt a végzettség hiányából, valamint a szociális helyzetből is.

Szegregátum 2

A területen élők száma 64 fő. Lakónépességének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya magasabb a városi átlaghoz képest, csaknem 2,5 szerese. A 15-59 évesek aránya 105-kal kevesebb a teljes lakónépességhez viszonyítva, míg a hatvan év feletti korosztályba az itt élők 7,8%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy ezen a területen is egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők száma 71,4%-ot mutat, a városi átlag ennek az értéknek az ötöde. Az itt élők közül a 25 éves vagy annál idősebb korosztályba tartozók 6,5%-a rendelkezik felsőfokú végzettséggel. Ez a legjobb arány a többi szegregátumhoz képest.

Az aktív korúakon belül a lakosság 68,6%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 1/3 arányuk foglalkoztatott. A munkavállalók közel 75%-a alacsony presztízsű munkát végez. A munkanélküliek aránya 40%, a tartós munkanélküliek aránya 20%.

Szegregátum 3.

A szegregátum területének közvetlen környezetében újabb szegregátum található, azonban lakónépessége annyira elenyésző, hogy külön jelölésre nem került, valamint szegregáció szempontjából veszélyeztetett terület is található a környéken.

A szegregált területek közül a második legnagyobb számú lakónépességgel (120 fő) rendelkező terület. Népeségének kor szerinti felosztása alapján a 0-14 évesek aránya 17,5%, a többi szegregátumhoz képest ez az érték áll a legközelebb a városi átlaghoz (15,7%). A 15-59 évesek aránya 3%-kal magasabb a városi arányhoz képest, míg a hatvan év feletti korosztályba az itt élők 15%-a tartozik. A kor megoszlás szerint elmondható, hogy ez a terület áll legközelebb a városi értékekhez, az aktív korúak és az idősebbek dominálnak.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 60,54%-ot mutat, mely a városi átlag 4 szerese, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel minden ötödik 25 éves vagy idősebb személy rendelkezik.

Az aktív korúakon belül a lakosság $\frac{3}{4}$ -e nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élők a 15-64 éves korosztályba tartozók közül csak $\frac{1}{4}$ -e foglalkoztatott. A munkavállalók 43,5% alacsony presztízsű munkát végez. A munkanélküliségi ráta 41%, a városi átlag 2,8 szorosa, a tartós munkanélküliek aránya pedig 15,4%, mely a szegregátumok közül a legjobb mutatójú.

Szegregátum 4

A városközponttól északnyugatra található 4. számú szegregátum viszonylag egy kis közt foglal magába, a városi lakosságból 63 fő él ezen a területen. Lakónépességének kor szerinti megoszlása alapján a 0-14 évesek aránya 27%-os, a 15-59 évesek aránya mind összesen 0,6%-kal tér el a városi értéktől. A hatvan év feletti korosztályba az itt élők 7,9%-a tartozik.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskolai végzettséggel rendelkezők aránya 39%-ot mutat, a többi területhez képest ez az érték a legalacsonyabb, ami a városi értékhez legközelebb áll, ezzel szemben minden harmadik 25 éves és idősebb lakos rendelkezik felsőfokú végzettséggel.

A háztartások $\frac{3}{5}$ -ében nem él foglalkoztatott családtag.

Az aktív korúakon belül a lakosság 58%-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. A területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 40%-os arányuk foglalkoztatott. A munkavállalók 35,3%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami szintén a legjobb arány a többi területhez képest. A munkanélküliségi ráta 51,4, a tartós munkanélküliek aránya 31,4%.

Szegregátum 5

Az itt élők száma 77 fő, amely az Északi városrész 2,3%-át alkotja. Lakónépességének kor szerinti megoszlása alapján a 0-14 évesek aránya 26%, az itt élő 15-59 évesek aránya 62,3%, míg a hatvan év feletti korosztályba 11,7% tartozik. A kor megoszlás szerint a városi átlaghoz igazítva a fiatalok aránya dominánsabb.

Az aktív korúakon belül a legfeljebb általános iskola végzettséggel rendelkezők aránya 54,2%-ot mutat, a városi átlag 3-4 szerese, ezzel szemben felsőfokú végzettséggel rendelkező személyt nem azonosítottak a területen.

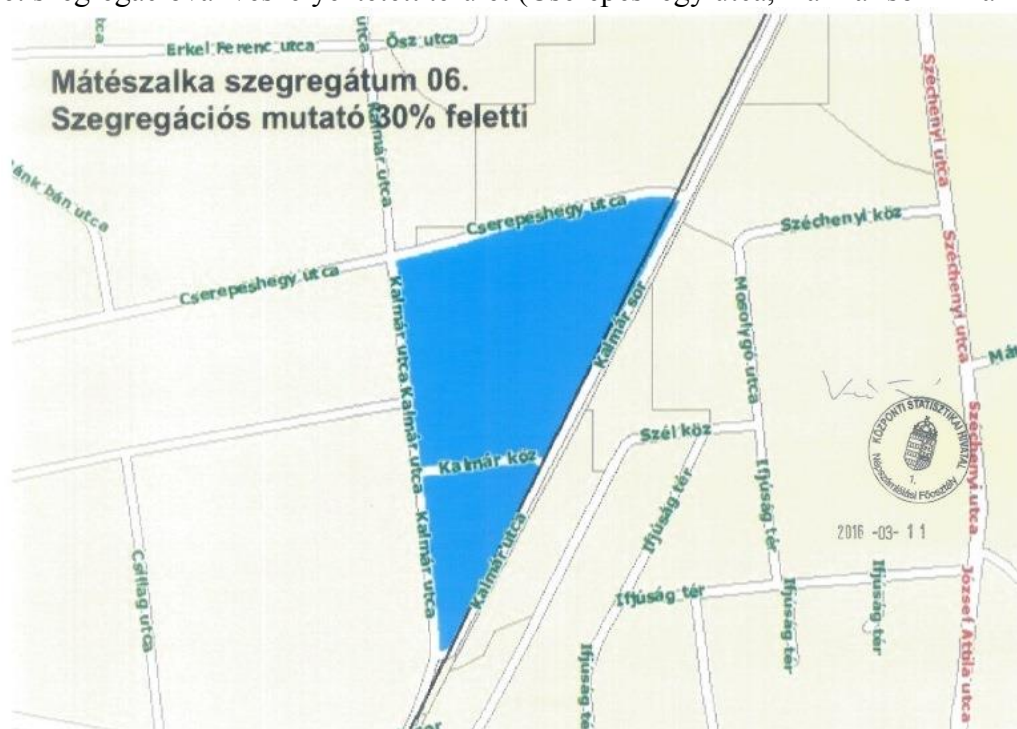
Az aktív korúakon belül a lakosság 62,5 %-a nem rendelkezik rendszeres jövedelemmel. a területen élő 15-64 éves korosztályba tartozók közül 1/3-uk foglalkoztatott. A munkavállalók 77,8%-a alacsony presztízsű munkát végez, ami nyilván adódik egyrészt a végzettségi hiányból, valamint a szociális helyzetből is.

A munkanélküliségi ráta (33,3%) a többi szegregátumhoz képest a legkedvezőbb mutatójú terület, azonban a tartós munkanélküliek aránya más leromlott területhez képest közepes mutatójú (22,2%).

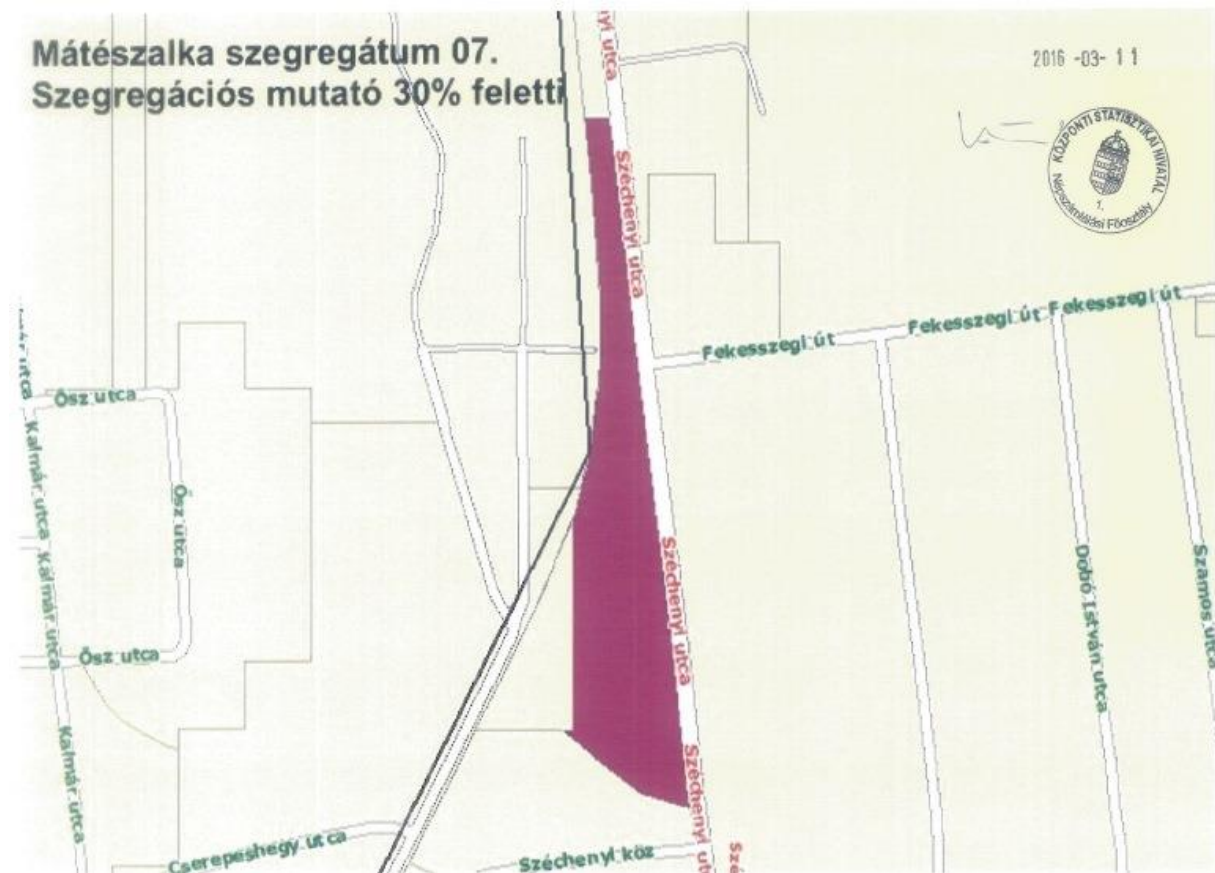
c) szegregációval veszélyeztetett területek, a lakosság területi átrendeződésének folyamatai

A 2011. évi népszámlálási adatai alapján a bemutatott 5 szegregátumon kívül két szegregációval veszélyeztetett terület került kijelölésre, mivel a szegregációs mutató értéke az érintett területen 30% feletti és a területen élő népesség eléri az 50 főt.

6. szegregációval veszélyeztetett terület (Cserepeshegy utca, Kalmár sor – Kalmár utca)

7. szegregációval veszélyeztetett terület (Széchenyi utca nyugati oldala, Széchenyi köztől belterületi határig)

3. 6 Egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

a) Egészségügyi alapellátásokhoz, szakellátáshoz való hozzáférés

Mátészalka Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátás körében gondoskodik:

- a háziiorvosi, házi gyermekorvosi ellátásról,
- a fogorvosi alapellátásról,
- az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi ügyeleti ellátásról,
- a védőnői ellátásról, és
- az iskola-egészségügyi ellátásról.

Mátészalka város háziiorvosi, házi gyermekorvosi és fogorvosi körzeteiről szóló 6/2003. (III. 14.) rendeletével az önkormányzat egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 háziiorvosi, 4 házi gyermekorvosi, valamint 4 vegyes, 1 ifjúsági és 1 iskolafogászati fogorvosi körzetet alakított ki, mely körzetek területi lehatárolását is tartalmazza az önkormányzati rendelet. A háziiorvosok, házi gyermekorvosok, valamint a fogorvosok területi ellátási kötelezettség mellett az önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján végzik tevékenységüket. Betöltetlen körzet nincs a városban.

A háziiorvos, a házi gyermekorvos köteles ellátni az ellátási területén lakó, illetve a hozzá bejelentkezett és általa elfogadott biztosítottakat. A lakónépesség 2011-2017 között közel 4%-

kal csökkent, a házi gyermekorvosi ellátásban az ellátási esetszámok 2011-2015 közötti időszakban csökkenést, majd 2016-ban ismét emelkedést mutat. A háziiorvosi ellátásban 2012. év kivételével folyamatosan nőnek az esetszámok.

	2011.	2012.	2013.	2014.	2015.	2016.
A házi gyermekorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma	24 328	22 595	22 445	19 789	19 755	20 698
A háziiorvosi ellátásban a megjelentek és a meglátogatottak száma	104 790	103 865	104 967	105 120	110 835	112 017

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteiről szóló 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendeletével az önkormányzat 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki. Az önkormányzat a védőnői ellátást, valamint az iskola-egészségügyi ellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja.

Az önkormányzat az alapellátáshoz kapcsolódó háziiorvosi, házi gyermekorvosi ügyeleti ellátásról a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás útján gondoskodik. Hétköznapokon délután 16 órától másnap reggel 8 óráig, pihenő és ünnepnapokon reggel 8 órától másnap reggel 8 óráig a központi ügyelet

Ezt kiegészíti a hétvégénként és ünnepnapokon reggel 8 órától este 20 óráig biztosított házi gyermekorvosi ügyelet. A Mátészalkai Kórház Sürgősségi Betegellátó Osztály működik, mellyel egy épületben érhető el a háziiorvosi ügyelet is, a kórházzal szemben található a Mentőállomás.

A településünkön működő Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórház széles szakmai profillal dolgozik, ami 9 aktív, 1 krónikus fekvőbeteg osztályt, több mint 30 szakrendelést és 3 gondozó területet jelent, a gyógyító munkát pedig a korszerű diagnosztikai háttér is segíti. A kórház szakmailag előírt orvostechnikai eszközökkel rendelkezik, amelyeket pályázatok, alapítványi és szponzori támogatások, valamint saját bevételek egy részének felhasználásával folyamatosan korszerűsítene. 2015-ben „Struktúraváltás a Szatmár-Beregi Kórházak telephelyein” elnevezésű projekt keretében végrehajtott infrastrukturális fejlesztéssel a Hotel-Diagnosztikai és a Belgyógyászati tömböt egy új Szakrendelővel kötötték össze, ezáltal a széttagolt szakrendelői struktúra helyett, egységes központosított járóbeteg-ellátás és betegirányítás jött létre Mátészalkán. 2018. március 1-től a Mátészalkai Járásban létrehoztak egy Egészségfejlesztési Irodát. Az iroda és a működtetett programsorozat alapvető céljai a szív-érrendszeri, daganatos megbetegedések prevenciójának támogatása, az egészséget meghatározó életmód, illetve az egészségmagatartást befolyásoló szokások, attitűdök javítása és a járási lakosság egészségtudatosságának növelése. A Mátészalkai Járásban mozgásprogramok (nordic walking, gerinctorna, kerékpártúra, mozgásterápiás tanácsadás), táplálkozási tanácsadási, valamint egészségi állapotot felmérő alkalmak, életmódváltást ösztönző klubfoglalkozások, mentális egészségfejlesztési alkalmak biztosítanak mindazoknak lehetőséget, akiknek szilárd elhatározásuk van az életmódjukon változtatni.

b) prevenció és szűrőprogramokhoz való hozzáférés

Az iskolafogászati körzetben a 3-14 éves korú mátészalkai lakosok, az óvoda és az általános iskolai tanulók ellátása történik, az ifjúsági fogászati körzetben a középiskolás korúak

fogászati ellátása történik. A gyermekek, tanulók csoportos fogászati szűrővizsgálata és kezelése évente két alkalommal minden intézmény tanulói, gyermekei tekintetében megtörténik.

A területi védőnők a gyermekorvosokkal hetente 4 alkalommal tanácsadást tartanak az egészségházban, s rendszeresen végeznek szűréseket.

Az általános iskolai, illetve ifjúsági védőnők gondozási feladataikat az oktatási intézményekben végzik. Az iskolavédőnő figyelemmel kíséri az oktatási intézményekben a tanulók testi, lelki, szellemi fejlődését, végzi a szűrővizsgálatokat, segítséget nyújt a magatartási zavarokkal küzdő gyermekek életviteléhez, végzi a védőoltások szervezését, lebonyolítását. Az iskolavédőnők által végzett alap szűrővizsgálatok:

- testi fejlettség vizsgálat,
- pszichomotoros, mentális, szociális fejlődés,
- érzékszervek működése (látásélesség, színlátás, hallás vizsgálatok)
- mozgásszervek szűrése (lúdtalp, gerinc elváltozások)
- golyvaszűrés,
- vérnyomás ellenőrzés.

A népegészségügyi és gyermekkori kötelező szűrések minden érintett számára elérhetőek. Az előző alponban bemutatott Egészségfejlesztési Iroda programjai között szervez egészségi állapotot felmérő alkalmakat a járás egész területén.

c) fejlesztő és rehabilitációs ellátáshoz való hozzáférés

A Területi Kórház szakrendelése in az egészségügyi szolgáltatásokat szükség szerint igénybe vehetik a mátészalkai lakosok. A Négy Évszak Óvodában fejlesztő pedagógus foglalkozik a gyerekekkel. A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Mátészalkai Tagintézménye által előírt fejlesztéseket az óvodák, iskolák biztosítják tanulóik számára. A Fogyatékos Személyek Nappali Intézmény az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra.

d) közétkeztetésben az egészséges táplálkozás szempontjainak megjelntetése

Az önkormányzat vásárolt szolgáltatás útján biztosítja az étkeztetést az önkormányzat, illetve a köznevelési fenntartó által fenntartott köznevelési intézményekben. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények szintén vásárolt szolgáltatás útján biztosítja az étkeztetést – szociális étkeztetés, Bölcsőde, illetve Fogyatékos Személyek Nappali Ellátása tagintézményekben biztosított étkeztetést - az önkormányzat kizárólagos tulajdonában lévő Kft.-vel kötött szerződés alapján. A Kft. a közétkeztetésre vonatkozó táplálkozás-egészségügyi előírásokról szóló EMMI rendelet előírásait betartva fontosnak tartja, hogy minőségi, egészséges, a korosztálynak, illetve az előírásoknak megfelelő étkeztetést biztosítson, figyelembe véve azt is, hogy az elkészített ételt a gyermekek szívesen fogyasztják. Fontosnak tartják az intézmények munkatársainak, illetve a szülők visszajelzését, véleményét.

e) sportprogramokhoz való hozzáférés

Mátészalka Város Önkormányzata sportfeladatairól, valamint a helyi sporttevékenység támogatásáról szóló 10/2015. (IV. 29.) önkormányzati rendeletében megfogalmazott cél, hogy az önkormányzat a város lakosai számára biztosítani kívánja az Önkormányzat tulajdonában álló sportlétesítmények fenntartását, működtetését, az önkormányzati oktatási, nevelési sporttevékenység feltételeinek megteremtését, a sport, mint önszerveződésére épülő autonóm

civil tevékenység alapvető feltételeit, a sporttal foglalkozó helyi szervezetekkel való együttműködést. Mátészalka Város Önkormányzata a tárgyévi költségvetésében sport támogatásra keretösszeget állapít meg. A sportkeret támogatási területei: versenysport tevékenység, utánpótlás-nevelés tevékenység, egyéb sporttámogatás: sportolók eredményességi támogatása, jutalmazása, diáksport, szabadidősport támogatása, sportversenyek, sportrendezvények támogatása, egyéb sportesemények támogatása.

A Mátészalkai MTK Sportegyesület hosszú évtizedek óta működik a városban. Jelenleg az egyesületen belül labdarugó, kézilabda, judo, Shito-Ryu (Mitsuya-Kai) karate, Kyokushin karate, Shotokan Karate asztalitenisz szakosztály, valamint 2017 augusztusától 8. szakosztályként a vízi sportok szakosztálya is működik. A sportegyesület taglétszáma 657 fő, melyből amatőr sportolók száma 88 fő, igazolt sportolók száma 569 fő. A labdarugó és a kézilabda szakosztályok taglétszáma legnagyobb az egyesületen belül. A szakosztályok nagy hangsúlyt fektetnek az utánpótlás nevelésre.

Az egyéb sporttámogatási keretből teremlabdarugó bajnokság, labdarugó torna, úszóverseny, és egyéb más sportrendezvények valósulnak meg a városban.

f) személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat az alábbi személyes gondoskodást nyújtó szociális szolgáltatásokat biztosítja a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmény útján:

- étkeztetés,
- házi segítségnyújtás,
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás,
- családsegítés,
- támogató szolgáltatás,
- fogyatékosok nappali ellátása,
- hajléktalan személyek átmeneti szállása,
- szenvedélybetegek közösségi alapellátása.

A szociális szolgáltatások szóban és írásban kérelmezhető, minden mátészalkai lakos számára biztosított. Az intézmény a szolgáltatásra vonatkozó igényt érkezésének napján nyilvántartásba veszi, s amennyiben a kérelmet nem tudja teljesíteni, úgy várólistára helyezi. Az intézmény kapacitásai, engedélyezett férőhelyei, feladatmutatói a szolgáltatói igények folyamatos kielégítését lehetővé teszik, ritkán előfordul, hogy a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatásnál várakoznak készülékre.

A város szociális ellátását gazdagítja a Mátészalkai Idősekért Közalapítvány által működtetett Idősek Bentlakásos Otthona. Az otthon magas színvonalon végzi az idős személyek gondozását, ápolását. Az idősök nappali ellátásának biztosítására Mátészalka Város Önkormányzata 1999. január 1. napjától határozatlan időre szóló ellátási szerződést kötött. Az idősök nappali ellátása keretén belül működik az Idősek Klubja és a demens személyek nappali ellátása. Az Otthon a bentlakásos és a nappali ellátás mellett szociális alapszolgáltatásként étkeztetést is biztosít. Az Intézmény napi 5x étkezést biztosít a lakóknak az új közétkeztetési törvény előírásainak betartásával, valamint dietetikus közreműködésével diétát is biztosítanak. Az Idősek Bentlakásos Otthona fenntartásának átvételére vonatkozó szándékát fejezte ki a Szatmári Református Egyházmegye, mely átadás-átvétel előkészítése folyamatban van. Az önkormányzat az átvételt követően az idősök nappali ellátását az egyházzal kötendő ellátási szerződéssel kívánja biztosítani.

Az idősök ellátásában jelentős szerepet vállalnak az egyházi fenntartásban működő házi segítségnyújtó szolgálatok. A szolgálatok elsősorban a lelki gondozásra helyezik a hangsúlyt, de nagy szerepük van az idősök étkeztetésében is.

A városban működő egészségügyi és szociális ellátórendszerek magas színvonalon, hatékonyan működnek, minden egyén számára könnyen elérhetőek. Az önkormányzattal szemben a szolgáltatások nyújtása során a hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti szankció megállapítására nem került sor.

g) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése a szolgáltatások nyújtásakor

Az Önkormányzattal és intézményeivel szemben a szolgáltatások nyújtása során hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése miatti szankció megállapítására nem került sor az eddigi évek múltán és mindenigyekezetünkkel a jövő években is azon leszünk, hogy ez így maradjon, hiszen a minden egyénnek egyenlő esélye és joga van az élethez.

h) pozitív diszkrimináció

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. Mátészalka városban az „Integrált térségi gyermekprogramok” keretében 2017. évben megvalósított programok kiegészítették, szélesítették a Család és Gyermekjóléti Szolgálat és a Központ által nyújtott szolgáltatásokat, programokat. A pályázat keretein belül megvalósuló programok 2022-ig biztosítottak a lakosok számára.

3.7 Közösségi viszonyok, helyi közélet bemutatása

a) a közösségi élet színterei, fórumai

Mátészalka fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. Az önkormányzat a közművelődési rendeletében meghatározott közművelődési feladatok megvalósítására közművelődési megállapodást kötött a Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft-vel, mely a Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház épületegyüttesének kezelője. A Művelődési Központ 1988 óta működik a volt vármegyeháza épületében. A központ több kulturális tevékenységet végző csoportnak is otthont ad. A nagytermi rendezvényeken túl fontos szerepe van a kiscsoportos közművelődési formáknak, művészeti tanfolyamoknak, csoportoknak és kluboknak. A Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft. aktív szervezője, közreműködője az állami ünnepeknek, a városi nagy kulturális rendezvényeknek, melyek közül a legjelentősebb a Fényes Napok Kulturális Fesztivál. Az intézmény színteret, szakmai segítséget nyújt az oktatási intézmények, a civil kezdeményezések társas összejövetelei és egyre növekvő számú műsoros rendezvényei lebonyolításában. A színházteremben számos budapesti, vidéki és határon túli magyar társulat mutatkozott már be, évadonként számos gyermek, ifjúsági és felnőtt előadásokat láthat a közönség. Ezek mellett a terem kiváló akusztikai adottságainak köszönhetően gyakran helyet biztosít komolyzenei esteknek, hangversenyeknek, valamint a könnyűzene képviselőinek.

A Képes Géza Városi Könyvtár 1952-től áll az olvasók rendelkezésére a város egyik patinás épületében az ún. „Csizmadia-palotában”. Nevét a város szülöttéről Képes Géza költőről, műfordítóról kapta. A Könyvtár 2007 óta térségi feladatokat is ellát, mozgókönyvtári ellátási biztosít. A könyvtár állománya online katalóguson keresztül kereshető. A könyvtárlátogatókat

több mint 100000 kötettel, és 100 folyóirattal várják. A beiratkozott olvasók száma évről évre csökken. A könyvtári egységek ezer lakosra jutó száma magasabb a megye városainak átlagánál. A város lakosságához képest a romák aránya a legmagasabb a városban. A romákról szóló irodalmat, valamint a roma származású szerzők műveit külön gyűjtik. A könyvtárban helyi közösségi programokat szerveznek, hobbi klub találkozóinak adnak helyet, Ringató foglalkozásokat tartanak a kismamák, kisbabák számára. Nyári szünetben, húsvét és karácsony előtt kézműves foglalkozásokat szerveznek a gyermekkönyvtárban.

Az 1975-ben alapított mátészalkai Szatmár Múzeum a térség összegyűjtött szellemi és tárgyi örökségének legrangosabb központja. A múzeumban található Közép-Európa legnagyobb szekér-, kocsi- és hintógyűjteménye. Az állandó kiállításban kapott helyet a kovácműhely, a kerékgyártó műhely, valamint a népi gazdálkodás és háztartás eszközkészlete is. Két időszak kiállító teremben rendszeresen megújuló képzőművészeti tárlatok, valamint tudományos és ismeretterjesztő előadások várják a látogatókat.

A város kulturális rendezvényei közül a legjelentősebb a néhány éve hagyományteremtő jelleggel megrendezésre kerülő „Fényes napok” rendezvénysorozat, arra a technikatörténeti eseményre emlékezve, hogy 1888-ban, Magyarországon elsőként gyulladt fel a településen a villamos közvilágítás. A háromnapos rendezvényt előadások, kiállítások, koncertek teszik színesebbé. Az esemény keretében igazi turisztikai látványosságként kerül sor, az ún. Fényes felvonulásra, amikor a város utcái sötétségbe borulnak és a város jelképévé vált „Mécsestartó fiú” életre hívása után, ünnepélyes tűzgyújtási ceremónia kezdődik.

„Udvarias esték” alkalmával júliusi, augusztusi esték szabadtéri hangulatban színházi, zenész előadások mellett a város ifjú tehetségei is bemutatkozhatnak produkcióikkal. Több éve rendezik meg a városban az Amatőr Színjátzó találkozót. A Szatmár Néptánc és Népművészeti Egyesület évente több alkalommal szervez táncházat a Szatmári Alapfokú Művészeti Iskola növendékeinek közreműködésével. A Szalka EgyüttEst Egyesület 2013 óta DOBSZERDA elnevezéssel a nyári hónapokban több alkalommal szerdai napokon kulturális, közművelődési, szórakoztató rendezvénysorozatot szervez közösségépítő céllal.

b) közösségi együttélés jellemzői

Etnikai konfliktusok nem jellemzőek a településre. A kisebbség helyzetét tekintve elmondható, hogy a helyi közösség megfelelően integrálódott, kirívó esetek sem az egészségügy, sem az oktatás-nevelés színterein nem jelentek meg.

c) helyi közösségi szolidaritás megnyilvánulásai

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények fogadja és alkalmanként kiosztja a lakosság által leadott ruhaadományokat, felkérésre közreműködik más szervezet által szervezett adományosztásban. Az Intézmény többször segítette az általa gyűjtött berendezési tárgyakkal a rossz szociális helyzetben lévő családokat.

Az önkormányzat és egy magánszemély által alapított Szeretet Alapítvány adományokból valósítja meg célját: Mátészalka város szegényeinek, elsősorban az elesett, magukról gondoskodni nem tudó, tartósan ágyhoz kötött személyek és családjuk segítése, karácsony ünnepe alkalmából megajándékozása.

A városban működő gazdasági társaságok, egyesületek támogatják a város egészét érintő közösségi kezdeményezéseket, (Fényes Napok rendezvénysorozat, Mátészalkai Triatlon) illetve adományokkal támogatják a rászoruló családokat.

A városban működő intézmények várják és fogadják az önkéntes segítő munkát.

3.8 A roma nemzetiségi önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége, partnersége a települési önkormányzattal

A városban három nemzetiségi önkormányzat működik: Mátészalkai Német Nemzetiségi Önkormányzat, Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Mátészalka Város Román Nemzetiségi Önkormányzat.

A nemzetiségi önkormányzatok és Mátészalka Város Önkormányzata minden évben megállapodást köt a nemzetiségi önkormányzat működési feltételeinek (helyiséghasználat, gazdálkodási-pénzügyi feladatok ellátása, a képviselő-testület működésével kapcsolatos adminisztrációs feladatok ellátása) biztosításáról.

A nemzetiségi önkormányzatok az általános (működési) támogatás, valamint a feladatalapú támogatáson túl Mátészalka Város Önkormányzatától is részesülnek támogatásban. Ezen bevételeikből - az általános működési költségeken túl - rendezvényeket szerveznek a közösségek számára, mások által szervezett rendezvényeket támogatnak, és meghívásuknak eleget tesznek, támogatják a családokat, iskolásokat. Mátészalka Város Önkormányzata pénzbeli támogatásával hozzájárul a nemzetiségek tevékenységéhez.

A Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat a roma célcsoporttal kapcsolatosan az alábbi esélyegyenlőségi tevékenységeket végezte az elmúlt években.

Évente több alkalommal pénzbeli támogatást nyújt a Nyírbátori Éltés Mátyás Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium Móra Ferenc Tagintézményének, az ott tanuló – többségében - roma gyerekeknek. A nemzetiségi önkormányzat támogatta a Tagintézmény Roma lányok korai iskolaelhagyását megelőző programjának megvalósítását is.

A roma fiatalok számára lehetőséget biztosítanak, hogy részt vegyenek a kispályás műfüves labdarugó bajnokságon. Kifizetik minden évben a nevezési díjat és a focicsapat működéséhez is további segítséget nyújtanak. A nemzetiségi önkormányzat 2016-ban Roma Kupát szervezett, melyre több mátészalkai csapat meghívásra került. A nemzetiségi önkormányzat ezzel is elősegíti a roma fiatalok sporttal való megszerettetését.

A nemzetiségi önkormányzat a roma családok hitéletének gyakorlásához rendszeresen támogatást nyújt a Fáklya Gyülekezet, a Barát Misszió, a Cigány Misszió részére.

Egyéni kérelmek alapján életminőség javítására is nyújtanak támogatást.

2017-től rendezvényeket szerveznek a roma családok számára: gyereknap, kulturális nap, gasztronómiai nap.

A Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat megállapodást kötött a Mátészalkai Rendőrkapitánysággal. A Nagykárolyi Roma Egyesülettel kapcsolatos megállapodásban rögzítették, hogy a nemzetiségi identitás megőrzése és erősítése érdekében együttműködnek a roma nemzetiség részére történő rendezvények, programok megszervezésében, illetve azok lebonyolításának segítségével. A Boldog Családokért Szociális és Gyermekevédelmi Egyesülettel kötött megállapodással az EFOP-1.1.7-17 Hátrányos helyzetű személyek munkaerő-piaci integrációjának segítői helyi eszközökkel” című pályázatban való együttműködésre kötelezték el magukat.

A településen élő hátrányos helyzetű, fogyatékkal élő, roma nemzetiséghez tartozó alacsony érdekérvényesítő képességgel rendelkező személyek esélyegyenlőségének előmozdítása érdekében együttműködik a Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesülettel, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézménnyel.

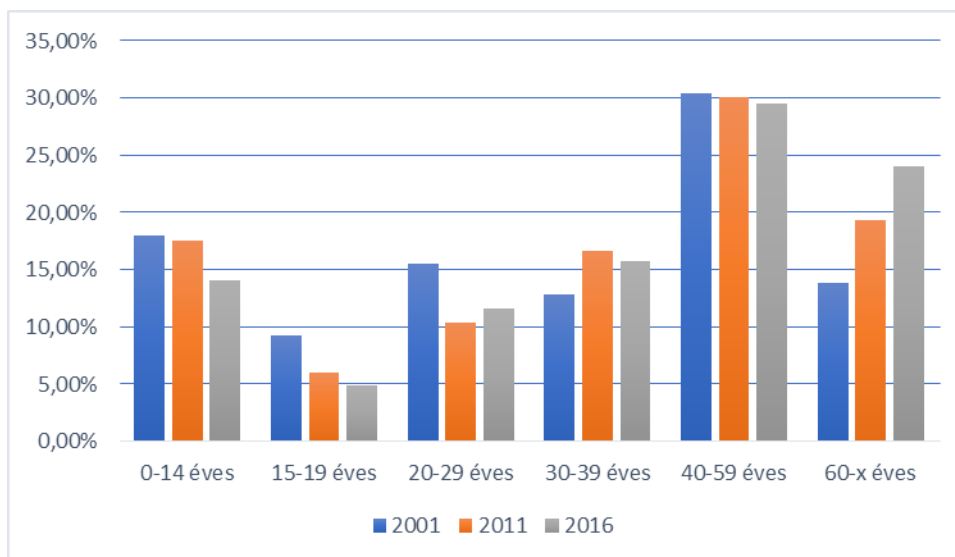
3.9 Következtetések

A mélyszegénységben élők és a romák helyzete, esélyegyenlősége vizsgálata során településünkön	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.
Lakhatási körülmények romlása	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése
A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra	Az egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése. Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.
Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása	Gyermeknevelési módszerek megismertetése, alkalmazásra való ösztönzése
A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell az iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzés megszerzésére
Roma lányok korai teherbeesése	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknél.
A rászoruló sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	A rászoruló helyzetének könnyítése: Tartós élelmiszer, ruhanemű, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal.

4. A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység

4.1 A gyermekek helyzetének általános jellemzői

Népesség korcsoportok szerinti összetételére az országos trendekhez hasonlóan a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódni ki. A népesség számának időbeli alakulása a gyermekek számának és arányának folyamatos csökkenését mutatja.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Mátészalka Város Önkormányzata a számára előírt kötelezettségeinek a gyermekvédelmi rendszer alábbi ellátásaival és intézkedéseivel tesz eleget:

Pénzbeli és természetbeni ellátások:

- rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény
- gyermekétkeztetés

A személyes gondoskodás keretébe tartozó gyermekjóléti alapellátások:

- gyermekjóléti szolgáltatás (család- és gyermekjóléti szolgálat, család- és gyermekjóléti központ)
- gyermekek napközbeni ellátása (bölcsőde)
- gyermekek átmeneti gondozása (helyettes szülő)

A gyermekvédelmi gondoskodást keretében tartozó hatósági intézkedések:

- a hátrányos és halmozottan hátrányos helyzet fennállásának megállapítása.

a) veszélyeztetett és védelembe vett, hátrányos helyzetű, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek, valamint fogyatékkal élő gyermekek száma és aránya, egészségügyi, szociális, lakhatási helyzete

2013. január 1-je óta az illetékes kormányhivatal járási hivatala, mint gyámhatóság dönt a gyermekek védelembe vételéről. 2016. január 1-jétől a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket – kezdeményezi a gyermek védelembevételét, védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szervezi a megvalósítását - a Család – és Gyermekjóléti Központok látják, mely 2016-ot megelőzően a Gyermekjóléti szolgálat feladatkörébe tartozott. 2013-ban 59, 2014-ben 65, valamint 2015-ben védelembe vételre, illetve a védelembe vétel fenntartására 56 esetben volt szükség. A Központ által 2016. évben gondozott védelembe vett kiskorúak száma 30 volt, 2017-ben már 42 védelembe vett gyereket gondoztak. 2017. évben 22 családban 42 gyermek esetében került sor védelembe vételre, melynek okai 50 órás igazolatlan iskolai hiányzás, magatartásbeli problémák, szülők általi elhanyagolás.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat fogadja a gyermek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, s a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedéseket tesz, és értesíti a központ esetmenedzserét, ha hatósági intézkedés vagy azonnali intézkedés szükséges.

A fogyatékossgal élő gyermekek számáról nem rendelkezünk adatokkal. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Fogyatékos Személyek Nappali Intézménye a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít higiéniai lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, feltéve, ha köznevelési intézményben nevelése, oktatása biztosított. A gyerekek közül jellemzően a 16. életévük betöltése, tehát tankötelezettségük megszűnése veszik igénybe a nappali ellátást. Az Intézmény keretein belül működő Támogató Szolgálat szintén segítséget nyújt a fogyatékos gyerekek számára, hogy iskolába járhassanak, vagy egyéb szolgáltatásokat igénybe vehessenek.

b) rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a Gyvt.-ben meghatározott ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek és a szünidei gyermekétkeztetésnek, a Gyvt.-ben meghatározott természetbeni támogatásnak, és egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek számának változását az alábbi diagram mutatja meg.

év	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma	786	877	957	988	924	805	694	596	519	468
Ebből tartósan beteg fogyatékos gyermekek száma	32	27	30	29	27	18	17	18	20	18

Forrás: Önkormányzati források

A szám adatok azt mutatják, hogy 2011-ig folyamatosan nőtt a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek száma, majd az azt követő években csökkenő tendenciát mutat, 2011 óta felére csökkent a kedvezményben részesültek száma. A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő gyermekek számához képest, fokozatosan növekszik a hátrányos helyzetű, valamint a halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma.

Megnevezés	2013	2014	2015	2016	2017
	december 31-ei jogosultsági adatok alapján				
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma	857	666	591	501	443
Megállapított hátrányos helyzetűek szám	50	59	49	123	112
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma	187	296	287	244	227
A gyámhivatal által hivatalból megállapított halmozottan hátrányos helyzetű nevelésbe vett gyermekek és utógondozói ellátásban részesülő nagykorúvá vált gyermekek száma	14	23	48	55	59

Forrás: Önkormányzati adatok

Hátrányos, illetve halmozottak hátrányos helyzet megállapítására okot adó körülménynek tekintendő, ha a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben, vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban, illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek. Az ilyen körülményre megállapított hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek 90-95%-a szegregátumokban élő gyermek.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők közül 2013 óta a tartósan beteg, fogyatékos gyermekek száma 20 főt nem haladja meg.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak évente 12 ezer (hátrányos, halmozottak hátrányos helyzetű gyermek esetén 13 ezer forint) értékű „gyermekvédelmi” Erzsébet-utalványt kapnak, valamint előnyt élveznek az ingyenes, illetve kedvezményes gyermekétkeztetésnél és ingyenes tankönyvellátásnál is. Viszonylag új kedvezménynek tekinthető a hátrányos helyzetű gyermekek nyaraltatása, melyek többsége térítésmentes, s amire pályázatok útján tehetnek szert az oktatási intézmények. Emelt összegű természetbeni támogatásban 349 gyermek és fiatal felnőtt részesült. 2017-ig egységesen 5.800 Ft összegű támogatás kaptak a jogosultak évi két alkalommal.

c) gyermek jogán járó helyi juttatásokban részesülők száma, aránya

Mátészalka Város Önkormányzata a kezdetektől, a 2000/2001-es tanévtől minden évben csatlakozott a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló felsőoktatási hallgatók („A” típusú pályázat), illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok („B” típusú pályázat) támogatására létrehozott ösztöndíjrendszerhez, így évente 100-110 fiatal támogat havonta. Települési támogatás gyermekekkel összefüggő rendkívüli élethelyzetek megoldására is kérhető, rendkívüli települési támogatás állapítható meg pl. a gyermek táplálékallergiája vagy más alapbetegsége miatt speciális diétája miatt, családban élő gyermek és fiatal felnőtt iskoláztatásával, térítési díjának fizetésével, a gyermek óvodai nevelésével, bölcsődei elhelyezésével kapcsolatos egyszeri kiadások, vagy a védőnői szolgálat, illetve egészségügyi intézmény által javasolt szolgáltatások, ellátások igénybevételének támogatására.

d) kedvezményes iskolai étkeztetésben részesülők száma, aránya

2015. július 1-jétől az önkormányzat az óvodában, az általános és középiskolákban, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények a bölcsődében a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. A gyermekétkeztetés normatív kedvezményei 2015. évben két alkalommal változtak. 2015. július 1-jétől a nevelésbe vett gyermekek és az utógondozói ellátásban részesülő fiatal felnőtt után is biztosítani kell a normatív kedvezményt. Szeptember 1-jétől bővült a bölcsődei ellátásban, illetve az óvodai nevelésben részesülő gyermekek utáni ingyenes gyermekétkeztetésre jogosultak köre, a korábban 50%-os kedvezményre jogosító feltételek átkerültek az ingyenes étkeztetés jogosultsági feltételei közé. A bölcsődében 2014-ben míg 13 gyermek részesült 100%-os kedvezményben, 31 gyermek 50%-os kedvezményben, addig 2017-ben 47 gyermek részesült ingyenes étkezésben. Az óvodában 2014-ben 128 gyermek részesült 100%-os, 57 gyermek 50 %-os kedvezményben. 2017-re 512-re növekedett az ingyenes étkezésben részesülők száma. Az adatok az igénybevett étkezési adagszám és étkezési napok viszonylatában kerültek kiszámításra a normatíva elszámolásához.

Az alábbi táblázat a 1-13. évfolyamon tanuló ingyenes étkezésben, illetve 50%-os mértékű kedvezményes étkezésben részesülő gyermekek számának alakulását mutatja be az elmúlt öt év vonatkozásában.

Év	2013.		2014.		2015.		2016.		2017.	
	Ingyenes étkezésbe n résztvevő k száma iskola 1- 8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezmé nyes étkezésre jogosulta k száma 1- 13. évfolyam	Ingyenes étkezésbe n résztvevő k száma iskola 1- 8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezmé nyes étkezésre jogosulta k száma 1- 13. évfolyam	Ingyenes étkezésbe n résztvevő k száma iskola 1- 8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezmé nyes étkezésre jogosulta k száma 1- 13. évfolyam	Ingyenes étkezésbe n résztvevő k száma iskola 1- 8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezmé nyes étkezésre jogosulta k száma 1- 13. évfolyam	Ingyenes étkezésbe n résztvevő k száma iskola 1- 8. évfolyam	50 %-os mértékű kedvezmé nyes étkezésre jogosulta k száma 1- 13. évfolyam
Intézmények										
Kálvin János Református Általános Iskola	76	51	70	50	66	54	68	50	61	60
Képes Géza Általános Iskola	163	53	163	48	143	58	155	69	180	60
Nyírbátori Éltés Mátyás Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium Móra Ferenc Tagintézménye	36	6	41	4	62	5	58	6	46	7
Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskola	166	74	137	74	116	65	95	76	91	80
Móricz Zsigmond Görök Katolikus Kéttannyelvű Általános Iskola	143	33	119	29	130	28	144	30	115	33
Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium	-	n.a.	-	n.a.	-	70	-	17	-	78
Mátészalkai SZC Gépészeti Szakgimnáziuma és Kollégiuma	-	5	-	3	-	2	-	6	-	7
Összesen	584	222	530	208	517	282	520	254	493	325

Forrás: Önkormányzati adatok

e) magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermekek száma, aránya

Magyar állampolgársággal nem rendelkező gyermek az óvodában 2012 óta 2017-ben került felvételre. Magyar állampolgársággal nem rendelkező tanuló általános felvételére nem került sor a vizsgált időszakban, középiskolában 2016-ban 1 tanuló nem rendelkezett magyar állampolgársággal.

4.2 Szegregált, telepszerű lakókörnyezetben élő gyermekek helyzete, esélyegyenlősége

Mátészalkán a KSH 2011-es népszámlálás adatait alapul véve 5 szegregátum került kijelölésre. Összehasonlítva a 2001-es népszámlálási adatok alapján kijelölt szegregátumokkal elmondható, hogy több szegregátum alakult ki, valamint az egyes szegregátumok területi lehatárolása bővült, változott.

A lakónépesség kor szerinti felosztása alapján a lakónépességen belül a 0-14 évesek aránya 15,7% volt a népszámlálás adatai alapján.

A szegregátumok közül a 3. szegregátumban áll ez az arány legközelebb a városi átlaghoz. 1. és a 2. szegregátum tekintetében a kormegoszlás szerint elmondható, hogy egy fiatal, nagyrészt iskoláskorú társadalmat találunk. Az 1. szegregátumban a duplája, a 2. szegregátumban a 2,5 szerese a 0-14 évesek aránya a városi átlaghoz képest. A 4. és 5. szegregátumban a kormegoszlás szerint a városi átlaghoz igazítva a fiatalok aránya dominánsabb, meghaladja a városi átlagot.

A városban 1 bölcsőde, 1 óvoda működik 5 feladat-ellátási helyen. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények Bölcsődei Tagintézményének ellátási területe Mátészalkán kívül több település lakosságára is kiterjed. A településen bölcsődei ellátásban részesülő gyermekek száma 97, melyből 2 gyermek él a szegregátumban. Az öt óvodai feladat-ellátási hely közül 4 feladat-ellátási hely felvételi körzetéhez tartozik a korábbi 4, majd a jelenlegi 5 szegregátum területéhez tartozó utcák. A településen óvodai ellátásban

részesülő gyermekek közül 95 gyermek él a szegregátumokban. A szegregátumokban élő gyermekek integráltan vesznek részt a bölcsődei ellátásban, az óvodai oktatásban.

A városban 5 általános iskola működik, melyből 2017 szeptemberétől három iskola egyházi fenntartású, kettő a tankerületi fenntartásában van, melyből 1 iskola tagintézményként működik a városban, s ellátási területe az egész megyére kiterjed, s ebben a tagintézményben gyógypedagógiai oktatás folyik. A szegregátumokban élő gyermekek integráltan vesznek részt az iskolai oktatásban.

Intézmény OM azonosítója	Iskola / Feladat-ellátási hely neve:	Feladat-ellátási helyen tanulók száma (összes tanuló)	A feladat-ellátási helyen tanulók közül az 1. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 2. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 3. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 4. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma	A feladat-ellátási helyen tanulók közül a 5. szegregátum(ok)ban lakó tanulók száma
102924	Kálvin János Református Általános Iskola	446	0	2	3	4	3
33392	Képes Géza Általános Iskola	530	43	19	6	0	1
38585	Nyírbátori Éltes Mátyás Általános Iskola, Szakiskola, Készségfejlesztő Iskola és Kollégium Móra Ferenc	81	11	1	0	0	0
201480	Széchenyi István Katolikus és Német Nemzetiségi Általános Iskola	580	14	0	2	0	0
Forrás: Önkormányzati adatok							

4.3 A hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint fogyatékkal élő gyermekek szolgáltatásokhoz való hozzáférése

a) védőnői ellátás jellemzői

A védőnői, valamint az iskola-egészségügyi ellátás körzeteiről szóló 26/2015. (X. 29.) önkormányzati rendeletével az önkormányzat 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki. Az önkormányzat a védőnői ellátást, valamint az iskola-egészségügyi ellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja. Jelenleg 1 körzeti védőnő GYES-en van, egy másik körzet üres, de mindkét körzet belső helyettesítéssel megoldott. A területi védőnő gondozási tevékenységét azon családok körében végzi, ahol várandó és gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. Tevékenysége során kapcsolatot tart és együttműködik az egészségügyi alap és szakellátás, a közoktatási, gyermekjóléti, szociális tevékenységet végző intézmények szakembereivel. Rendszeres kapcsolatos tart az ÁNTSZ dolgozóival, a területi kórház szülésnőgyógyász szakorvosával, a házi gyermekorvosokkal, illetve a csecsemő osztály ápolóival. A gyermekorvosokkal közösen a Tanácsadó épületében szaktanácsadást tartanak. Az általános iskolai, illetve ifjúsági védőnők gondozási feladataikat az oktatási intézményekben végzik.

Az alábbi táblázat az egyes területi körzetekben ellátott gyerekek adatait tartalmazza 2013-2017. közötti időszakban:

Mátészalka	I. körzet	II. körzet	III. körzet	IV. körzet	V. körzet	VI. körzet
2013	248	221	233	196	58	
2014	226	257	219	184	68	
2015	225	281	224	190	82	
2016	198	156	221	175	71	103
2017	216	152	212	165	70	111

Forrás: Önkormányzati adatok

b) gyermekorvosi ellátás jellemzői

A városban 4 házi gyermekorvosi körzet került kialakításra. A körzethez tartozó utcajegyzék önkormányzati rendeletben került meghatározásra. Betöltetlen házi gyermekorvosi praxis nincs. A házi gyermekorvosok az orvosi ellátást a 14. életévét be nem töltött személyek számára biztosítják, felkérésre a 14-18. év közötti személyeket is elláthatják. Jellemzően a házi gyermekorvosok a 18. életévük betöltéséig látják el a gyermekeket.

A Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kórházak és Egyetemi Oktatókórház Mátészalkai Kórházban Gyermekgyógyászati szakrendelés, valamint Gyermek Sürgősségi Ellátás működik.

c) 0-7 éves korúak speciális ellátási igényeire vonatkozó adatok

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények tagintézményeként működő Bölcsőde 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik. A bölcsődei csoportok létszámát a csoportszoba területén, a gyermekek életkorán túl az határozza meg, hogy a csoportban nevelnek, gondoznak-e sajátos nevelési igényű, illetve korai fejlesztésre és gondozásra szoruló gyermeket. Jelenleg 1 fogyatékkal élő gyermek gondozását, fejlesztését végzik, gyógypedagógus irányításával teljes integrációban.

A Négy Évszak Óvoda 5 feladat-ellátási helyén a sajátos nevelési igényű gyermekek integrált nevelésben vesznek részt. Az öt feladat-ellátási hely felvételi körzethatárához tartozó településrészekben lakó hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek felvétele a tagóvodákba biztosított. Az óvoda 25 csoporttal, 625 férőhellyel működik, a csoportlétszámok a fenntartó engedélyével maximum 20%-kal emelhetők. Az intézménybe beíratott hátrányos, halmozottan hátrányos gyermekek mindegyike fejlesztő foglalkoztatásban részesül. Az intézményvezető helyettese fejlesztőpedagógusi feladatokat is ellát, az önkormányzat támogatja gyógypedagógusi képzését is. Jelenleg óraadó gyógypedagógusokat foglalkoztat az óvoda.

d) gyermekjóléti alapellátás

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekjóléti alapellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja. 2016. január 1-jétől a gyermekjóléti szolgáltatás a családsegítéssel egy szolgáltató – a család- és gyermekjóléti szolgálat - keretében működtethető.

Gyermekjóléti szolgáltatás fő feladata, hogy elősegítse a gyermek testi és lelki egészségének fejlődését, a családban történő nevelkedését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését szolgálja.

A gyermekek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének érdekében informálják a családokat a gyermekek jogairól, az adható támogatásokról. Több esetben közreműködnek krízisben lévő anya és gyermekeke esetében a családok átmeneti otthonában történő

elhelyezésében. Családtervezési, mentálhigiénés, jogi, egészségügyi, pszichológusi, pszichopedagógiai tanácsadást biztosítanak. Segítséget nyújtanak nyomtatványok kitöltésében, kérelmek megírásában. A szolgálat a városban élő gyermekek részére változatos szabadidős programokat szervez. A prevenciós foglalkozások mellett pályaismereti és pályaaorientációs tanácsadásokat is tartanak középiskolás tanulók számára. Az intézményen belüli korrepetálást egyre több gyerek veszi igénybe.

e) gyermekvédelem

A család és gyermekjóléti szolgálat észlelő és jelzőrendszert működtet, mely lehetővé teszi a gyermekeket veszélyeztető okok feltárását. Fogadja a gyermekek veszélyeztetettségével kapcsolatos jelzéseket, s a probléma jellegéhez, a veszélyeztetettség mértékéhez, a család szükségleteihez igazodó intézkedést teszi, fogadja a panaszával hozzá forduló gyermeket és segíti őt problémája megoldásában. A szolgálat minden jelzőrendszeri taggal szoros együttműködést kíván kiépíteni a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében. A gyermekek veszélyeztetettségének megszüntetése érdekében a szolgálat komplex családgondozást végez.

2005 májusában a Mátészalkai Rendőrkapitánysággal közös program indult, melynek célja, hogy a városban élő gyermekeket közös erővel próbálják meg a helyes társadalmi normák és viselkedés követőjévé tenni. A razzia során a családgondozók a rendőrökkel együtt végigjárják a szórakozóhelyeket az éjszakai órákban, melynek során igazoltatják a gyermek és fiatalokot, melyet minden esetben a szülővel és gyermekkel folytatott beszélgetés követ. 2009-től a razzia kiterjed a nappali órákra is, melynek során az iskolai hiányzást kívánják csökkenteni.

A család és gyermekjóléti központ 2016. január 1-jétől az Intézményen belül önálló szakmai egységként kezdte meg működését.

A központ a gyermekek családban történő nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, a gyermekek igényeinek és szükségleteinek megfelelő, egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat, programokat nyújt: utcai szociális munka, kapcsolattartási ügyelet, kórházi szociális munka, iskolai szociális munka, mint önként vállalt feladat, készenléti szolgálat, jogi tanácsadás, pszichológiai tanácsadás. A központ a járásban működő jelzőrendszerek munkáját segítve járási jelzőrendszeri tanácsadót foglalkoztat, melynek célja a jelzőrendszeri járási szintű koordinálás és a kapcsolattartás. A központ szakmai segítséget nyújt a szolgálatok számára. A központ a gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységeket lát el.

f) krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását önálló helyettes szülő alkalmazásával biztosítja. A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A helyettes szülőnél 1 gyermek helyezhető el, de az önálló helyettes szülőnél szolgáltatás nyújtására még nem került sor.

A városban sem családok, sem gyermekek átmeneti otthona nem működik. A megyében több országos ellátási területtel működő családok átmeneti otthona van, Nyíregyháza, Nagykálló, Hodász, Balkány, Tiszalök településeken. A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget

nyújt a krízishelyzetbe került gyermekek, vagy családok átmeneti otthonban történő elhelyezésében.

g) egészségfejlesztés, sport-, szabadidős és szünidős programokhoz való hozzáférés

Az önkormányzat 2015 óta minden évben több millió forinttal támogatja a mátészalkai iskolások táboroztatását. Az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a városi játszótérek karbantartására. A városban több iskola szervez nyári táborokat tanulói számára. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények minden évben szervez kétéhetes napközis tábort 6-14 éves gyerekek számára. A Képes Géza Városi Könyvtár a nyári szünetben rendszeresen tart foglalkozásokat az érdeklődő gyerekek számára, és egész nyáron nyitva áll az olvasni szerető gyerekek számára.

A Mátészalkai MTK Sportegyesület hosszú évtizedek óta működik a városban, mely lehetőséget biztosít a gyermekek számára az aktív sportolásra. A MMTK jelenleg 8 szakosztállyal működik. A városban működő műfüves pálya mellett futópályát és sportparkot alakít ki az önkormányzat pályázati támogatással, mellyel szintén a sportolási lehetőségeket kívánja bővíteni a városban. A városi sportpályán civil támogatással extrém sportolásra alkalmas terület került kialakításra. A Városi Uszoda egész évben várja a gyerekeket, tanmedencijében, úszómedencijében lehetőséget biztosít úszásoktatásra az oktatási intézmények tanulói számára. Nyári hónapokban a Városi Uszodához tartozó stand is várja a látogatókat.

h) gyermekétkeztetés

2015. július 1-jétől az önkormányzat az óvodában, az általános és középiskolákban, valamint a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények a bölcsődében a gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja. A Gyvt. szerinti ingyenes és kedvezményes intézményi gyermekétkeztetés biztosít.

A Gyvt. 2016. január 1-jétől hatályos rendelkezései szerint a szünidei gyermekétkeztetés önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként kerül meghatározásra. Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetést vásárolt szolgáltatás útján biztosítja.

Az önkormányzat a szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére ingyenesen déli meleg főétkezést biztosít a hátrányos helyzetű gyermek, valamint a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére az iskolai szünetekben, valamint a bölcsőde és óvoda nyári zárva tartásának ideje alatt.

Szünidei gyermekétkeztetés a kiskorúak jogosultsága szerint:

		Kötelezően biztosított étkeztetésben részesülő				Összesen	
		megállapított hátrányos helyzetűek száma		megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma			
		2016	2017	2016	2017	2016	2017
A szünidei étkeztetésben részesült gyermekek száma összesen		57	82	234	210	291	292
Életkori bontásban	0-2 éves	5	5	36	45	41	50
	3-5 éves	4	14	35	30	39	44
	6-13 éves	30	46	120	96	150	142
	14-17 éves	18	17	43	39	61	56
Szünidő típusa szerint	tavaszi	25	27	130	87	155	114
	nyári	48	81	215	205	263	286
	ősz	37	30	104	79	141	109
	téli	39	29	108	81	147	110

Forrás: Önkormányzati adatok

Az önkormányzat a nyári szünet minden munkanapján biztosítja az igénylőknek a szünidei gyermekétkeztetést. Az igénybevevők száma a nyári szünetekben volt a legmagasabb. A szünidei étkeztetést igénybevevő gyerekek 20%-a mind a négy szünidőben igénybe vette a szünidei ingyenes étkeztetést az elmúlt két évben. 2017-ben a 2016 évhez képest csökkent az évközi szünetekben étkeztetést igénybe vevő gyerekek száma, a nyári szünetben viszont a létszámban kismértékű emelkedés mutatkozik.

Mátészalka Város Önkormányzata adóerő-képessége miatt a legalacsonyabb összegű támogatást kapja a szünidei gyermekétkeztetésben részt vevő gyermekek után. A 2016-tól bevezetett szünidei gyermekétkeztetést lényegesen több gyermek számára tudja az önkormányzat biztosítani, mint a pályázati rendszer idején.

i) hátrányos megkülönböztetés, az egyenlő bánásmód követelményének megsértése szolgáltatások nyújtásakor

Hátrányos megkülönböztetésre és az esélyegyenlőség megsértésére a szolgáltatások nyújtása során nem került sor.

j) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások) az ellátórendszerek keretein belül

Mátészalka Város Önkormányzata a kezdetektől, a 2000/2001-es tanévtől minden évben csatlakozott a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló felsőoktatási hallgatók („A” típusú pályázat), illetőleg felsőoktatási tanulmányokat kezdő fiatalok („B” típusú pályázat) támogatására létrehozott ösztöndíjrendszerhez, így évente 100-110 fiatal támogat havonta.

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás, mely társulásnak Mátészalka is alapító tagja - 2016-ban „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” címmel EFOP-1.4.2-16 azonosító számú felhívásra benyújtott pályázata támogatásban részesült. A projekt megvalósulásának ideje: 2017. 09. 01. – 2022. 02. 28. A

járás önkormányzataival együttműködve a helyi sajátosságoknak, igényeknek megfelelő program megvalósítását tervezik a járás minden egyes településén.

Alapvető cél, hogy a Mátészalkai Járás lakossága számára innovatív szolgáltatások hozzáférhetővé váljanak, különös tekintettel a 25 év alatti hátrányos helyzetű fiatalok, és családjaik részére.

A legkorábbi életkortól indulva a szülők bevonásával kíván a pályázat segítséget nyújtani a járás településeinek igényeit szem előtt tartva, hosszú távú, jól célzott, eredményorientált programokkal. A területi hátrányok mérséklését eredményezi mindez, továbbá hozzájárul egy megfelelő jövőkép kialakulásához, a szegény családban élő gyermekek fokozott segítéséhez.

A pályázat célja a hátrányos helyzetű gyermekek iskolán kívüli képesség és készségfejlesztése, a korai iskolaelhagyás csökkentése, fontos cél az egészségtudatos életmód elterjesztése, az intézmények közötti együttműködések javítása, a dolgozók érzékenyítése, hiányzó szakember kapacitás pótlása. Prevenációs cél továbbá a hátrányos helyzet nemzedékről nemzedékre történő örökítésének megakadályozása.

Mátészalka városban az „Integrált térségi gyermekprogramok” keretében 2017. évben megvalósított programok kiegészítették, szélesítették a Szolgálat és a Központ által nyújtott szolgáltatásokat, programokat.

4.4 A kiemelt figyelmet igénylő gyermekek/tanulók, valamint fogyatékossgal élő gyerekek közoktatási lehetőségei és esélyegyenlősége

a) a hátrányos, illetve halmozottan hátrányos helyzetű, valamint sajátos nevelési igényű és beilleszkedési, tanulási, magatartási nehézséggel küzdő gyermekek/tanulók óvodai, iskolai ellátása

Az előző pontban bemutatott bölcsődén és óvodán kívül 5 általános iskola, valamint egy alapfokú művészeti iskola működik. 3 általános iskola egyházi fenntartású, 2 általános iskola fenntartója és működtetője a Mátészalkai Tankerületi Központ.

Ezen két iskola közül az egyik általános iskolában gyógypedagógiai oktatás-nevelés folyik, melynek ellátási területe az egész megyére kiterjed. Az iskolában a 2017-2018-as tanévben 3 tanulásban akadályozott, 2 értelmileg akadályozott, 2 autista gyerekekkel foglalkozó, valamint 3 fejlesztő csoport működik, s jelenleg 81 tanulója van, melyből 40 gyerek más településről jár be. Ebbe az iskolába járók közül a városban élő tanulók mindegyike sajátos nevelési igényű. A tanulók 67%-a hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek.

Az általános iskolai tanulók száma és az osztályok száma folyamatos emelkedést mutat. A tanulói létszám emelkedéséhez hozzájárul, hogy az egyházi fenntartású iskolák ellátása nemcsak Mátészalka területére terjed ki, így nőtt a más településről bejáró általános iskolai tanulók száma. A sajátos nevelési igényű gyermekekre vonatkozóan 4 iskola szolgáltatott adatot, mely szerint a 4 iskolában 79 sajátos nevelésű igényű a városban élő gyermeket oktatnak integráltan.

tanév	Általános iskola 1-4 évfolyamon		Általános iskola 5-8 évfolyamon		Általános iskolai gyógypedagógiai osztályok száma	Általános iskolások száma	Általános iskolai osztályok száma	Napközis tanulók		Más településről bejáró általános iskolai tanulók száma
	osztályok száma	tanulók száma	osztályok száma	tanulók száma				fő	%	
2010/2011	33	870	35	964	8	1834	76	850	46,3%	391
2011/2012	34	856	34	933	5	1789	73	853	47,7%	363
2012/2013	36	913	35	938	6	1851	77	911	49,2%	399
2013/2014	37	911	36	943	8	1854	81	919	49,6%	439
2014/2015	39	946	34	924	9	1870	82	963	51,5%	480
2015/2016	39	964	35	927	8	1891	82	972	51,4%	520
2016/2017	39	968	37	982	8	1950	84	994	51,0%	565

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

Az alábbi táblázat a településen élő hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek jogviszony alapján történő megoszlását mutatja be.

	2017. december 31-ei jogosultsági adatok						
	Jogviszonnyal nem rendelkező	Bölcsődés	Óvodás	Általános Iskolás	Középrokuk oktatási intézményben	Felsőoktatási hallgató	Mindösszesen
Megállapított hátrányos helyzetűek száma	7	-	20	53	29	3	112
Megállapított halmozottan hátrányos helyzetűek száma	49	1	57	104	16	-	227

Forrás: Önkormányzati adatok

b) a közneveléshez kapcsolódó kiegészítő szolgáltatások

Az állami fenntartású általános iskolában, a Móra Ferenc Tagiskolában a gyógypedagógiai oktatást, nevelést 7 tanár és 7 gyógypedagógus látja el. A Képes Géza Általános Iskolában szükségesnek tartanak a meglévő személyi feltételek mellé plusz tanítók, tanár, gyermekvédelmi felelős, iskolapszichológus alkalmazását.

c) hátrányos megkülönböztetés és jogellenes elkülönítés az oktatás, képzés területén, az intézmények között és az egyes intézményeken belüli szegregációs jelenségek

2017/2018-as tanévtől már három általános iskola egyházi fenntartású. Az iskolai felvételi körzet így egy általános iskolára korlátozódik, mivel a Móra Ferenc Tagiskola gyógypedagógiai oktatást folytat. Hátrányos megkülönböztetésről nincs tudomásunk. Szükségesnek tartjuk, hogy az iskolák felvételi rendszere – fenntartótól függetlenül – lehetővé tegye a fenntartóváltást megelőzően kialakult iskolák közötti egyensúly fenntartását.

d) az intézmények között a tanulók iskolai eredményességében, az oktatás hatékonyságában mutatkozó eltérések

Az iskolai eredményességet a továbbtanulók, az évismétlők száma és aránya, valamint a kompetencia vizsgálat eredménye is megmutatja.

2007/2008 tanévtől kezdődtek el az országos kompetenciamérések 6.,8. évfolyamos tanulók körében. A mérésben alkalmazott feladatok nem a tudástartalom elsajátításának mértékét mérik, a felmérés nem az adott tanévi tananyag ismeretanyagának számonkérése, hanem azt vizsgálja, hogy a diákok a közoktatásban addig elsajátított ismereteket milyen mértékben tudják alkalmazni a mindennapi életből vett feladatok megoldásában. Az alábbi táblázat a kompetencivizsgálat eredményeit mutatja meg:

6. évfolyam		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag
Szechenyi István Katolikus és Német Nemzetiségű Ált. Isk.	szövegértés	-	-	-	-	1566	1472	1528	1497	1616	1481	1499	1488	1529	1494	1551	1503
	matematika	-	-	-	-	1569	1489	1577	1489	1679	1491	1552	1497	1530	1486	1554	1497
Kálvin János Ált. Iskola	szövegértés	1548	1483	1474	1465	1541	1472	1534	1497	1502	1481	1578	1488	1545	1494	1558	1503
	matematika	1494	1498	1502	1486	1528	1489	1541	1489	1486	1491	1547	1497	1536	1486	1498	1497
Móricz Zsigmond Általános Iskola	szövegértés	1418	1483	1510	1465	1364	1472	1524	1497	1353	1481	1471	1488	1398	1494	1415	1503
	matematika	1607	1498	1849	1486	1504	1489	1474	1489	1445	1491	1537	1497	1498	1486	1665	1497
Képes Géza Általános Iskola	szövegértés	1496	1483	1457	1465	1572	1472	1590	1497	1470	1481	1581	1488	1516	1494	1526	1503
	matematika	1664	1498	1558	1486	1631	1489	1691	1489	1556	1491	1545	1497	1567	1486	1630	1497

Forrás: Oktatási Hivatal

8. évfolyam		2010		2011		2012		2013		2014		2015		2016		2017	
		Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag	Iskola átlag	országos átlag
Szechenyi István Katolikus és Német Nemzetiségű Ált. Isk.	szövegértés	-	-	-	-	1589	1567	1537	1555	1710	1557	1583	1567	1626	1568	1574	1571
	matematika	-	-	-	-	1665	1612	1557	1620	1908	1617	1664	1618	1682	1597	1588	1612
Kálvin János Ált. Iskola	szövegértés	1572	1583	1615	1577	1583	1567	1567	1555	1650	1557	1567	1567	1612	1568	1628	1571
	matematika	1579	1622	1641	1601	1560	1612	1695	1620	1790	1617	1660	1618	1594	1597	1629	1612
Móricz Zsigmond Általános Iskola	szövegértés	1609	1583	1701	1577	1473	1567	1637	1555	1458	1557	1551	1567	1431	1568	1597	1571
	matematika	1785	1622	1812	1601	1571	1612	1605	1620	1620	1617	1611	1618	1554	1597	1690	1612
Képes Géza Általános Iskola	szövegértés	1596	1583	1627	1577	1622	1567	1647	1555	1703	1557	1636	1567	1625	1568	1614	1571
	matematika	1744	1622	1719	1601	1717	1612	1751	1620	1801	1617	1795	1618	1735	1597	1702	1612

Forrás: Oktatási Hivatal

A 8. osztályt végzett iskolások döntő hányada gimnáziumban, valamint szakközépiskolában folytatja tanulmányait. A gimnáziumba, szakközépiskolába, szakiskolába jelentkezők aránya az egyes általános iskolákban változó képet mutat. A gyógypedagógiai oktatást folytató Móra Ferenc Tagiskolába járó végzős tanulók szakiskolai, speciális szakiskolai képzést választanak, s ebben az iskolában a 2012/2013-as tanévtől kezdve vizsgált időszakban minden tanévben van pár gyerek aki nem tanul tovább. A 2016/2017-es tanév vonatkozásában két iskola is beszámolt arról, hogy a tanulóik között voltak olyan gyerekek, akik nem tanultak tovább.

A lemorzsolódási mutatók – évfolyamismétlők aránya, magántanulók aránya, 250 óránál többet hiányzó tanulók aránya - bemutatásához szükséges adatok nem teljes körűen álltak rendelkezésünkre, de az elmondható, hogy a négy, adatot szolgáltató iskola mindegyikében volt olyan tanuló az elmúlt tanévekben, aki 250 óránál többet hiányzott. Arányuk tanévenként, iskolánként változó. Ezen iskolák mindegyikében van olyan tanuló, aki magántanulóként folytatja tanulmányait, illetve akinek évfolyamot kell ismételnie. Ezen mutatók tekintetében is elmondható, hogy tanévenként és iskolánként változó.

A 10. évfolyam mért kompetenciaeredményeket az alábbi táblázat mutatja az elmúlt két tanév adatai alapján:

10. évfolyam		2016		2017	
		Iskola átlaga	Országos átlag	Iskola átlaga	Országos átlag
Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium	szövegértés	1734	1610	1756	1613
	matematika	1738	1641	1754	1647
Baross László Mezőgazdasági Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégium	szövegértés	1433	1610	1420	1613
	matematika	1503	1641	1551	1647
Mátészalkai SZC Déri Miksa Szakképző Iskolája és Kollégiuma (szakközépiskola)	szövegértés	1335	1610		
	matematika	1351	1641		
Mátészalkai SZC Déri Miksa Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiuma (szakgimnázium)	szövegértés			1396	1613
	matematika			1425	1647
Mátészalkai SZC Déri Miksa Szakképző Iskolája és Kollégiuma (szakiskola)	szövegértés	1220	1610		
	matematika	1254	1641		
Mátészalkai SZC Déri Miksa Szakgimnázium, Szakközépiskola és Kollégiuma (szakközépiskola)	szövegértés			1221	1613
	matematika			1262	1647
Mátészalkai SZC Gépészeti Szakközépiskolája és Kollégiuma	szövegértés	1520	1610		
	matematika	1540	1641		
Mátészalkai SZC Gépészeti Szakgimnáziuma és Kollégiuma	szövegértés			1499	1613
	matematika			1512	1647

Forrás: Oktatási Hivatal

e) pozitív diszkrimináció (hátránykompenzáló juttatások, szolgáltatások)

Az „Integrált térségi gyermekprogramok a mátészalkai járásban” projekt keretében nyújtott szolgáltatások. A Családsegítő Központ önként vállalt feladat, az iskolai szociális munka keretében segítséget nyújtott 2018 augusztusáig, melyet felváltott a kötelezően ellátandó óvodai és iskolai szociális segítő tevékenység.

4.5 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A gyermekek helyzete, esélyegyenlősége, gyermekszegénység	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játzóterek fejlesztése, városi szabadidős létesítmények bővítése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése
Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai közösségekbe	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe. Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformán érzik magukat. Táborok szervezése. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban.
Az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása

Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt, a hátrányos helyzetű gyermekek arányára figyelemmel

Párbeszéd kialakítása az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között az óvodai és az iskolai felvétel kapcsán.

5. A nők helyzete, esélyegyenlősége

5.1 A nők gazdasági szerepe és esélyegyenlősége

Mátészalkán a lakosság évről évre csökken, 2008. évi lakónépesség 17 807 főről 2017. évre 17 106 főre csökkent le. A lakosságon belül a nők és a férfiak aránya közel azonos volt az elmúlt években, a nők lakossághoz viszonyított aránya 52-53% között mozgott. A 0-14 éves korosztályban még a férfiak lakossághoz viszonyított aránya a magasabb, majd ez az arány a 15-59 éves korosztályban átfordul, és a 60 év feletti korosztályban a nők aránya emelkedni kell, különösen a 65 év felettiéknél.

Korcsoport	Fő			Az állandó népségből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma	8 146	8 960	17 106	47,62%	52,38%
0-2 évesek			450		
0-14 éves	1 245	1 160	2 405	7,28%	6,78%
15-17 éves	248	255	503	1,45%	1,49%
18-59 éves	4 974	5 114	10 088	29,08%	29,90%
60-64 éves	659	819	1 478	3,85%	4,79%
65 év feletti	1 020	1 612	2 632	5,96%	9,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

a) foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Mátészalkán a 2011. évi népszámlálás időpontjában 6 884 foglalkoztatott, 1 185 munkanélküli, 4 809 inaktív kereső és 4 317 eltartott személy élt.

A népesség gazdasági aktivitás szerinti megoszlása 2001 óta változott: 10 %-kal növekedett a gazdaságilag aktívak, ezen belül a foglalkoztatottak és a munkanélküliek száma és aránya. Csökkent ugyanakkor az inaktív keresők, s ezen belül a nyugdíjasok száma, az eltartott népesség. A nyugdíjkorhatár fokozatos emelésével folyamatosan csökken a nyugellátásban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő nők száma is a férfiakéhoz hasonlóan, így tovább kénytelenek dolgozni.

Mátészalka népesség gazdasági aktivitása szerint

Év	Lakónépesség			Foglalkoztatott			Munkanélküli			Inaktív kereső			Eltartott		
	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő	Összesen	Férfi	Nő
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő
2001	18553	8840	9713	6363	3220	3143	950	579	371	5717	2218	3499	5523	2823	2700
2011	17195	8065	9130	6884	3466	3418	1185	638	547	4809	1786	3023	4317	2175	2142
változás mértéke %-ban	-7,3%	-8,8%	-6,0%	+8,2%	+7,6%	+8,7%	+24,7%	+10,2%	+47,4%	-15,9%	-19,5%	-13,6%	-21,8%	-23,0%	-20,7%

Forrás: KSH, Népszámlálási adatok

A nyilvántartott/registrált munkanélküliek száma, mint azt már a 3.2 pontban bemutattuk jelentősen csökkent a legutóbbi népszámlálás óta, a férfiak és a nők aránya az elmúlt 3-4 évben szinte azonos, hozzátevé azt a tendenciát, hogy 2011 óta a pályakezdő álláskeresők közül több a nő, mint a férfi.

év	15-64 év közötti lakónépesség (fő)			nyilvántartott álláskeresők száma (fő)					
	nő	férfi	összesen	nő		férfi		összesen	
	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2008	6817	6478	13295	579	8,5%	662	10,2%	1241	9,3%
2016	6188	5881	12069	214	3,5%	213	3,6%	427	3,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

Az alábbi táblázatok a 2011. évi népszámlálás iskolai végzettségre vonatkozó eredményeit tartalmazzák:

Népszámlálás 2011- Területi adatok												
	10-X éves			15-X éves			18-X éves			25-X éves		
	általános iskola első évfolyamát sem végezte el			legalább általános iskola 8. évfolyam			legalább érettségi			egyetem, főiskola stb. oklevéllel		
	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen	férfi	nő	összesen
	a megfelelő korúak százalékában											
Ország összesen	0,5	0,6	0,6	96,9	93,5	95,1	45,5	52,1	49,0	18,2	19,7	19,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	0,8	1,1	1,0	94,2	89,0	91,4	34,1	42,0	38,3	11,4	14,9	13,3
Mátészalka	0,5	0,6	0,6	96,9	94,2	95,5	53,5	60,1	57,1	19,4	23,2	21,5

b) nők részvétele foglalkoztatást segítő és képzési programokban

Az önkormányzat rendszeresen indít képzéssel kombinált közfoglalkoztatási programot. Ezen képzések közül több olyan képzés van, amely elsősorban a nőket célozza meg, ilyen pl. a konyhai kisegítő, a szociális gondozó és ápoló, házbeteg-ápoló, virágkötő. A képzések között természetesen vannak olyan képzések is, melyen mind a férfiak, mind a nők részt vesznek, ilyen pl. a háztáji zöldségtermesztő, parkgondozó.

Az érettségi épülő szakképzések, valamint a felnőttképzések biztosítják a nők számára szakmát, másodszakmát tanulhassanak.

c) alacsony iskolai végzettségű nők elhelyezkedési esélyei

A 2011. évi népszámlálás adataiból az is kitűnik, hogy általános iskolai végzettséggel nem rendelkező 15-x évesek száma ugyan csökkent mind a nők, mind a férfiak esetében a 2001. évi népszámlálás adataihoz képest, de a 2011. évi adatokból is látszik, hogy a nőknél csaknem kétszerese azoknak az aránya, akik nem rendelkeznek általános iskolai végzettséggel. A táblázatból az is kiderül, hogy a 18 év feletti nők nagyobb hányada rendelkezik érettségivel, mint a 18 év feletti férfiak. Ez az arány a főiskola végzettség tekintetében is fennáll.

év	15 éves és idősebb lakosság			15-X éves legalább általános			általános iskolai végzettséggel nem rendelkezők 15-x évesek					
	összesen	nő	férfi	összesen	nő	férfi	Összesen		nő		férfi	
	fő	fő	fő	fő	fő	fő	fő	%	fő	%	fő	%
2001	15220	8069	7151	13972	7184	6788	1248	8,2%	885	11,0%	363	5,1%
2011	14487	7779	6708	13828	7328	6500	659	4,5%	451	5,8%	208	3,1%

Forrás: TeIR, KSH-Népszámlálás

Az alacsony iskolai végzettségű nőknek az önkormányzat a közfoglalkoztatás keretében tud munkát biztosítani. A településen működő multi cégeknél vannak olyan betanított jellegű álláshelyek, amelyre folyamatos a munkafelvétel.

d) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás területén

A foglalkoztatás terén törekedni kell arra, hogy a Nők és Férfiak Társadalmi Egyenlőségét Elősegítő Nemzeti Stratégia prioritásait szem előtt tartsuk: 1. A nők és férfiak egyenlő mértékű gazdasági függetlenségének megteremtése, a fizetési és foglalkoztatási aránytalanságok felszámolása, a nők és a szegénység, a nők és az egészség szempontjainak figyelembevétele.

2. A szakmai, a magán- és a családi élet fokozottabb összehangolásának támogatása
3. A férfi-női részvétel aránytalanságai csökkentésének támogatása a politikai és gazdasági döntéshozatalban, valamint a tudomány területén
4. Az erőszak elleni hatékony fellépéshez, a megelőzéshez szükséges intézkedések megtétele
5. A nemekhez kötődő sztereotípiák visszaszorításának támogatása
6. A nők és férfiak közötti társadalmi egyenlőség politikájának stratégiai elve célkitűzéseinek megvalósításához elengedhetetlen változások szakmai megalapozása (képzés, intézményrendszer, nemekre érzékeny költségvetés, nemekre bontott adatgyűjtés)

5.2 A munkaerő-piaci és családi feladatok összeegyeztetését segítő szolgáltatások

Mátészalka Város Önkormányzata a bölcsődei ellátást a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja. A Bölcsőde ellátási területe Mátészalkán kívül további 15 település lakosságára kiterjed. A bölcsődei ellátást igénybe vevők kb. 80%-a mátészalkai lakos. A bölcsőde 2011. július 1-jétől 102 férőhellyel, 8 gyermekcsoporttal működik. A bölcsődei felvétel iránt jelentősen megnövekedett az igény a kedvező törvényi változások miatt. A szülő 2016. január 1-jétől a gyermekgondozási díj folyósítása mellett korlátlan időtartamban végezhet munkát. Ezen túlmenően az úgynevezett diplomás gyed folyósítása mellett, az ellátás folyósításának 169. napjától lehet korlátlan időtartamban keresőtevékenységet folytatni.

A megnövekedett igények miatt ismét van várólista a bölcsődében. Emellett az utóbbi időben a bölcsődei ellátást igénybevevők, illetve a felvételre jelentkezők között is egyre több a sajátos nevelési igényű gyermek. Sajátos nevelési igényű gyermek felvétele esetén a csoportban törvényi előírásoknak megfelelően kevesebb gyerek nevelhető, gondozható, mely szintén a szűkülő létszámkerethez vezet.

A korábban a városban működő magánvállalkozás által működtetett családi napközi törvényi változások miatt nem kérte az ellátási forma módosítására való bejegyzését napközbeni gyermekfelügyeletre, így a gyermekek napközbeni ellátásának ezen formája a városban megszűnt.

A Gyvt. 2017. évi módosítása a bölcsődei ellátás új formáit vezette be, úgymint a mini bölcsőde, munkahelyi bölcsőde, családi bölcsőde. A munkahelyi bölcsőde olyan bölcsődei ellátást nyújtó szolgáltatás, amelyet a foglalkoztató tart fenn elsősorban a nála keresőtevékenységet folytató személyek gyermekei bölcsődei ellátásának biztosítására. A városban még egyik foglalkoztató sem létesített ilyen bölcsődei ellátási formát.

Az önkormányzat által fenntartott Négy Évszak Óvoda egy székhelyintézménnyel és további négy tagintézménnyel működik. A férőhelyek száma 625, ezt a maximális létszámot a fenntartó önkormányzat minden évben 20%-kal megemeli. Az óvodai férőhelyek száma elegendő, helyhiány miatt a vizsgált időszakban nem utasítottak el gyermeket. Ezen túlmenően 2018. szeptemberétől az egyik iskola egyházi fenntartója 3 csoporttal működő óvodát indít be.

Az iskolákban biztosított napközi ellátáson túl két magán napközi működik a városban. A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmény korrepetálási lehetőséget biztosít azon gyerekek számára, akik tanulási nehézségekkel küzdenek, magántanulók, vagy szüleik elfoglaltak. Ezt a szolgáltatást egyre több gyerek veszi igénybe gyakran csak felzárkóztató jelleggel, vagy leckeikérdezés szintjén, de részt vettek a programban középiskolások is, akik igazolatlan mulasztás miatt kerültek kapcsolatba a szolgálattal. A nagyobb gyerekek segítséget kapnak az idegen nyelvek gyakorlására is. 2017. évben közel harminc gyerek járt ezekre a foglalkozásokra.

5.3 Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

A családtervezés, az anyaság, valamint az utódról való gondoskodás szakmai hátterében a védőnők állnak. Mátészalka Város Önkormányzata az egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 6 területi védőnői ellátási körzetet és 5 iskola-védőnői ellátási körzetet alakított ki.

A védőnő feladata a családtervezéssel kapcsolatos tanácsadás, az anyaságra való felkészülés segítése, a várandós anyák gondozása a külön jogszabályban foglaltak szerint, a gyermekágyas időszakban segítségnyújtás és tanácsadás az egészségi állapottal, az életmóddal, szoptatással, valamint a családtervezéssel kapcsolatban, az újszülött kortól a tanulói jogviszony megkezdéséig a gyermekek gondozása, a családgondozás, az óvodában a védőnői feladatok végzése, az oktatási intézményben a tanulók ellátása a külön jogszabályban foglaltak szerint.

A házi orvos feladatkörébe tartozik a terhes gondozásban való közreműködés, a gyermekorvos feladata a csecsemők és gyermekek gyógyító-megelőző alapellátása, beleértve a tanácsadást is, az újszülöttek, a veszélyeztetett csecsemők és gyermekek szükség szerinti preventív látogatása.

A területi védőnő gondozási tevékenységét a családok körében végzi, ahol várandós, gyermekágyas anya, illetve 0-6 éves korú gyermek él. Az alábbi táblázat a területi védőnők anya- és gyermekgondozási tevékenységét mutatja meg számokban:

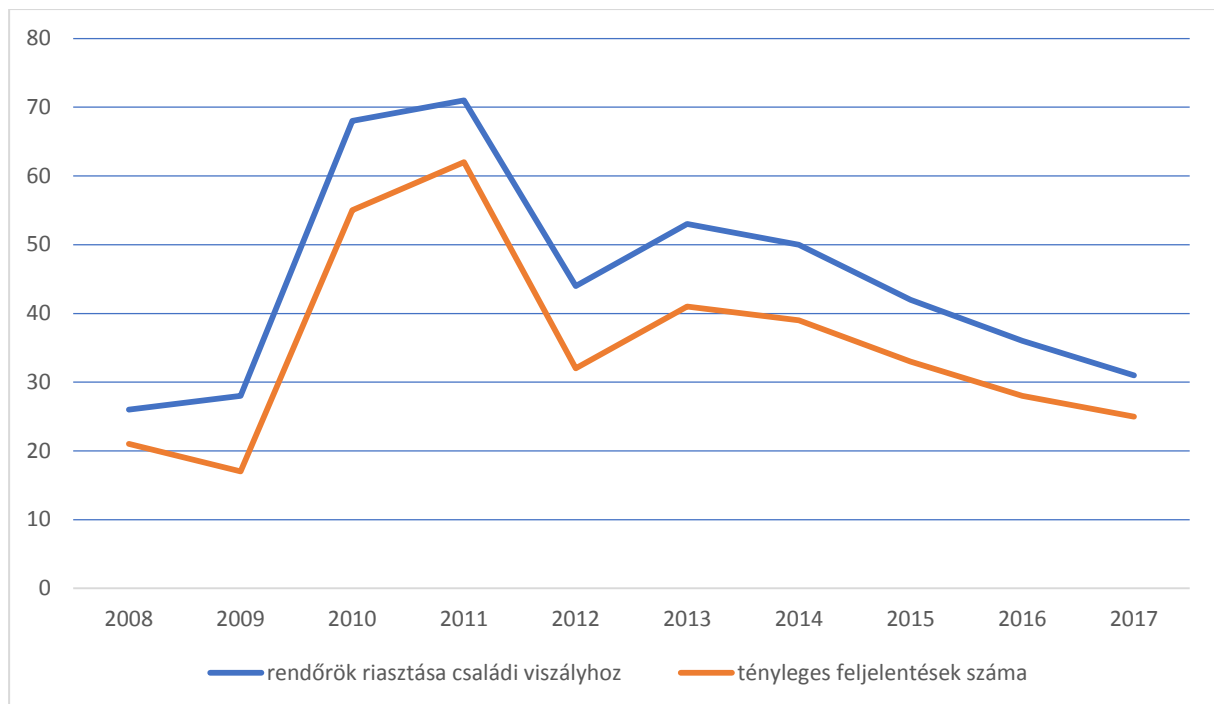
Év	Területi védőnők száma	Gondozott családok száma	Újszülöttek száma	Várandósok száma	Terhes-tanácsadáson részt vevők száma	Védőnői tanácsadáson megjelent 0-6 évesek száma	Gyermekorvossal tartott szaktanácsadáson résztvevők száma	Iskola- és ifjúsági védőnők száma	Általános iskolában ellátott gyermekek száma	Középiskolában, ellátott gyermekek száma
2011	5	916	146	198	1220	1388	580	6	3405	1908
2012	5	917	117	197	966	870	436	6	3130	1901
2013	5	880	158	225	996	890	486	6	2820	1925
2014	5	862	123	206	1104	1348	635	6	2651	3142
2015	5		176		1228	899	408	6		
2016	6	952	148	240	870	2633	756	5	2486	1962
2017	6	925	159	238	1120	1690	668	5	2318	1961

Forrás: Önkormányzati adatok

A gondozotti létszám változása miatt 2015-ben szükségessé vált a körzetek átalakítása. 2016-tól két körzetben dolgozó védőnő iskolai és ifjúsági védőnői feladatokat is ellát. Az egyes körzetekben gondozottak számadatai a helyzetelemzés 4.3 pontjában már bemutatásra kerültek.

5.4 A nőket érő erőszak, családon belüli erőszak

A családon belüli erőszak még mindig tabunak számít napjainkban. A szociális berendezkedés révén, a hatóságok - köztük a rendőrség is - nagyon nehezen jutnak el a legkisebb közösségekbe, a családokba, hiszen ez már olyan privát szféra az emberek nagy többségénél, ahol nem szívesen fogadják a kívülállót, még ha segítőkész szándék is vezérli az adott hatóságot. Döntő többségben a rendőrség az első hatóság, aki szembesül a családon belüli problémákkal. Szükséges egyértelművé tenni az erőszak áldozatai számára, hogy ha kell, akkor merjenek segítséget kérni a rendőrségtől és más hatóságoktól, bízzanak az adott szervezetben, de az első lépést mindenféleképpen az áldozatnak kell megtennie.

Forrás: Mátészalkai Rendőrkapitányság

Az adatokat elemezve látható, hogy az elmúlt időszakban (2014. évtől) csökkent a büntetőeljárások száma. A Mátészalkai Rendőrkapitányság saját eszközeivel mindent megtesz a nőket ért erőszak, illetve a családon belüli erőszakos cselekmények megelőzésére, illetve az ilyen cselekmények számának csökkentése érdekében.

5.5 Krízishelyzetben igénybe vehető szolgáltatások

Mátészalka Város Önkormányzata a gyermekek átmeneti gondozását önálló helyettes szülő alkalmazásával biztosítja. A gyermekek átmeneti gondozását – a szülői felügyeletet gyakorló szülő vagy más törvényes képviselő kérelmére vagy beleegyezésével – ideiglenes jelleggel, teljes körű ellátással kell biztosítani, ha a szülő egészségi állapota, életvezetési problémája, indokolt távolléte vagy más akadályoztatása miatt a gyermek nevelését a családban nem tudja megoldani, vagy utógondozói ellátásban részesül. A gyermekek átmeneti gondozása keretében a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról kell gondoskodni. A helyettes szülőnél 1 gyermek helyezhető el, de az önálló helyettes szülőnél szolgáltatás nyújtására még nem került sor.

A városban sem családok, sem gyermekek átmeneti otthona nem működik. A megyében több országos ellátási területtel működő családok átmeneti otthona van, Nyíregyháza, Nagykálló, Hodász, Balkány, Tiszalök. A család- és gyermekjóléti szolgálat segítséget nyújt gyermekek, vagy családok átmeneti otthonában történő elhelyezésben.

A Család és Gyermejjóléti Központ készenléti szolgálatot működtet, melynek célja, azonnali segítség, tanácsadás vagy tájékoztatás nyújtása a Központ nyitvatartási idején túl felmerülő krízishelyzetben. A készenléti szolgálatot egy állandóan hívható, közismert telefonszámmal biztosítják.

5.6 A nők szerepe a helyi közéletben

A helyi képviselő-testületnek a 2014-es önkormányzati választások óta ismételtén 2 képviselőtagja nő. A képviselő-testület munkáját 5 bizottság segíti, az öttagú bizottságoknak legalább két tagja nő. A Polgármesteri Hivatalban a csoport és irodavezetők 60%-a nő. A három önkormányzati fenntartású intézmény két vezetője nő. A társulás által fenntartott intézményben az intézményvezetők, valamint a tagintézmény, illetve a szolgálat vezetői mindegyike - egy kivételével - nő.

5.7 A nőket helyi szinten fokozottan érintő társadalmi problémák és felszámolásukra irányuló kezdeményezések

A nők helyzetét, esélyegyenlőségét bemutató helyzetelemzésből látható, hogy a nők között a kisgyermekes anyáknak, az 50 év felettieknek és a pályakezdő fiatal nőknek, és az alacsony iskola végzettségű nőknek a legrosszabb a helyzetük a munkaerőpiacon.

5.8 Következtetések: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A nők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A kisgyermekes anyukák közlekedése nehézkes	Gyalogos közlekedés megkönnyítése, járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása
Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése a családtervezés, a gyermekvállalás megkönnyítése érdekében. Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna
Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.
Kisgyermekes anyák munkába állását nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozott száma. A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Bölcsődei férőhelyszám bővítése. Nyári táborok szervezése

6. Az idősök helyzete, esélyegyenlősége

6.1. Az időskorú népesség főbb jellemzői

Az időskor határa a népszámlálási terminológia szerint a 60. életév, azonban az átlagéletkor emelkedésével ez a korhatár emelkedik, és az Európai Unióban már a 65. életévet tekintik az időskor kezdetének. Mátészalka népességének alakulását vizsgálva megállapítható, hogy a város népessége az elmúlt évtizedekben folyamatosan csökken, a 60 év feletti lakosok száma és aránya növekszik.

	2001	Adott korcsoport aránya – 2001 (%)	2011	Adott korcsoport aránya – 2011 (%)	2017	Adott korcsoport aránya
lakónépesség	18 553		17 571		16 698	
lakónépességen belül 60-x	2 572	13,86	3 392	19,3	4 198	25,14

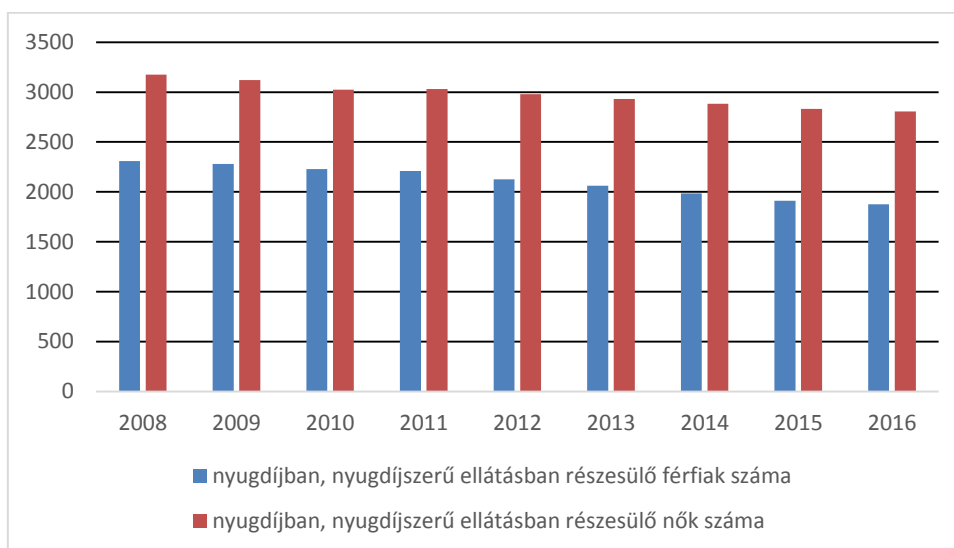
Forrás: KSH, Népszámlálás

Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősök (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja.

Az öregedési index változása is egyértelműen jelzi a kedvezőtlen demográfiai folyamatokat, mint azt már a település általános bemutatásakor táblázattal szemléltettünk. Az öregedési index 2008-ban 75%-os volt, mely index 2016-ban már 109,4 %-ot mutat.

A 65 év feletti állandó lakosok nemek szerinti megoszlása a férfiak arányának növekedését mutatja. Míg 2008-ban a férfiak-nők aránya 35,1%-64,9% volt, ennek aránya 2017. évben 38,7%-61,30 %-ra változott.

A nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülők száma évről évre csökken, valamint az is megállapítható, hogy sokkal több idős nő részére folyósítanak nyugdíjat, vagy nyugdíjszerű ellátást.

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

6.2 Idősek munkaerő-piaci helyzete

a) az idősek, nyugdíjasok foglalkoztatottsága

A Központi Statisztikai Hivatal által kialakított a társadalmi haladás mérésére alkalmas komplex mutatószámrendszer elsődleges mutatószámai között az idősek helyzetét szemléltető mutatószámok is szerepelnek.

Mutató/dimenzió	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Az 55-64 évesek foglalkoztatási rátája, %	29,0	31,1	33,0	33,2	32,2	30,9	31,9	33,6	35,3	36,1	37,9	41,7	45,3	49,8	51,7
Nemek szerint															
férfi	37,9	38,4	40,6	41,2	40,1	37,7	38,7	38,6	39,3	41,4	44,8	49,6	54,4	59,7	62,6
nő	21,8	25,0	26,7	26,6	25,8	25,3	26,3	29,4	31,9	31,7	32,1	35,2	37,7	41,5	42,4
A rész munkaidőben foglalkoztatottak aránya az 55-64 éves foglalkoztatottakon belül	10,7	11,4	9,9	8,7	9,5	11,4	11,1	10,5	10,4	11,8	11,4	10,3	10,3	8,4	7,7
Nemek szerint															
férfi	8,2	8,8	7,7	6,4	6,9	8,3	7,8	7,5	7,6	8,6	8,9	7,3	6,7	4,8	4,3
nő	14,1	14,7	12,8	11,5	12,8	15,2	15,1	13,7	13,3	15,3	14,2	13,8	14,7	12,7	11,9
Az 55-64 éves egy évvel korábban nem foglalkoztatottak közül foglalkoztatottakká válók aránya (önbesorolás alapján), %	1,0	1,1	1,6	1,3	1,4	1,3	1,4	1,9	2,0	2,2	2,4	4,1	4,4	3,9	3,3
Nemek szerint															
férfi	1,4	1,3	2,1	2,0	2,2	1,7	1,9	2,1	2,3	3,1	3,5	5,4	5,4	4,4	4,3
nő	0,8	1,0	1,2	0,8	0,9	1,0	1,0	1,7	1,8	1,6	1,6	3,2	3,8	3,5	2,7
55-59	1,8	1,9	3,0	2,6	2,8	2,3	2,7	4,1	4,6	5,0	5,7	9,5	10,3	8,7	6,7
60-64 évesek	0,5	0,5	0,6	0,4	0,5	0,6	0,5	0,4	0,4	0,6	0,6	1,5	1,9	2,0	2,0
Az 55-64 évesek munkanélküliségi rátája, %	2,8	3,1	3,9	4,0	4,4	5,1	6,5	7,9	9,2	8,4	8,1	6,4	5,8	4,4	3,6
Nemek szerint															
férfi	2,9	3,3	4,2	4,1	4,7	5,2	6,7	8,5	10,0	8,8	8,6	6,7	6,0	4,3	3,0
nő	2,7	2,8	3,5	3,9	3,9	5,1	6,3	7,2	8,3	8,0	7,5	6,0	5,5	4,5	4,3
A tartósan munkanélküliek aránya az 55-64 éves munkanélkülieken belül, %	52,3	59,4	57,7	52,8	54,6	57,9	52,9	55,4	61,5	60,9	64,2	63,4	64,6	69,5	59,7
Nemek szerint															
férfi	50,8	60,0	57,4	51,3	54,4	57,8	55,0	59,7	62,0	59,3	64,4	62,8	68,5	67,5	59,7
nő	54,5	58,4	58,0	54,8	54,8	57,9	50,3	49,9	60,7	62,8	64,0	64,3	59,6	71,9	59,7
A dolgozni akaró inaktív aránya az 55-64 éves inaktívokon belül, %	5,3	5,7	5,6	5,3	4,9	4,9	5,6	6,5	7,8	8,2	8,8	8,3	8,7	9,1	8,6
Nemek szerint															
férfi	6,8	7,2	7,5	7,0	6,5	6,6	7,2	7,5	8,6	9,7	10,1	10,5	10,3	12,0	11,4
nő	4,3	4,6	4,4	4,3	3,9	3,7	4,6	5,8	7,2	7,2	7,9	7,0	7,8	7,4	7,0

Forrás: KSH

A táblázat adataiból kitűnik, hogy az 55-64 éves foglalkoztatottak aránya az azonos korú népességben belül folyamatosan növekszik, mely növekedéshez a nyugdíjkorhatár fokozatos emelése is hozzájárult. Országos szinten az 55-64 évesek munkanélküliségi rátája 2011-ig folyamatosan emelkedett, majd 2012-től folyamatos csökkenést mutat.

Az alábbi táblázat a nyilvántartott állás keresők számának változását mutatja be, külön megbontásban az 55 év feletti lakosság tekintetében. A nyilvántartott munkanélküliek számában 2012 óta Mátészalkán csökkenés mutatkozik. Ez a csökkenés jellemző az 55-59 éves lakosság körében is, az 59 év feletti lakosság körében viszont a vizsgált időszakban a munkanélküliek száma folyamatosan emelkedik.

		2012	2013	2014	2015	2016	2017
nyilvántartott álláskeresők száma összesen	fő	1345	1185	1023	665	601	371
55-59 év	fő	131	102	84	51	49	33
	%	9,7%	8,6%	8,2%	7,7%	8,2%	8,9%
59 év felett	fő	17	20	29	35	46	54
	%	1,3%	1,7%	2,8%	5,3%	7,7%	14,6%
55 év felett összesen	fő	148	122	113	86	95	87
	%	11,0%	10,3%	11,0%	12,9%	15,8%	23,5%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

b) tevékeny időskor

A nyugdíjkorhatár 2022-ig tartó fokozatos emelése lassítja a nyugdíjasok számának növekedését, megoldás lehet a munkaerőhiányra. A korbetöltött öregségi nyugdíj mellett korlátozás nélkül lehet dolgozni a versenyszférában. A nők kedvezményes nyugdíjában, korhatár előtti ellátásban, vagy szolgálati járandóságban részesülő személyek munkavégzése esetén kereseti korlátot kell figyelembe venni. Az 55 év feletti munkavállaló után a foglalkoztató szociális hozzájárulási adókedvezményt vehet igénybe. A 2017-ben induló közérdekű nyugdíjas-szövetkezetekkel az a cél, hogy a még aktív időskorúak számára foglalkoztatást, munkalehetőséget biztosítson nyugellátásuk folyósítása mellett. Mivel az öregségi nyugdíj folyósítása mellett nem lehet közalkalmazottként, valamint köztisztviselőként dolgozni, így nagyon csekély számú a közintézményekben való nyugdíj melletti foglalkoztatást.

c) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Az idős emberek számára nem igazán van lehetőség munkát vállalni, hiszen más korcsoport számára is behatároltak a munkalehetőségek. Az időskorban jelentkező betegségek még tovább rontják a munkához való jutás esélyét, valamint nincs elegendő olyan munkáltató, aki szívesen alkalmazna nyugdíjasokat vagy megváltozott munkaképességű személyeket.

6.3. A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés

a) az idősek egészségügyi és szociális szolgáltatásokhoz való hozzáférése

Az önkormányzat egészségügyi alapellátási kötelezettségének teljesítése érdekében 10 háziorvosi, 4 fogorvosi körzetet alakított ki, mely körzetek területi lehatárolását önkormányzati rendeletben határozta meg. A háziorvosok, fogorvosok területi ellátási kötelezettség mellett az önkormányzattal kötött feladat-ellátási szerződés alapján végzik tevékenységüket. Betöltetlen körzet nincs a városban.

Az önkormányzat a személyes gondoskodást nyújtó szociális ellátások a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás fenntartásában lévő Intézmény

útján biztosítja. Az intézmény útján biztosított szolgáltatások minden mátészalkai idős ember számára elérhetőek, minden szociális szolgáltatást az igénylő által meghatározott időtartamtól igényelhető. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatásnál a jelzőkészülékek számának korlátai miatt nem minden esetben tudják azonnal teljesíteni az igényeket, így egyes esetekben várni szükséges a jelzőkészülék felszabadulására.

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Életkora miatt rászorulóknak kell tekinteni a nyugdíjban, nyugdíjszerű ellátásban részesülő, illetőleg az öregségi nyugdíjkorhatárt elérő személyt. Az igénylők döntő hányada életkora alapján jogosult szociális étkeztetésre.

A házi segítségnyújtás olyan gondozási forma, amely az igénybe vevő önálló életvitelének fenntartását – szükségleteinek megfelelően – lakásán, lakókörnyezetében biztosítja. Az ellátottak köre jellemzően két nagy körre bontható: egyedül élő időskorú személyek, akik segítséggel önálló életvitelre képesek, mozgásszervi, érrendszeri, pszichés eredetű krónikus megbetegedésben szenvednek; azok a krízis helyzetbe került önálló életvitelre nem képes személyek, (nem csak időskorúak) akikről családjuk nem tud gondoskodni, fekvőbeteg gyógyintézetből otthonukba visszakerültek, ágyban fekvők. A gondozási feladatok mellett az ápolási feladatokat is el kell végezni. A házi segítségnyújtás elsősorban idős gondozottakat lát el.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást 2006 novembere óta vehetik igénybe a Mátészalkán élő időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek. Az ellátás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Mátészalka területén kihelyezett 51 készülék nagyobb hányadát az idős emberek igénylik. Az idős ember, valamint hozzátartozója számára megnyugtató, hogy a nap 24 órájában az ellátott személy segélyhívása esetén az ügyeletes gondozó 30 percen belül a helyszínre érkezik, és gondoskodik a segélyhívás okául szolgáló probléma megoldásáról.

Mátészalka Város Önkormányzata ellátási szerződés keretében biztosítja az időskorúak nappali ellátását. Az önkormányzat által alapított Mátészalkai Idősekért Közalapítvány által fenntartott Idősek Bentlakásos Otthona az ellátási szerződés alapján 1999. január 1-je óta biztosítja a mátészalkai lakosok számára az időskorúak nappali ellátását (engedélyezett férőhelyek száma 48 fő. Az Idősek Bentlakásos Otthona által nyújtott szakosított ellátás az idősek otthona (engedélyezett férőhelyek száma: 46 fő) Az Otthon étkeztetés szociális szolgáltatást is nyújt.

Étkeztetés és házi segítségnyújtás szociális alapszolgáltatást egyházi fenntartású intézmények útján is igénybe vehetik a lakosok.

Az egyes szolgáltatások egymásra épülnek, a szolgáltatást nyújtó szervezetek, intézmények hatékonyan tudnak együttműködni az idősek érdekében.

év	64 év feletti lakosság száma	nappali ellátásban részesülő időskorúak száma	
	fő	fő	%
2008	1933	54	3%
2009	1957	48	2%
2010	1990	52	3%
2011	2098	64	3%
2012	2167	76	4%
2013	2293	51	2%
2014	2410	49	2%
2015	2536	50	2%
2016	2632	32	1%
2017			#ZÉRÓOSZTÓ!

Forrás: TeIR, KSH Tstar

Az önkormányzat a szolgáltató céggel kötött szerződés alapján helyi buszjáratot biztosít a mátészalkai lakosok, így az idősök számára is, megkönnyítve ezáltal a közszolgáltatások igénybevételét.

Mátészalkán a szilárd hulladék szállítását végző szolgáltató, a villamos energia, illetve gázszolgáltató, telefon, internetszolgáltató ügyfélszolgálati irodát működtet, ezzel is segítve a közszolgáltatások elérését. Az önkormányzat kérelemre hulladékgazdálkodási közszolgálati díj és kommunális adó fizetéséhez kedvezményt állapít meg a 70 évet betöltött idős ember számára.

b) kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés

Mátészalka fontos szerepet tölt be a térség kulturális, közművelődési életében. A kulturális, közművelődési szolgáltatások minden mátészalkai lakos számára elérhetően.

A Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színház, a Képes Géza Városi Könyvtár, valamint a Szatmári Múzeum tevékenysége, az intézmények által nyújtott kulturális, közművelődési szolgáltatások a 3.7 pontban bemutatásra kerültek, melyek minden mátészalkai lakos, így az idősök számára is egyaránt elérhető.

A helyi televízióban több alkalommal lejátsszák a városban tartott rendezvényekről, ünnepekről, testületi ülésekről készített felvételeket, így az otthonából kimozdulni nem tudó, nem akaró idős emberek is tudomást szerezhetnek ezekről az eseményekről, a kulturális rendezvények, információk eljutnak hozzájuk.

c) idősök informatikai jártassága

Egyre több idős embernek igénye van arra, hogy az informatikai eszközök használatát alapszinten elsajátítsa. Az internet lehetőséget biztosít arra, hogy távol élő családtagjaikkal napi szinten kapcsolatot tartsanak, különböző weboldalakon érdeklődésüknek megfelelő tartalmakat találhatnak, az elektronikus sajtó által a legfrissebb híreket otthonukban megismerhetik.

6.4 Az idősöket, az életkorral járó sajátos igények kielégítését célzó programok a településen

A közművelődési és kulturális programok minden lakos számára egyenlő eséllyel elérhetőek. Szép hagyomány városunkban, hogy Mátészalkai Szentpétery Zsigmond Kulturális Központ és Színházban meghitt hangulatú rendezvény keretében az Idősök Világnapja alkalmából

köszöntik a település idősebb polgárait, melynek keretében az időseknek szóló programmal tisztelegnek az ünnepek előtt.

A Kulturális Központ és Színház helyet biztosít klubok, egyesületek számára is, a nyugdíjas klubok tartoznak a legaktívabb csoportok közé. A Napsugár Nyugdíjas Egyesület, a Napsugár Nyugdíjas Egyesület Énekkara és Táncklubja kéthetente tartja a foglalkozásait, a Nyugdíjas Pedagógus Közösség tagjai havi rendszerességgel gyűlnek össze.

A Képes Géza Városi Könyvtár évről évre szervez a nyugdíjas korosztály számára programokat.

A város vezetésében cél fogalmazódott meg a város egészségének közreműködését igénylő, újszerű idősügyi szemlélet kialakítására és megvalósítására. Mátészalkát egy olyan idősbarát várossá kívánjuk alakítani, ahol pl. a nemzedékek közötti távolság csökken a kölcsönös megismerés és megértés révén, ahol be tudják vonni az időseket a kulturális, sport, egészségmegőrző, ismeretterjesztő és egyéb tevékenységekbe. Meggyőződése a város vezetésének, hogy az időskori életminőséget jelentősen befolyásolja, hogy milyen lehetőségeik vannak a közösségi életre, a minőségi szabadidős szolgáltatásokra, amelyek alkalmasak a szellemi és fizikai aktivitás megőrzésére, az elmagányosodás érzésének csökkentésére. Jelenleg az Idősügyi Koncepció előkészítése folyamatban van.

6.5 Következtetés: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

Az idősek helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
A városban a népesség elöregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki.	Idősügyi Koncepció kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása.
Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése
Járdák, utak, buszmegállók felújításra szorulnak	Egy idősbarát környezet kialakítása. Terek, utak, közintézmények akadálymentesítése, padok, pihenőhelyek számának bővítése, járdák megújítása
Az idősek elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősek közösségi életet éljenek. Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősek számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele
A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az idős korosztállyal	A gyermekek, fiatalok és az idősek közötti kapcsolat elmélyítése közös programok által, közösségi munka szervezése
A parkokat, tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében. A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése

7. A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége

7.1 A településen fogyatékkal élő személyek főbb jellemzői, sajátos problémái

Fogyatékos személy az a személy, aki tartósan vagy véglegesen olyan érzékszervi, kommunikációs, fizikai, értelmi, pszichoszociális károsodással – illetve ezek bármilyen halmozódásával él -, amely a környezeti, társadalmi és egyéb jelentős akadályokkal kölcsönhatásban a hatékony és másokkal egyenlő társadalmi részvételt korlátozza vagy gátolja.

A 2011. évi népszámlálás kérdéseinek egy része a lakosság tartósan fennálló egészségi problémáira, a testi, érzékszervi, értelmi fogyatékoságára, továbbá ezeknek a mindennapi életre, a munkavállalásra, munkavégzésre gyakorolt hatására vonatkozott, melyekre a válaszadás önkéntes. Ezekre a kérdésekre a válaszadók 89 százaléka válaszolt. 2011-ben a fogyatékkal élők száma 457 ezer fő volt, a népesség 4,6 százaléka. A nem szerinti arány nem tér el jelentősen a teljes népességétől, a fogyatékkal élők 53 százaléka nő. Közülük többen egynél több fogyatékoságot jeleztek. A fogyatékkal élők több mint 70%-a 50 évesnél idősebb. A fogyatékkal élők 56 százaléka legfeljebb általános iskolát végzett. Az általános iskolát be sem fejezők aránya viszonylag magas az értelmi fogyatékosok és a beszéd fogyatékosok között, valamint az autisták között. A nagyothallóknak és a mozgássérülteknek ugyanakkor 9-10 százaléka egyetemi vagy főiskolai végzettségű. Szabolcs-Szatmár-Bereg népességének 4,9 százaléka, azaz több mint 27 ezer fő élt saját megítélése szerint valamilyen típusú fogyatékosággal. A nemek közötti arány az országoséval azonos. Korcsoport szerint a gyermekkorúak 2,1 %-a volt fogyatékos, köztük legnagyobb gyakorisággal az értelmi fogyatékosok és a mozgássérültek fordultak elő. A 15-39 éves fiatal aktív korúak 2,9 %-a, a 40-59 évesek 6,6 százaléka, 60 éves és idősebb népességnek már 15 %-a élt valamilyen fogyatékosággal a megyében. A 2011. évi népszámlálás időpontjában a népesség 18 %-a vallotta magát tartósan betegnek, előfordulásuk az életkor emelkedésével természetesen fokozódik. A fogyatékosággal, tartós betegséggel élőknek az élet számos területén kell nehézségekkel számolniuk. A fogyatékoság valamely típusában, illetve a tartós betegségben szenvedők legnagyobb számban a mindennapi életvitelben, a közlekedésben, tovább az önellátásban, a tanulásban és a munkavégzésben érezték magukat állapotukból kifolyólag akadályoztatva. A fogyatékosággal élők 9,7 %-a , a tartós betegek 30%-a nyilatkozott úgy, hogy állapota semmiben nem akadályozza.

a) a fogyatékkal élők foglalkoztatásának lehetőségei, foglalkoztatottsága

A helyzetelemzés 3. pontjában bemutatásra kerültek azok a közmunkaprogramok, melyek által a munkanélküliek közfoglalkoztatására sor került. 2014-től az önkormányzat rehabilitációs ellátásban részesülők foglalkoztatását is vállalja. A megváltozott munkaképességű munkavállalók napi 4 órában kapcsolódtak be az intézmények munkájába portásként, takarítóként, adminisztrációs és egyéb feladatok ellátásával.

Az önkormányzat által fenntartott intézményekben jelenleg 5 fő megváltozott munkaképességű, vagy fogyatékkal élő személy dolgozik közalkalmazotti, vagy közszolgálati jogviszonyban.

A Fogyatékos Személyek Nappali Intézményben jellemzően felnőtt ellátottak vannak. Az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra, ezzel is segítve őket abban, hogy rendszeres pénzellátásuk mellé keresethez is jussanak. Fogyatékoságuk miatt nagyon kicsi az esély

arra, hogy másik foglalkoztatási formára tudjanak váltani. Fejlesztő foglalkoztatásban 25 fő vehet részt. A szűkös állami támogatás miatt sajnos havonta csak 12-13 embert tudnak a fejlesztő foglalkoztatásba bevonni. A fejlesztő foglalkoztatásban végzett tevékenységek: zöldségféle, dinnye, gyökér- gumós növény termesztése; egyéb nem évelő növény termesztése; vadon termő egyéb erdei termék gyűjtése; konyhakerti növények termesztése, feldolgozása melyek az élelmezés során kerülnek felhasználásra; szőnyeggyártás; táskafélék, szíjzat gyártása; egyéb fa-, parafa termék, fonott áru gyártása; divatékszer gyártása; általános épülettakarítás; egyéb takarítás.

b) hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

A városban kevés lehetőség van a fogyatékkal élők foglalkoztatására.

c) önálló életvitelt támogató helyi intézmények, szolgáltatások, programok

Mátészalka Város Önkormányzata a fogyatékkal élők számára a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények útján biztosítja a személyes gondoskodást nyújtó szolgáltatásokat.

A Fogyatékos Személyek nappali intézménye a harmadik életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló fogyatékos, illetve autista személyek részére biztosít lehetőséget a napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére, továbbá igény szerint megszervezi az ellátottak napközbeni étkeztetését. A nappali ellátás 32 engedélyezett férőhellyel rendelkezik, melynek kihasználtsága az elmúlt években 75-84% között mozgott. A városban sem egyházi, sem civil szervezet nem biztosít nappali ellátást a fogyatékkal élő személyek számára.

A fogyatékosok nappali ellátásában részesülők fogyatékoság típusa, nem és kor szerinti megoszlása a 2018. év eleji adatok alapján:

Fogyatékoság típusa szerinti megoszlásuk, nemek szerint:

8 fő értelmileg akadályozott férfi	1 fő mozgáskorlátozott nő
3 fő súlyosan halmozottan fogyatékos férfi	12 fő értelmileg akadályozott nő
	1 fő súlyosan, halmozottan fogyatékos nő

Kor és nem szerinti megoszlásuk:

1 fő 17 éves férfi	1 fő 16 éves nő
7 fő 18-39 éves férfi	6 fő 18-39 éves nő
3 fő 40-59 éves férfi	7 fő 40-59 éves nő

Az ellátottak számára rendszeres napi, heti, havi életrendet alakítanak ki. Az intézményben jellemzően felnőtt ellátottak vannak. Az ellátottak részt vesznek kötetlenebb munkafoglalkozásokban, de az intézmény fejlesztő foglalkoztatást is biztosít számukra, ezzel is segítve őket abban, hogy rendszeres pénzellátásuk mellé keresethez is jussanak. Fogyatékoságuk miatt nagyon kicsi az esély arra, hogy másik foglalkoztatási formára tudjanak váltani. Fejlesztő foglalkoztatásban 25 fő vehet részt. A szűkös állami támogatás miatt sajnos havonta csak 12-13 embert tudnak a fejlesztő foglalkoztatásba bevonni. Az ellátottaknak lehetőségük van szabadidős és kulturális tevékenységekben részt venni, fontos a szabadidő hasznos, tartalmas eltöltése. Koruknál fogva kisebb mértékben, de figyelmet fordítanak a pedagógiai fejlesztésekre is. Vallják, hogy a mindennapokban egyre nagyobb teret kell kapnia a lelki segítségnyújtásnak, az egészséges életmódra nevelésnek. A fogyatékkal élő személyek közösségi életének megteremtésén túl, önállóbbakká is válhatnak.

A nappali ellátás szakmai programjában azok a készségfejlesztések kerülnek előtérbe, amelyek elősegítik a fejlesztő foglalkoztatás keretében elsajátítandó munkafázisokat, ezek együttműködése komplexen segítik az egyének személyiségfejlődését, munkához való viszonyát, munkaalkalmasságát. A nappali intézmény szakmai és technikai alkalmazottjai egyformán részt vesznek a fejlesztő foglalkoztatás, illetve a nappali intézmény munkájában, így segítve és kiegészítve egymás feladatait.

Az intézményben folyó fejlesztő foglalkoztatás során előállított termékek értékesítése révén befolyt bevétel egy részét a foglalkoztatáshoz szükséges eszközök, alapanyagok beszerzésére, másik részét közvetlenül az ellátottakra költik: kirándulásokat szerveznek, ünnepeket tartanak (pl. karácsony, mikulás, húsvét, anyák napja, gyereknap stb.) Negyedik éve részt vesznek az Erzsébet programban, melynek segítségével több napra kirándulni viszik az ellátottakat.

A Támogató Szolgáltatás 2005-ben kezdte meg működését. A támogató szolgáltatás célja a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.

A támogató szolgáltatás igénybevétele során szociálisan rászorultnak minősül a súlyosan fogyatékos személy.

A támogató szolgáltatás feladata különösen:

a) személyi segítő szolgálta működtetése, amely – a fogyatékos személy aktív közreműködésével – segítséget nyújt

aa) a fogyatékos ember személyi szükségleteinek kielégítéséhez,

ab) a társadalmi életben való teljes jogú részvételhez,

ac) az önálló munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához, szociális és egészségügyi szolgáltatások igénybevételehez, kulturális, művészeti, sport, szabadidős tevékenységek végzéséhez,

b) szállító szolgálatot működtetése az alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása érdekében.

2017. évben 65 fő vette igénybe ezt a szolgáltatást, melyből 56 fő mindkét szolgáltatásra kötött megállapodást, 9 fő csak a szálló szolgáltatásra. A támogató szolgáltatás igénybevevők körül 31 fő szociálisan rászorult, azaz súlyosan fogyatékos személy.

A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás szolgáltatást 2006 novembere óta vehetik igénybe a Mátészalkán élő időskorú vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek. Az ellátás a saját otthonukban élő, egészségi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló személyek részére az önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás. Mátészalka területén kihelyezett 51 készülék nagyobb hányadát az idős emberek igénylik, de jelenleg is 4 fogyatékos személy veszi igénybe ezt a szolgáltatást. A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás és a személyi segítséget nyújtó támogató szolgáltatás együttműködik fogyatékos személy részére nyújtott ellátás esetén.

Étkeztetés keretében azoknak a szociálisan rászorultaknak a legalább napi egyszeri meleg étkezéséről kell gondoskodni, akik azt önmaguk, illetve eltartottaik részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen

- a) koruk,
- b) egészségi állapotuk,
- c) fogyatékoságuk, pszichiátriai betegségük,
- d) szenvedélybetegségük vagy
- e) hajléktalanságuk miatt.

Az önkormányzati rendelet tartalmazza a jogosultsági feltételeket az alábbiak szerint:
Egészségi állapota miatt rászorulóknak kell tekinteni: aki mozgásában korlátozott, krónikus, vagy akut megbetegedése, fogyatékosága miatt önmaga ellátásáról – részben vagy egészen – nem tud gondoskodni.

Fogyatékosága miatt rászorulóknak kell tekinteni: a Szt. 65/C. § (5) bekezdésében meghatározott ellátásban részesülőket. Étkeztetés fogyatékoságára való tekintettel 4 fő veszi igénybe.

4 fő van aki az étkeztést és a támogató szolgáltatás is igénybe veszi, 2 fő az étkeztést, a támogató szolgáltatást és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást is igénybe veszi, 1 fő pedig a támogató szolgáltatás és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtást egyszerre veszi igénybe.

A fogyatékkal élő személyek igénybe vehetik az önkormányzat által biztosított egyéb szociális, gyermekjóléti és egészségügyi alapellátási szolgáltatásokat is.

7.2 Fogyatékkal élő személyek pénzbeli és természetbeni ellátása, kedvezményei

A 18. életévét betöltött súlyosan fogyatékos személy fogyatékosági támogatásra jogosult. A támogatás célja, hogy a súlyosan fogyatékos személy jövedelmétől függetlenül – anyagi segítséggel járuljon hozzá a súlyosan fogyatékos állapotból eredő társadalmi hátrányok mérsékléséhez.

Magasabb összegű családi pótlék igényelhető tartósan beteg illetőleg súlyosan fogyatékos 18. évesnél fiatal gyermekre való tekintettel. Az a tizennyolc évesnél idősebb személy, aki a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt munkaképességét legalább 67%-ban elvesztette, legalább 50%-os mértékű egészségkárosodást szenvedett, vagy akinek egészségi állapota a rehabilitációs hatóság minősítése alapján a tizennyolcadik életévének a betöltése előtt sem haladja meg az 50%-os mértéket, és ez az állapot legalább egy éve tart, vagy előreláthatólag legalább egy évig fennáll saját jogán jogosult erre az ellátásra.

A fogyatékos gyermek korai fejlesztését és gondozását, fejlesztő felkészítését nyújtó intézmény igénybevételeivel kapcsolatban felmerült utazási költségekhez támogatás jár.

Utazási kedvezmény igénybevételeire jogosult az a személy, aki, vagy aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül, valamint a vele együtt utazó személy.

A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló törvényben meghatározott feltételek esetén alanyi jogcímen közgyógyellátás állapítható meg.

Ápolási díjra jogosult a hozzátartozó, ha állandó és tartós gondozásra szoruló súlyosan fogyatékos, vagy tartósan beteg 18 év alatti személy gondozását, ápolását végzi.

Az az aktív korúak ellátására jogosult személy, aki az ellátásra való jogosultság kezdő napján egészségkárosodott személynek minősül egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásra jogosult.

Az Sztv. szerinti pénzbeli szociális ellátásokat a járási hivatal állapítja meg.

A megváltozott munkaképességű személyek ellátásai a rehabilitációs hatóság komplex minősítése keretében megállapított rehabilitációs javaslatától függően:

a) rehabilitációs ellátás, vagy

b) rokkantsági ellátás.

2018. január 1-jétől kivételes rokkantsági ellátás is megállapítható.

2012. január 1-jétől rokkantsági ellátást, vagy rehabilitációs ellátást a 2011. december 31-én fennálló jogosultsági feltételek alapján folyósítják.

7.3 A közszolgáltatásokhoz, közösségi közlekedéshez, információhoz és a közösségi élet gyakorlásához való hozzáférés lehetőségei, akadálymentesítés

a) települési önkormányzati tulajdonban lévő középületek akadálymentesítettsége

A fogyatékkal élő emberek és családjaik a legsérülékenyebb társadalmi csoportot alkotják. Feladatunk olyan környezet teremtése, működtetése, ahol egyenlő esélyekkel érvényesülnek a mindennapi életük során a lakhatás, a közlekedési eszközök használata, a szociális és egészségügyi ellátás, az iskoláztatási és munkalehetőségek, a kulturális és társadalmi élet, valamint a sport és a szórakozás területén is.

A fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény 5. §-a értelmében a fogyatékos személynek joga van a számára akadálymentes, továbbá érzékelhető és biztonságos épített környezetre. Ez a jog vonatkozik különösen a közlekedéssel és az épített környezettel kapcsolatos tájékoztatói lehetőségekre.

Az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény 2. §-ának 1. pontja szerint akadálymentes az épített környezet akkor, ha annak kényelmes, biztonságos, önálló használata minden ember számára biztosított, ideértve azokat az egészségkárosodott egyéneket vagy embercsoportokat is, akiknek ehhez speciális eszközökre, illetve műszaki megoldásokra van szükségük.

A közhasznú építményekkel szemben támasztott általános követelmény, hogy biztosítani kell mindenki számára biztonságos és akadálymentes megközelíthetőséget, a biztonságos és akadálymentes használatot.

A városban nem minden középület akadálymentesített.

b) közszolgáltatásokhoz, kulturális és sportprogramokhoz való hozzáférés lehetőségei, fizikai, információs és kommunikációs akadálymentesítettség, lakóépületek, szolgáltató épületek akadálymentesítettsége

A közszolgáltatást nyújtó intézmények, szolgáltatók, kulturális és sportintézmények akadálymentesítése folyamatos. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet biztosításával történik. Az egészségügyi, szociális szolgáltatások akadálymentesített helyszínen érhetők el. Kommunikációs akadályok leküzdése érdekében a vakok és gyengén látók számára braille írással is ellátottak a felújított közintézmények.

c) munkahelyek akadálymentesítettsége

A munkahelyek tekintetében is elmondható, hogy az akadálymentesítés nem teljes körű, ez elmondható az önkormányzat fenntartásában lévő munkahelyekre és az egyéb munkahelyekre.

d) közösségi közlekedés, járdák, parkok akadálymentesítettsége

A Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmény keretein belül működő Támogató Szolgáltatás kerekesszék szállítására alkalmas, kétsínes mobil rámpával rendelkező személygépkocsival látja el faladatait, mellyel segíti a fogyatékkal élő emberek közszolgáltatásokhoz való hozzáférését.

A Támogató Szolgálat ellátottjai nemcsak a szociális, egészségügyi és egyéb közszolgáltatásokhoz juthatnak hozzá a szállító szolgálat által, hanem a gyermekek az iskolai oktatáshoz. A sajátos nevelési igényű, fogyatékkal élő gyermekek gyógypedagógiai oktatása a városban biztosított, és van olyan fogyatékkal élő gyermek a városban, aki a Támogató Szolgálat segítségével tud eljutni az iskolába. A közösségi közlekedést használni tudó fogyatékkal élő személyek számára helyi buszközlekedés biztosított. A hatályos jogszabályoknak megfelelően új beruházás, felújítás akadálymentesített környezet

biztosításával történik. Az önkormányzat a tulajdonában lévő járdák, közparkok, játszóterek felújítása során gondoskodik a hozzáférés akadálymentességének biztosításáról, hiszen vannak hiányosságok a közterületeken is.

e) fogyatékos személyek számára rendelkezésre álló helyi szolgáltatások

A helyzetelemzés 7.1 pontjában bemutattuk a fogyatékkal élő személyek számára biztosított szolgáltatásokat.

f) pozitív diszkrimináció

Hátránykompenzáló szolgáltatások közül a speciálisan a fogyatékos személyek számára nyújtott támogató szolgáltatás és a fogyatékos személyek nappali ellátását Mátészalka biztosítja az igénylők számára.

7.4 Következtetése: problémák beazonosítása, fejlesztési lehetőségek meghatározása

A fogyatékkal élők helyzete, esélyegyenlősége	
beazonosított problémák	fejlesztési lehetőségek
Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Komplex akadálymentesítés a cél. A hiányosságok feltárása. Pályázatok benyújtása, komplex akadálymentesítés az egész városban
A fogyatékkal élők nehezebben jutnak hozzá a közszolgáltatásokhoz, ezt segíti a Támogató Szolgálat, melynek gépjárműje cserére szorul.	A Támogató Szolgáltatás számára olyan szállító eszköz beszerzése, mely alkalmas kerekesszéket használó személy szállítására is.
A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára. Járdák, útburkolatok megújítása, belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása, parkolók kialakítása
Pótlásra szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézményben a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, számítástechnikai eszközök) valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök pótlásra, kiegészítésre szorulnak.

8. Helyi partnerség, lakossági önszerveződések, civil szervezetek és for-profit szereplők társadalmi felelősségvállalása

a) a 3-7. pontban szereplő területeket érintő civil, egyházi szolgáltató és érdekvédelmi szervezetek, önszerveződések feltérképezése

A KSH adatai szerint 2013-ban 92 civil szervezet működött a városban, amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek vannak. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat.

A városban több egyházi fenntartó nyújt szociális ellátásokat a város lakosai számára. Az önkormányzat által nyújtott szolgáltatásokat kiegészítve szélesebb körű szolgáltatásnyújtás valósul meg.

b) önkormányzati, nemzetiségi önkormányzati, egyházi és civil szektor közötti partnerség bemutatása

Az önkormányzat a nemzetiségi önkormányzatok, egyházak és a civil szektor támogatásával szeretné megvalósítani terveit a város lakosainak érdekében. A nemzetiségi önkormányzatok működéséhez az önkormányzat támogatást nyújt, a civil szervezetek által meghatározott célokhoz pályázat keretein belül támogatás igényelhető. A program előkészítésébe is bevontuk ezen szektorok képviselőit.

c) önkormányzatok közötti, illetve térségi, területi társulásokkal való partnerség

Mátészalka Város Önkormányzata a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményi Társulás Intézménye útján biztosítja a gyermekjóléti és szociális feladatokat, valamint az egyes egészségügyi feladatokat. Az önkormányzat partnerként részt vesz az Integrált térségi gyermekprogramok című projekt megvalósításában. Az intézmény munkatársainak csatlakozásával létrejött Boldog Családokért Szociális és Gyermekvédelmi Egyesület szorosan együttműködik a projekt sikeres megvalósítása érdekében.

A Szabolcs 05. Önkormányzati Területfejlesztési Társulás segítségével szervezettebben, költséghatékonyan és nagyobb területen tudja az önkormányzat összehangolni a fejlesztéseket

d) a nemzetiségi önkormányzatok célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A városban három nemzetiségi önkormányzat működik. A 3.8 pontban bemutatásra került a Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenységét.

Mátészalkai Német Nemzetiségi Önkormányzat nagy hangsúlyt fektet a városban működő német nemzetiségi oktatást biztosító általános iskola támogatására azt követően is, hogy egyházi fenntartásba került az intézmény. A német nemzetiségi oktatásban részesülő gyerekek számára tanszerek, német könyvek, szótárak beszerzéséhez, kulturális rendezvényeken való részvétel, szaktárgyi versenyen való részvételhez járultak hozzá. Minden évben támogatják az általános iskola elvégzése alatt nyelvvizsgázott tanulókat. A nemzetiségi önkormányzat német nyelvű diákmise megszervezésében vett részt. Több éve támogatja a gyerekeknek szervezett hittantábor és német nemzetiségi tábor megvalósításához támogatást nyújt. Német Fesztivált szerveztek az iskolai tanulóinak részvételével, ahol német nyelvterületről érkező vendégek kulturális műsort adtak.

A német nemzetiségi oktatás kapcsán az általános iskola működésével kapcsolatban véleményezési jogosultsága van a nemzetiségi önkormányzatnak. Szoros kapcsolatban állnak a nagykarolyi, és válllaji svábok közösségével, valamint Oberkochen testvérvárossal.

Mátészalka Város Román Nemzetiségi Önkormányzata rendszeresen szerveznek és meghívásra részt vesznek gasztronómiai, hagyományörző és kulturális rendezvényeken. Támogatásukkal a közösség tagjai sportrendezvényeken képviselteti a nemzetiségi önkormányzatot. Rendszeresen támogatást nyújt a közösség családjainak és a gyerekeknek: iskolakezdési támogatás, életminőség javítását szolgáló támogatás, kirándulás, egyéb támogatások.

e) civil szervezetek célcsoportokkal kapcsolatos esélyegyenlőségi tevékenysége

A KSH adatai szerint 2013-ban 92 civil szervezet működött a városban, amelyek között közművelődési, oktatási, sport, szociális és egyéb feladatokat ellátó alapítványok és egyesületek vannak. A civil szervezetek tevékenysége kiegészíti, sok esetben helyettesíti a város által nyújtott szolgáltatásokat.

Mátészalka Város Önkormányzat 2015 óta támogatást nyújt a városban tevékenykedő civil szervezetek a kultúra, a közművelődés, az oktatás-nevelés, a hagyományápolás és egyéb közösségi célok érdekében végzett tevékenységei megvalósítására. Néhány olyan cél, amely ezzel a támogatással valósult meg a városban: extrém sport nap, Mátészalkai Triatlon, Dobszerda-zenés rendezvény, jubileumi hangverseny, nyugdíjasklub rendezvényeinek támogatása, táncházak szervezése.

Az önkormányzat a városban működő két polgáregyesület működését is támogatja. Az Idősekért Közalapítvánnyal kötött ellátási szerződés útján biztosítja az idősök nappali ellátást.

A Rotary Club Mátészalka civil szervezet nemcsak közösségi programok szervezésében, rendezésében vesz részt, mint például a Tour de Gát, hanem különböző orvosi eszközök adományozásával segíti a helyi kórházat.

A Máltai Szeretetszolgálat, a Vöröskereszt helyi szervezetei pedig adományokat juttatnak el, - sokszor az Intézmény közreműködését igénybe véve – a helyi rászorulóknak.

f) for-profit szereplők részvétele a helyi esélyegyenlőségi feladatok ellátására

A cégek társadalmi szerepvállalása egyre inkább bővül. Az új munkahelyek teremtése mellett igyekeznek bekapcsolódni a város életébe, egyre több forrást szánnak Mátészalka kulturális és sport életére.

9. A helyi esélyegyenlőségi program nyilvánossága

a) a helyzetelemzésben meghatározott problémák kapcsán érintett nemzetiségi önkormányzatok, egyéb partnerek bevonásának eszközei és eljárásai a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének folyamatában

A helyzetelemzés elkészítéséhez a megkeresett intézmények, szervezetek (pl. rendőrség, iskolák, óvoda stb.) adatokat szolgáltatottak. A Helyi Esélyegyenlőségi Fórum ülésére az egyes célcsoportok gondjaival, mindennapi életük problémáival foglalkozó egészségügyi, szociális, gyermekjóléti, köznevelési, közművelődési szakembereket, egyházak képviselőit, közintézmények képviselőit, képviselő-testület tagjait és a Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat elnökét is meghívtuk. A fórumon részt vevőknek, valamint az írásban széles körben megkeresetteknek lehetőségük nyílt a problémák és megoldási javaslatok felvetésére.

A Fórum tagjaiból felkért munkacsoport tagjai a kiemelt célcsoportokat érintően közösen tekintették át a problémákat és megoldásukra javaslatokkal éltek.

b) az a) pont szerinti szervezetek és a lakosság végrehajtással kapcsolatos észrevételeinek visszacsatolását szolgáló eszközök bemutatása

A munkacsoport ülését követően összeállításra került a helyi esélyegyenlőségi program tervezete, melyet mindenki számára elérhetővé tettünk az önkormányzat honlapján. A Fórum és a munkacsoport tagjainak megküldve a program tervezetét lehetőséget biztosítottunk észrevételeik megtételére, és az intézkedési terv végrehajtásában való együttműködésre kértünk fel intézményeket, szervezeteket. A képviselő-testület által elfogadott programot, a program felülvizsgálati anyagait szintén közzétesszük az önkormányzat honlapján.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve

1. A HEP IT részletei

A helyzetelemzés megállapításainak összegzése

Célcsoport	Következtetések	
	problémák beazonosítása rövid megnevezéssel	fejlesztési lehetőségek meghatározása rövid címmel
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése, a foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.
	Lakhatási körülmények romlása	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortossá tétele, a közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése
	A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra	Az egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése. Ingyenes szűrővizsgálatok szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.
	Ráhagyó nevelési módszerek alkalmazása	Gyermeknevelési módszerek megismertetése, alkalmazásra való ösztönzése
	A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell az iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére
	Roma lányok korai teherbeesése	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése szülőknek.
	A rászorulóknak sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	A rászorulóknak helyzetének könnyítése: Tartós élelmiszer, ruhaneműk, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal.
Gyermekek	A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni. A sportolási lehetőségek biztosítása. Játzóterek fejlesztése, városi szabadidős létesítmények bővítése, sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése
	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai közösségekbe	A gyermekek beilleszkedésének segítése az óvodai és iskolai közösségekbe. Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformának érzik magukat. Táborok szervezése. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban.
	Az önkormányzati fenntartású intézményekben pszichológus,	A gyermekek megfelelő nevelését, egészséges fejlődését elősegítő megfelelő

	fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.	számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása
	Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt, a hátrányos helyzetű gyermekek arányára figyelemmel	Párbeszéd kialakítása az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között az óvodai és az iskolai felvétel kapcsán.
Nők	A kisgyermekes anyukák közlekedése nehézkes	Gyalogos közlekedés megkönnyítése, járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása
	Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése a családtervezés, a gyermekvállalás megkönnyítése érdekében. Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna
	Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.
	Kisgyermekes anyák munkába állását nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozott száma. A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Bölcsődei férőhelyszám bővítése. Nyári táborok szervezése
Idősek	A városban a népesség előregeredésére utaló folyamatok rajzolódni ki.	Idősügyi Koncepció kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása.
	Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése
	Járdák, utak, buszmegállók felújításra szorulnak	Egy idősbarát környezet kialakítása. Terek, utak, közintézmények akadálymentesítése, padok, pihenőhelyek számának bővítése, járdák megújítása
	Az idősek elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősek közösségi életet éljenek. Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősek számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele
	A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az idős korosztállyal	A gyermekek, fiatalok és az idősek közötti kapcsolat elmélyítése közös programok által, közösségi munka szervezése
	A parkokat, tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében. A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése
Fogyatékkal élők	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Komplex akadálymentesítés a cél. A hiányosságok feltárása. Pályázatok benyújtása, komplex akadálymentesítés az egész városban
	A fogyatékkal élők nehezebben jutnak hozzá a közszolgáltatásokhoz, ezt segíti a Támogató Szolgálat, melynek gépjárműje cserére szorul.	A Támogató Szolgálat számára olyan szállító eszköz beszerzése, mely alkalmas kerekesszéket használó személy szállítására is.
	A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők	A biztonságos közlekedés megteremtése a

	számára nem teljes mértékben biztosított	fogyatékkal élők számára. Járdák, útburkolatok megújítása, belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása, parkolók kialakítása
	Pótlásra szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztatását biztosító intézményben a szabadidős tevékenységek ellátásához szükséges eszközök (bel- és kültéri játékok, sporteszközök, számítástechnikai eszközök) valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök pótlására, kiegészítésre szorulnak.

A beavatkozások megvalósítói

Célcsoport	Következtetésben megjelölt beavatkozási terület, mint intézkedés címe, megnevezése	Az intézkedésbe bevont aktorok és partnerek – kiemelve a felelőst
Romák és/vagy mélyszegénységben élők	Szerezz szakmát!	Mátészalka Város Önkormányzat Mátészalkai Járási Hivatal, Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, középiskolák
	Élhetőbb lakhatási körülmények megteremtése	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szalka-Víz Kft.
	Élet-mód	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Oktatókórház Mátészalka Egészségfejlesztési Iroda
	Nevelj jól!	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények
	Tanulj tovább!	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Általános és középiskolák
	A családalapítás kezdete	Mátészalka Város Önkormányzata Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Oktatókórház Mátészalka Egészségfejlesztési Iroda, általános és középiskolák
	Adni jó!	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, civil szervezetek, egyházak
Gyermekek	A szabadidő hasznos eltöltése	Mátészalka Város Önkormányzata Négy Évszak Óvoda, Általános és középiskolák, Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, Képes Géza Városi Könyvtár

	Egyenlő eséllyel az óvodai és iskolai közösségbe	Mátészalka Város Önkormányzata Négy Évszak Óvoda, Általános iskolák, Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények
	Megfelelő személyi állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményekben	Mátészalka Város Önkormányzata Négy Évszak Óvoda, Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények
	Párbeszéd	Mátészalka Város Önkormányzata Négy Évszak Óvoda, általános iskolák és fenntartóik.
Nők	A kisgyermekes anyák közlekedésének a megkönnyítése a városban.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szalka-Víz Kft.
	Készülj fel rá!	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, Egyházak, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Oktatókórház Mátészalka Egészségfejlesztési Iroda
	Biztonságos otthon teremtése	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, Mátészalkai Rendőrkapitányság
	Anyák több szerepben	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, Képes Géza Városi Könyvtár, civil szervezetek
Idősek	Idősbarát város	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete
	Biztonságban az élet alkonyán is.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, egyházak
	Akadálymentesített élet az idős korban.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete Szalka-Víz Kft.
	Társasági élet idős korban is.	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, egyházak, Képes Géza Városi Könyvtár, Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Oktatókórház Mátészalka Egészségfejlesztési Iroda, nyugdíjas egyesületek, Rendőrség, Mátészalkai Kulturális Nonprofit Kft.
	Közös nevező	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények, középiskolák, civil szervezetek
	Biztonságban a közterületeken	Mátészalka Város Önkormányzata
Fogyatékkal élők	Komplex akadálymentesítés	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete

	Támogató szolgáltatás fejlesztése	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények
	Az elérhető, élhető város	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő- testülete Szalka-Víz Kft.
	Eszközrendszer fejlesztése a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében	Mátészalka Város Önkormányzata Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézmények

2. Összegző táblázat – a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Terve (HEP IT)

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J
Intézkedés sorszáma	Az intézkedés címe, megnevezése	A helyzetelemzés és következtetésekben feltárt esélyegyenlőségi probléma megnevezése	Az intézkedés eléri kívánt cél	A célkitűzés összhangja egyéb stratégiai dokumentumokkal	Az intézkedés tartalma	Az intézkedés felelőse	Az intézkedés megvalósításának határideje	Az intézkedés eredményességét mérő indikátor(ok)	Az intézkedés megvalósításához szükséges erőforrások (humán, pénzügyi, technikai)	Az intézkedés eredményeinek fenntarthatósága
I. A mélyszegénységben élők és a romák esélyegyenlősége										
1.	Szerezzen szakmát!	Alacsony iskolai végzettség, szakképzetlenség. A több éve nem foglalkoztatott, valamint az alacsony iskolai képzettségű személyeknek szinte lehetetlen a munkaerőpiacra történő visszajutása	A foglalkoztatáshoz való hozzáférés esélyeinek javítása, piacképes szakmák megszerzése.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Nemzeti Társadalmi Felzárkózási Stratégia	Tanácsadás, szakképzés, átképzés lehetőségeinek megszervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	A munkanélküliek, a foglalkoztatottak száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Munkalehetőségek biztosítása
2.	Élhetőbb lakhatási körülmények megteremtése	Lakhatási körülmények romlása	Szociális bérlakás állomány felújítása, komfortosságtétele, a	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázati források felkutatása, vásárlási igények felmérése,	Mátészalka Város Önkormányzata Képviselőtestülete	2023.06.30.	A felújított, komfortosságtétele bérlakások száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos karbantartás

			közszolgáltatásokhoz való csatlakozás lehetőségének megteremtése, a bérlakások értékesítési igényeinek felmérése, értékesítésre kijelölése		az értékesítés lebonyolítása					
3.	Élet-mód	A roma családok életmódjából fakadó hiányosságok, nélkülözések, különösen egészségi állapotukra	Egészséges életmód alapvető elemeinek megismertetése, alkalmazásra ösztönzése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Ingyenes szűrővizsgálatok, általános egészségi állapotfelmérés szervezése, egészségfejlesztési programok szervezése, tanácsadás, életvezetési tanácsadás, preventív szemléletváltó előadások.	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	A programokban való résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	A szűrővizsgálatok folyamatos szervezése
4.	Nevelj jól!	Ráhagyó nevelési módszerek	Gyermeknevelési módszerek	Mátészalka Város Integrált	Olyan előadások szervezése,	Mátészalka Város Önkormány	2023.06.30.	A programokban való	Humán és pénzügyi erőforrás	Előadások folyamatos szervezése

		alkalmazása	megismertetése és alkalmazásra való ösztönzése	Településfejlesztési Stratégiája,	melyen megismerhetik a helyes gyermeknevelési módszereket.	yzata		résztevők száma		
5.	Tanulj tovább!	A tankötelezettség korhatárának csökkentésével megnőtt a veszélye annak, hogy a roma fiatalok nem fejezik be iskoláikat, nem szereznek szakképesítést	A roma gyermekeket és fiatalokat ösztönözni kell iskola befejezésére, az érettségi, a középfokú végzettség és szakképzettség megszerzésére	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Nemzeti Reform Program	Kapcsolatrendszer kialakítása a középfokú intézményekkel, helyi foglalkoztatókkal, gyakorlati helyekkel a piacképes szakmák megszerzése érdekében. Pályaorientációs napok szervezése.	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	A szakképzett séget szerző, érettségizett roma fiatalok száma	Humán és pénzügyi erőforrás	A képzések összehangolása a helyben felmerülő szakképzett ségi igényekkel.
6.	A családalapítás kezdete	Roma lányok korai teherbeesése	Szexuális felvilágosítás az iskolákban, melynek keretében megismerik a védekezési módszereket, előadások szervezése	Nemzeti Ifjúsági Program	Felvilágosító órák, előadások szervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Előadásokban részttevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Előadások folyamatos szervezése

7.	Adni jó!	A rászorulóknak sokszor hiányt szenvednek az alapvető emberi szükségletet kielégítő tárgyakban, eszközökben, különösen a megfelelő mennyiségű és minőségű alapvető élelmiszerekben, ruhaneműben.	szülőknek. A rászorulóknak helyzetének könnyítése	Nemzeti Reform Program	Tartós élelmiszer, ruhaneműk, játékok, alapvető háztartási eszközök gyűjtése, szétosztása évente lehetőség szerint több alkalommal,	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Kiosztott csomagok száma	Humán és pénzügyi erőforrás	Folyamatos adakozás szervezésével
II. A gyermekek esélyegyenlősége										
1.	A szabadidő hasznos eltöltése	A modern életvitelmódból fakadó problémák: mozgásszegény életmód, a szabadidő hasznos eltöltésének hiánya, az internethasználat veszélyei	A gyermekeket a szabadidő hasznos eltöltésére szeretnénk ösztönözni.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	A sportolási lehetőségek biztosítása. Játzóterek fejlesztése, városi szabadidős létesítmények bővítése és felújítása sportkörök szervezése, az olvasás népszerűsítése	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Programokban résztvevők száma, sportolási és szabadidős lehetőségek száma	Humán és pénzügyi erőforrások	A létesítmények működtetésének biztosítása

					se. Tudatos internethasználatról előadások megszervezése, egészséges életmódra nevelés elősegítése érdekében orvosi előadások, egészség- és sportnapok, tájékoztatók szervezése					
2.	Egyenlő eséllyel az óvodai és iskolai közösségbe	Eltérő környezeti kultúrából fakadó nehézségek, a roma gyermekek nehezen integrálódnak az óvodai és iskolai közösségekbe	A gyermekek beilleszkedését az óvodai és iskolai közösségekben segítése.	Nemzeti Reform Program	Közösségépítő játékok, programok szervezése a cél, amelyben a gyermekek egyformán érzik magukat. Nyílt napok és közösségi napok az óvodákban. Táborok szervezése.	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Programokban résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrások	A programok folyamatos szervezése
3.	Megfelelő személyi	Az önkormányzat	A gyermekek megfelelő	Mátészalka Város	A megfelelő végzettségű	Mátészalka Város	2023.06.30.	Szakmai létszám	Humán és pénzügyi	Szükséges szakmai

	állomány biztosítása a Négy Évszak Óvodában és a Szatmári Egyesített Szociális és Egészségügyi Alapellátási Intézményekben	ti fenntartású intézményekben pszichológus, fejlesztőpedagógus, gyógypedagógus munkájára egyre inkább szükség van.	nevelését, egészségét fejlődését elősegítő megfelelő számú és szakképzettségű szakemberek álljanak rendelkezésre a gyermekekkel foglalkozó önkormányzati fenntartású intézményekben. Képzések támogatása	Integrált Településfejlesztési Stratégiája	szakember kiválasztása, képzések, továbbképzések támogatása	Önkormányzata			erőforrások	létszám folyamatos biztosítása
4.	Párbeszéd	Felvételi körzethatárok változása az óvodák, iskolák fenntartóváltása miatt	Az egyházi fenntartású nevelési-oktatási intézmények felvételi rendszerének rugalmasabbá tétele annak érdekében, hogy a gyermek nevelésére oktatására a	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Párbeszéd az egyházi és önkormányzati, állami fenntartású intézmények és fenntartóik között	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Felvételi adatok	Humán erőforrás	A folyamatos párbeszéd

			lakóhelyéhez legközelebb eső intézményben kerüljön sor							
III. A nők esélyegyenlősége										
1.	A kisgyermekes anyák közlekedésének a megkönnyítése a városban.	A kisgyermekes anyukák közlekedése nehézkes	Gyalogos közlekedés megkönnyítése, járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházások megvalósítása	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	Parkolóhelyek száma, felújított járdák hossza	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos karbantartások
2.	Készülj fel rá!	Dilemma a gyermekvállalás. Az anyaságra való felkészületlenség	A családtervezés, gyermekvállalás megkönnyítése	Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Felvilágosító, ismeretterjesztő programok szervezése, Baba-mama napok, szülőklub, terhes torna	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Programokban résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrás	A programok folyamatos szervezése
3.	Biztonságos otthon teremtése	Nem megoldott a bántalmazott nők és gyerekeik, valamint az otthontalanná vált szülők elhelyezése	Családok átmeneti otthona létesítése, vagy ellátási szerződés útján ezen ellátáshoz való	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	Családok átmeneti otthonában a mátészalkai lakosok számára biztosított helyek	Humán és pénzügyi erőforrás	A férőhelyek száma biztosított

			hozzáférés biztosítása. A szolgáltatás eléréséről minél szélesebb körű tájékoztatás.		Szolgáltatást nyújtó önkormányzattal ellátási szerződés előkészítése. Tájékoztató előadások			száma		
4.	Anyák több szerepben	Kisgyermekes anyák munkába állását nehezíti a bölcsődei férőhelyek korlátozott száma. A gyermekek szünidei elhelyezése, felügyelete nagyon sok családban nem megoldott.	Bölcsődei férőhelyszám bővítése. Nyári táborok szervezése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Nemzeti Ifjúsági Stratégia	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	Bölcsődei férőhelyek száma	Humán és pénzügyi erőforrás	A Bölcsőde működtetésének folyamatos biztosítása
IV. Az idősek esélyegyenlősége										
1.	Idősbarát város	A városban a népesség előregedésére utaló folyamatok rajzolódnak ki.	Idősügyi Konceptió kidolgozása, melyben a helyi társadalom idős tagjainak a	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Idősügyi Konceptió kidolgozása helyi partnerek bevonásával. A célokhoz	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2020.06.30.	Konceptió elfogadása és megvalósítása	Humán és pénzügyi erőforrások	A célok megvalósításához források biztosítása az éves költségvetésben.

			társadalmi, gazdasági, kulturális, jóléti helyzetének javítását elősegítő és romlását akadályozó célok, tevékenységek kerülnek meghatározásra. Idősügyi Tanács létrehozása. Idősbarát város kialakítása		rendelt tevékenységek ütemezése. Idősügyi Tanács létrehozása, működtetése					
2.	Biztonságban az élet alkonyán is.	Egyre nagyobb az igény az idősek ellátására	Az idősek számára ápolást, gondozást nyújtó intézményi férőhelyek, illetve a nappali ellátás bővítése	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása. A gondozási szükségleteket biztosító ellátotti létszám engedélyeztetése	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	Férőhelyek száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Az időseket ellátó intézmények folyamatos működtetése

3.	Akadálymentesített élet az idős korban.	Járdák, utak, buszmegállók felújításra szorulnak	Egy idősbarát környezet kialakítása. Terek, utak, közintézmények akadálymentesítése, padok, pihenőhelyek számának bővítése, járdák megújítása	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, a tervezett beruházás megvalósítása.	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselőtestülete	2023.06.30.	Padok száma, felújított járdák hossza, akadálymentesített közintézmények, közterületek száma	Humán és pénzügyi erőforrások	A fejlesztések folyamatos fenntartása
4.	Társasági élet idős korban is.	Az idősök elmagányosodása, elszigetelődése	Cél, hogy az idősök közösségi életet éljenek.	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Klubok, közösségi hálók, preventív orvosi előadások szervezése. Idősök számára programok szervezése, szolgáltatások elérhetővé tétele	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Programokban résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Programok fenntartása
5.	Közös nevező	A fiatalok nehezen tudnak kapcsolatot létesíteni az	A gyermekek, fiatalok és az idősök közötti	Idősügyi Nemzeti Stratégia	Közös programok, közösségi munka szervezése	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	A programokban résztvevők száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Programok folyamatos szervezése

		idős korosztállyal	kapcsolat elmélyítése							
6.	Biztonságban a közterületeken	A parkokat, a tereket biztonságosabbá kell tenni.	A parkok és pihenőhelyek állapotának megóvása a használhatóság érdekében	Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptió	A város közterületeinek feltérképezése. A parkok, terek térfigyelő kamerával történő ellátása, a térfigyelő kamerák üzemeltetése	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Térfigyelő kamerák száma	Humán és pénzügyi erőforrás	A térfigyelő rendszer folyamatos üzemeltetése
V. A fogyatékkal élők esélyegyenlősége										
1.	Komplex akadálymentesítés	Nem minden közintézmény akadálymentesített a városban.	Komplex akadálymentesítés a cél.	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Európai Fogyatékosügyi Stratégia	A hiányosságok feltárása. Pályázatok benyújtása, komplex akadálymentesítés az egész városban	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	Akadálymentesített közintézmények száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos karbantartás
2.	Támogató szolgáltatás fejlesztése	A fogyatékkal élők nehezebben jutnak hozzá a közszolgáltat	A Támogató Szolgáltatás számára olyan szállító eszköz beszerzése, mely	Európai Fogyatékosügyi Stratégia	Pályázati lehetőségek figyelése, pályázatok előkészítése, gépjármű beszerzése	Mátészalka Város Önkormányzata	2020.06.30.	Új gépjármű	Humán és pénzügyi erőforrások	A gépjármű üzemeltetése

		ásokhoz, ezt segíti a Támogató Szolgálat, melynek gépjárműje cserére szorul.	alkalmas kerekesszéket használó személy szállítására is.							
3.	Az elérhető, élhető város	A biztonságos közlekedés a fogyatékkal élők számára nem teljes mértékben biztosított	A biztonságos közlekedés megteremtése a fogyatékkal élők számára	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája, Közbiztonsági és Bűnmegelőzési Konceptió	Járdák, útburkolatok megújítása, belterületi és településeket összekötő kerékpárutak létesítése, a meglévő kerékpárutak összekapcsolása, parkolók kialakítása	Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete	2023.06.30.	kerékpárutak hossza, felújított járdák, útburkolatok hossza, parkolók száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Folyamatos karbantartás
4.	Eszközrendszer fejlesztése a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében	Pótlásra, kiegészítésre szorulnak a Fogyatékos Személyek Nappali Intézményében a szabadidős	A fogyatékkal élők nappali ellátását biztosító intézmény foglalkoztatását és fejlesztését	Mátészalka Város Integrált Településfejlesztési Stratégiája	Pályázatok előkészítése, benyújtása, beszerzések. Fogyatékos személyek gondozását és foglalkoztat	Mátészalka Város Önkormányzata	2023.06.30.	Előállított termékek száma, a nappali ellátást igénybevevők száma	Humán és pénzügyi erőforrások	Az intézmény működésének biztosítása

		tevékenységek ellátásához szükséges eszközök, valamint az ellátottak foglalkoztatásához szükséges eszközök.	elősegítő eszközök beszerzése		ását biztosító intézmény eszközfel- ztes és beszerzése (bel- és kültéri játékok, sporteszköz ök, alapanyagok) , új számításte- chnikai eszközök beszerzése					
--	--	---	-------------------------------	--	---	--	--	--	--	--

3. Megvalósítása

Önkormányzatunk az általa fenntartott intézmények vezetői számára feladatul adja, a településen működő nem önkormányzati fenntartású intézmények vezetőit pedig partneri viszony során kéri, hogy a Helyi Esélyegyenlőségi Programot valósítsák meg, illetve támogassák.

Önkormányzatunk azt is kéri intézményeitől és partnereitől, hogy vizsgálják meg, és a program elfogadását követően biztosítsák, hogy az intézményük működését érintő, és az esélyegyenlőség szempontjából fontos egyéb közszolgáltatásokat meghatározó stratégiai dokumentumokba és iránymutatásokba épüljenek be és érvényesüljenek az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó azon kötelezettségek, melyek az önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjában részletes leírásra kerültek.

Önkormányzatunk elvárja, hogy intézményei a Helyi Esélyegyenlőségi Program Intézkedési Tervében szereplővállalásokról, az őket érintő konkrét feladatokról intézményi szintű akcióterveket és évente cselekvési ütemterveket készítsenek.

Önkormányzatunk a HEP kidolgozására és megvalósítására, továbbá értékelésére, ellenőrzésére és az ennek során nyert információk visszacsatolására, valamint a programba történő beépítésének garantálására Helyi Esélyegyenlőségi Programért Felelős Fórumot hoz létre és működtet.

A fentiekkel kívánjuk biztosítani, hogy az HEP IT-ben vállalt feladatok településünkön maradéktalanul megvalósuljanak.

A Helyi Esélyegyenlőségi Programban foglaltak végrehajtásának ellenőrzése érdekében HEP Fórumot hozunk létre.

A HEP Fórum feladatai:

- az HEP IT megvalósulásának figyelemmel kísérése, a kötelezettségek teljesítésének nyomon követése, dokumentálása, és mindezekről a település képviselő-testületének rendszeres tájékoztatása,
- annak figyelemmel kísérése, hogy a megelőző időszakban végrehajtott intézkedések elősegítették-e a kitűzött célok megvalósulását, és az ezen tapasztalatok alapján esetleges új beavatkozások meghatározása
- a HEP IT-ben lefektetett célok megvalósulásához szükséges beavatkozások felülvizsgálata, a HEP IT aktualizálása,
- az esetleges változások beépítése a HEP IT-be, a módosított HEP IT előkészítése képviselő-testületi döntésre
- az esélyegyenlőséggel összefüggő problémák megvitatása
- a HEP IT és az elért eredmények nyilvánosság elé tárása, kommunikálása

Az adott területen kitűzött célok megvalósítása érdekében a Fórum tagjaiból munkacsoportot alakítunk. Ülésükről jegyzőkönyv készül.

A HEP Fórum működése:

Tagjai javaslatot tehetnek új problémák, javaslatok beépítésére, vagy esetleg egy-egy meglévő módosítására. A Fórum működését megfelelően dokumentálja, üléseiről jegyzőkönyv készül. A Fórum javaslatot tesz az HEP IT megvalósulásáról készített beszámoló elfogadására, vagy átdolgozására, valamint szükség szerinti módosítására.

A Helyi Esélyegyenlőségi Program megvalósulását, végrehajtását a HEP Fórum ellenőrzi, és javaslatot készít a HEP szükség szerinti aktualizálására az egyes beavatkozási területek felelőseinek, illetve a létrehozott munkacsoport beszámolóinak alapján.

Nyilvánosság

A program elfogadását megelőzően, a véleménynyilvánítás lehetőségének biztosítása érdekében nyilvános fórumot hívunk össze, valamint a város honlapon elérhető tesszük a program teljes anyagát.

A nyilvánosság folyamatos biztosítására a felülvizsgálat elvégzésekor tájékoztatjuk a program megvalósításában elért eredményekről, a monitoring eredményeiről a Képviselő-testületet, az intézményeket és az együttműködő szakmai és társadalmi partnerek képviselőit. A felülvizsgálat anyagát a város honlapján elérhetővé tesszük. A nyilvánosság biztosítására az önkormányzat honlapja, a helyi média áll rendelkezésre. Az eredményekre felhívjuk a figyelmet az önkormányzat és intézményeinek különböző rendezvényein, beépítjük kiadványainkba, a tolerancia, a befogadás, a hátrányos helyzetűek támogatásának fontosságát igyekszünk megértetni a lakossággal, a támogató szakmai és társadalmi környezet kialakítása érdekében.

Kötelezettségek és felelősség

A HEP Fórum vezetőjének feladata és felelőssége:

- a HEP IT megvalósításának koordinálása (a HEP IT-ben érintett felek tevékenységének összehangolása, instruálása),
- a HEP IT végrehajtásának nyomon követése,
- az esélyegyenlőség sérülésére vonatkozó esetleges panaszok kivizsgálása az önkormányzat felelősével közösen
- a HEP Fórum összehívása és működtetése.

A HEP Fórum vezetőjét feladatai ellátásában a Polgármesteri Hivatal esélyegyenlőségi munkatársai segítik.

A település vezetői, az önkormányzat tisztségviselői és az intézmények vezetői :

- felelősek azért, hogy ismerjék az egyenlő bánásmódra és esélyegyenlőségre vonatkozó jogi előírásokat, biztosítsák a diszkriminációmentes intézményi szolgáltatásokat, a befogadó és toleráns légkört, és megragadjanak minden alkalmat, hogy az esélyegyenlőséggel kapcsolatos ismereteiket bővítő képzésen, egyéb programon részt vegyenek.
- Felelősségük továbbá, hogy ismerjék a HEP IT-ben foglaltakat és közreműködjenek annak megvalósításában.
- Az esélyegyenlőség sérülése esetén hivatalosan jelezzék azt a HEP IT kijelölt irányítóinak.
- Az önkormányzati intézmények vezetői intézményi akciótervben gondoskodjanak az Esélyegyenlőségi Programban foglaltaknak az intézményükben történő maradéktalan érvényesüléséről.

Minden, az önkormányzattal és annak intézményeivel szerződéses viszonyban álló, számukra szolgáltatást nyújtó fél felelőssége, hogy megismerje a HEP IT-t, magára nézve kötelezőként

kövesse azt, és megfeleljen az elvárásainak, amelyre vonatkozó passzust a jövőben bele kell foglalni a szerződésbe. Szükséges továbbá, hogy a jogszabály által előírt feladat-megosztás, együttműködési kötelezettség alapján a települési önkormányzattal kapcsolatban álló szereplők ismerjék a HEP-ot, annak megvalósításában aktív szerepet vállaljanak.

Érvényesülés és módosítás

Amennyiben a kétéves, szükség szerint éves felülvizsgálat a HEP Fórum a beszámolót a benyújtástól számított 30 napon belül megtárgyalja és javaslatot tesz az Önkormányzat Képviselő-testületének a szükséges intézkedésekre.

A program szándékos mulasztásból fakadó nem teljesülése esetén az HEP IT végrehajtásáért felelős személy intézkedik a felelős(ök) meghatározásáról, és – szükség esetén – felelősségre vonásáról.

Az egyenlő bánásmód elvét sértő esetekben az HEP IT végrehajtásáért felelős személy megteszi a szükséges lépéseket, vizsgálatot kezdeményez, és intézkedik a jogsértés következményeinek elhárításáról.

Az HEP IT-t mindenképp módosítani szükséges, ha megállapításaiban lényeges változás következik be, illetve amennyiben a tervezett beavatkozások nem elegendő módon járulnak hozzá a kitűzött célok megvalósításához.

4. Elfogadás módja és dátuma

A Mátészalka Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának szakmai és társadalmi vitája megtörtént. Az itt született észrevételeket a megvitátást követően a HEP Intézkedési Tervébe beépítettük.

Mátészalka Város Önkormányzat Képviselő-testülete a Helyi Esélyegyenlőségi Programot (melynek része az Intézkedési Terv) megvitatta és a 119/2018. (X. 25.) számú határozatával elfogadta.

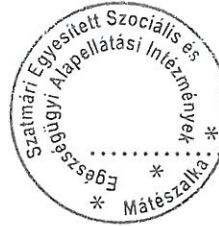
Mátészalka, 2018. október 25.

Dr. Hanusi Péter
polgármester

Mátészalka Város Önkormányzat Helyi Esélyegyenlőségi Programjának partnerei ismerik a Helyi Esélyegyenlőségi Programot, és annak megvalósításában tevékenyen részt kívánnak venni.

Szatmári Egyesített Szociális és
Egészségügyi Alapellátási Intézmények
Huszi Judit Intézményvezető

Huszi Judit

Képes Géza Városi Könyvtár
Szabóné Dankó Erzsébet Igazgató

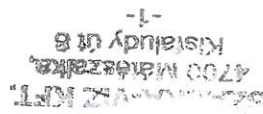
Szabóné Dankó Erzsébet

Négy Évszak Óvoda
Sajtos Lászlóné Intézményvezető

Sajtos Lászlóné

Szalka-Víz Mátészalka Ipari,
Kereskedelmi és Szolgáltató Kft.
Némedi Lajos Ügyvezető

Némedi Lajos

Mátészalkai Roma Nemzetiségi Önkormányzat
Turgyán Sándor Elnök

Turgyán Sándor

Mátészalkai Rendőrkapitányság
Dr. Bakos Olivér Rendőrezredes Kapitányságvezető

Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal
Mátészalkai Járási Hivatal
Fülöp István Járási Hivatalvezető

Fülöp István

Mátészalkai Kórház
Egészségfejlesztési Iroda
Németh Ágota Irodavezető

Németh Ágota

Görögkatolikus Egyházközség Mátészalka
Papp Zoltán görögkatolikus parókus

Papp Zoltán

Mellékletek HEP adattáblák

1. számú táblázat - Lakónépesség száma az év végén

Év	Fő (TS 0101)	Változás
2012	17 144	
2013	16 978	99,0%
2014	16 902	99,6%
2015	16 864	99,8%
2016	16 532	98,0%
2017	16 698	101,0%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.1. számú táblázat - Állandó népesség összetétele nemek és korcsoportok szerint (a 2016-os év adatai)

Korcsoport	Fő			Az állandó népességből a megfelelő korcsoportú nők és férfiak aránya (%)	
	Férfiak	Nők	Összesen (TS 0301)	Férfiak	Nők
Állandó népesség száma (férfiak TS 0300, nők TS 0302)	8 146	8 960	17 106	47,62 %	52,38 %
0-2 évesek (összes száma TS 0305, aránya TS 0316)			450		
0-14 éves (férfiak TS 0306, nők TS 0307)	1 245	1 160	2 405	7,28%	6,78%
15-17 éves (férfiak TS 0308, nők TS 0309)	248	255	503	1,45%	1,49%
18-59 éves (férfiak TS 0310, nők TS 0311)	4 974	5 114	10 088	29,08 %	29,90 %
60-64 éves (férfiak TS 0312, nők TS 0313)	659	819	1 478	3,85%	4,79%
65 év feletti (férfiak TS 0314, nők TS 0315)	1 020	1 612	2 632	5,96%	9,42%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

2.2. számú táblázat - 15-17 éves gyermekek száma

Korcsoport	Fő		Változás
	2001	2011	Fő
15 éves gyermekek száma			0
16 éves gyermekek száma (TS 0501)	370	233	-137
17 éves gyermekek száma (TS 0502)	355	260	-95
Összesen	725	493	-232

Forrás: TEIR - KSH, Népszámlálási adatok

3. számú táblázat - Öregedési index

Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő) (TS 0328)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő) (TS 0327)	Öregedési index (%)
2012	2 167	2 440	88,81%
2013	2 293	2 437	94,09%
2014	2 410	2 409	100,04%
2015	2 536	2 436	104,11%
2016	2 632	2 405	109,44%
2017	2 752	2 412	114,10%

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

3.2.1. számú táblázat - Munkanélküliségi ráta nemek szerint

Év	15-64 év közötti állandó népesség (fő)			Regisztrált munkanélküli/nyilvántartott álláskereső száma (fő)					
	Férfi (TS 0803)	Nő (TS 0804)	Összesen	Férfi (TS 0801)		Nő (TS 0802)		Összesen	
	(TS 0803)	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	6 192	6 507	12 699	678	10,9%	667	10,2%	1 345	10,6%
2013	6 165	6 452	12 617	598	9,7%	587	9,1%	1 185	9,4%
2014	6 076	6 408	12 484	510	8,4%	513	8,0%	1 023	8,2%
2015	6 006	6 360	12 366	314	5,2%	351	5,5%	665	5,4%
2016	5 881	6 188	12 069	299	5,1%	302	4,9%	601	5,0%
2017									

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

**3.2.2. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma
korcsoportok szerint**

Regisztrált munkanélküliek/ nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Fő összesen	2012	2013	2014	2015	2016	2017
		1 345	1 185	1 023	665	601	371
20 év alatti (TS 1002)	Fő	39	46	60	48	39	24
	%	2,9%	3,9%	5,9%	7,1%	6,4%	6,5%
20-24 év (TS 1003)	Fő	173	161	136	100	90	50
	%	12,9%	13,6%	13,2%	15,0%	14,9%	13,5%
25-29 év (TS 1004)	Fő	171	153	136	77	63	37
	%	12,7%	12,9%	13,3%	11,5%	10,5%	10,0%
30-34 év (TS 1005)	Fő	175	158	135	73	72	38
	%	13,0%	13,4%	13,2%	10,9%	11,9%	10,3%
35-39 év (TS 1006)	Fő	193	168	136	89	67	42
	%	14,4%	14,2%	13,2%	13,4%	11,2%	11,4%
40-44 év (TS 1007)	Fő	154	136	123	76	74	30
	%	11,5%	11,5%	12,0%	11,4%	12,2%	8,1%
45-49 év (TS 1008)	Fő	135	131	94	63	59	35
	%	10,0%	11,1%	9,2%	9,4%	9,9%	9,3%
50-54 év (TS 1009)	Fő	157	111	92	55	43	28
	%	11,7%	9,4%	8,9%	8,3%	7,2%	7,5%
55-59 év (TS 1010)	Fő	131	102	84	51	49	33
	%	9,7%	8,6%	8,2%	7,6%	8,2%	8,8%
59 év feletti (TS 1011)	Fő	17	20	29	35	46	54
	%	1,3%	1,7%	2,8%	5,3%	7,6%	14,4%

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.3. számú tábla - A 180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma és aránya nemek szerint

Év	180 napnál hosszabb ideje regisztrált munkanélküliek aránya (TS 1501)	180 napon túli nyilvántartott álláskeresők száma nemek szerint			Nők és férfiak aránya, a 180 napon túli nyilvántartott álláskeresőkön belül	
	%	Férfi	Nő	Összesen	Férfiak	Nők
2012	19,62%	291	313	604	48,2%	51,8%
2013	21,75%	131	168	299	43,8%	56,2%
2014	15,90%	181	234	415	43,6%	56,4%
2015	21,32%	87	89	176	49,4%	50,6%
2016	16,00%	77	75	152	50,7%	49,3%
2017	13,93%					

3.2.4. számú táblázat - Pályakezdő álláskeresők száma és a 18-29 éves népesség száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	18-29 évesek száma			Nyilvántartott pályakezdő álláskeresők száma					
	Férfi	Nő	Összesen	férfi		Nő		Összesen	
	Fő	Fő	Fő	Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	1 348	1 290	2 638	89	6,6%	89	6,9%	178	6,7%
2013	1 305	1 242	2 547	39	3,0%	60	4,8%	99	3,9%
2014	1 272	1 229	2 501	54	4,2%	62	5,0%	116	4,6%
2015	1 247	1 185	2 432	37	3,0%	44	3,7%	81	3,3%
2016	1 208	1 117	2 325	35	2,9%	40	3,6%	75	3,2%
2017									

3.2.5. számú táblázat - Alacsonyan iskolázott népesség

Év	Legalább az általános iskola 8. évfolyamát elvégzett 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában		Iskolai végzettséggel nem rendelkező 15 éves és idősebb népesség, a megfelelő korúak százalékában	
	Férfi (TS 1601)	Nő (TS 1602)	Férfi	Nő
	%	%	%	%
2001	94,9%	89,0%	5,1%	11,0%
2011	96,9%	94,2%	3,1%	5,8%

Forrás: TeIR, KSH Népszámlálás

3.2.6. számú táblázat - Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma iskolai végzettség szerint

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma összesen	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők megoszlása iskolai végzettség szerint					
		8 általánosnál alacsonyabb végzettség (TS 0901)		Általános iskolai végzettség (TS 0902)		8 általánosnál magasabb iskolai végzettség (TS 0903)	
		Fő	%	Fő	%	Fő	%
2012	1 345	103	7,7%	392	29,2%	800	59,5%
2013	1 185	10	0,8%	119	10,0%	494	41,7%
2014	1 023	58	5,7%	229	22,4%	487	47,6%
2015	665	28	4,2%	146	22,0%	340	51,1%
2016	601	29	4,8%	120	20,0%	278	46,3%
2017	0						

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.2.7. számú táblázat - Felnőttoktatásban résztvevők

Év	Általános iskolai felnőttoktatásban tanulók száma (TS 3401)	8. évfolyamot eredményesen befejezte a felnőttoktatásban (TS 3301)	
	Fő	Fő	%
2012	na		
2013	na		
2014	na		
2015	na		
2016	na		
2017	na		

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.2.8. számú táblázat - Felnttktatásban résztvevők száma középokú iskolában

Év	Középfokú felnttktatásban résztvevők összesen	Szakiskolai felnttktatásban résztvevők száma (TS 3501)		Szakközépfokú felnttktatásban résztvevők száma		Gimnáziumi felnttktatásban résztvevők		Középfokú tanuló száma a felnttktatásban (fő) - (TS 3601) ?
		Fő	%	Fő	%	Fő	%	
2012	45	45	100,0%		0,0%		0,0%	148
2013	19	19	100,0%		0,0%		0,0%	63
2014	70	70	100,0%		0,0%		0,0%	105
2015	192	192	100,0%		0,0%		0,0%	223
2016	0							
2017	0							

Forrás: TeIR, Területi Államháztartási és Közigazgatási Információs Szolgálat (TÁKISZ)

3.3.1. számú táblázat - Álláskeresési segélyben részesülők száma

Év	15-64 év közötti állandó népesség száma (TS 0803 és TS 0804 összesen)	Álláskeresési segélyben részesülők (fő) - (TS 1101)	Álláskeresési segélyben részesülők %
2012	12 699	3	0,0%
2013	12 617	5	0,0%
2014	12 484	15	0,1%
2015	12 366	21	0,2%
2016	12 069	28	0,2%
2017	0	38	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.2. számú táblázat - Járadékra jogosult regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma

Év	Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskereső száma (TS 1301)	Álláskereső járadékra jogosultak (TS 1201)	
		Fő	%
2012	1 345	103	7,6%
2013	1 185	83	7,0%
2014	1 023	65	6,4%
2015	665	61	9,1%
2016	601	66	11,0%
2017	0	73	

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.3.3. számú táblázat - Aktív korúak ellátása - Rendszeres szociális segélyben, egészségkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban, valamint foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek száma

Év	Rendszeres szociális segélyben részesített regisztrált munkanélküliek száma (negyedévek átlaga) - TS 1401 (2015. február 28-tól az ellátás megszűnik, vagy külön válik EGYT-re és FHT-ra)	Egységkárosodási és gyermekfelügyeleti támogatásban részesülők átlagos száma 2015. márc. 1-től érvényes módszertan szerint (TS 5401)		Foglalkoztatást helyettesítő támogatásban részesítettek átlagos havi száma (2015. március 01-től az ellátásra való jogosultság megváltozott)	
	Fő	Fő	15-64 évesek %-ában	Fő	Munkanélküliek %-ában
2012	504		3,97%	508	37,78%
2013	477		3,78%	479	40,42%
2014	369		2,95%	358	35,00%
2015	208,5	28	1,69%		0,00%
2016	137,25	30	1,14%		0,00%
2017	123,25				

Forrás: TeIR, Nemzeti Munkaügyi Hivatal

3.4.1. számú táblázat - Lakásállomány

Év	Lakásállomány (db) (TS 4201)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Bérlakás állomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Szociális lakásállomány (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma	Egyéb lakáscélra használt nem lakáscélú ingatlanok (db)	Ebből elégtelen lakhatási körülményeket biztosító lakások száma
2012	7 095		2	0	182	2	4	4
2013	7 110		2	0	182	2	4	4
2014	7 112		4	0	178	3	4	4
2015	7 114		4	0	176	4	4	4
2016	7 114		4	0	175	4	4	4
2017			4	0	176	4	4	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatok

3.4.2. számú táblázat - Lakásfenntartási és adósságcsökkentési támogatásban részesülők száma

Év	Lakásfenntartási támogatásban részesített személyek száma (TS 6001)	Adósságcsökkentési támogatásban részesítettek száma (TS 6101)
2012	1 611	88
2013	800	71
2014	659	72
2015	662	34
2016		
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.1. számú táblázat – Orvosi ellátás

Év	Felnőttek és gyermekek részére szervezett háziorvosi szolgálatok száma (TS 4401)	Csak felnőttek részére szervezett háziorvosi szolgáltatások száma (TS 4301)	A házi gyermekorvosok által ellátott szolgálatok száma (TS 4501)
2012		10	4
2013		10	4
2014		10	4
2015		10	4
2016		10	4
2017		10	4

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.2. számú táblázat - Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma

Év	Közgyógyellátási igazolvánnyal rendelkezők száma (TS 5601)
2012	909
2013	638
2014	416
2015	593
2016	677
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

3.6.3. számú táblázat - Ápolási díjban részesítettek száma

Év	Ápolási díj, alanyi jogon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5901)	Ápolási díj, méltányossági alapon: támogatásban részesítettek évi átlagos száma (TS 5902)	Összesen
2012	na	na	
2013	na	na	
2014	na	na	
2015	na	na	
2016	na	na	
2017	na	na	

4.1.1. számú táblázat - Védelembe vett és veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma

Év	Védelembe vett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3001)	Veszélyeztetett kiskorú gyermekek száma december 31-én (TS 3101)
2012	71	302
2013	na	na
2014	na	na
2015	na	na
2016	31	na
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.1.2. számú táblázat - Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma

Év	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesítettek évi átlagos száma (TS 5801)
2012	924
2013	805
2014	694
2015	596
2016	519
2017	468

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.1.3. számú táblázat – Kedvezményes óvodai - iskolai juttatásokban részesülők száma (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Ingyenes étkezésben résztvevők száma óvoda	Ingyenes étkezésben résztvevők száma iskola 1-8. évfolyam	50 százalékos mértékű kedvezményes étkezésre jogosultak száma 1-13. évfolyam	Ingyenes tankönyv-ellátásban részesülők száma	Óvodáztatási támogatásban részesülők száma	Nyári étkeztetésben részesülők száma
2012	142	328	91		31	0
2013	145	584	222		30	88
2014	135	530	208		33	133
2015	553	517	282		36	186
2016	568	520	254		megszűnt	263
2017	566	493	325		megszűnt	286

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatok

4.3.1. számú táblázat – Védőnői álláshelyek száma

Év	Betöltött védőnői álláshelyek száma (TS 3201)	Egy védőnőre jutó gyermekek száma
2012	11	
2013	11	
2014	11	
2015	11	
2016	11	
2017	11	

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.2. számú táblázat – Gyermekorvosi ellátás jellemzői

Év	Betöltetlen felnőtt háziorvosi praxis/ok száma	Házi orvos által ellátott személyek száma	Gyermekorvos által ellátott gyerekek száma	Felnőtt házi orvos által ellátott gyerekek száma	Házi gyermekorvosok száma (TS 4601)
2012	0				4
2013	0				4
2014	0				4
2015	0				4
2016	0				4
2017	0				4

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.3.3. számú táblázat - Bölcsődék és bölcsődébe beíratott gyermekek száma

Év	Önkormányzati bölcsődék száma (TS 4801) ?	Bölcsődébe beírt gyermekek száma (TS 4701)	Szociális szempontból felvett gyerekek száma (munkanélküli szülő, veszélyeztetett gyermek, nappali tagozaton tanuló szülő)	Nem önkormányzati bölcsődék száma (munkahelyi, magán stb.)
2012	1	100	28	0
2013	1	89	23	0
2014	1	95	16	0
2015	1	96	14	0
2016	1	94	14	0
2017	1	97	13	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.3.4. számú táblázat - Bölcsődében és családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma

Év	Működő (összes) bölcsődei férőhelyek száma	Működő, önkormányzati bölcsődei férőhelyek száma	Egyéb, nem önkormányzati bölcsődei (munkahelyi, magán stb.) férőhelyek száma	Családi napköziben engedélyezett férőhelyek száma (december 31-én) (TS 4901)
2012	102	102	0	12
2013	102	102	0	12
2014	102	102	0	5
2015	102	102	0	5
2016	102	102	0	5
2017	102	102	0	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Intézményi

4.4.1. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

ÓVODAI ELLÁTOTTSÁG	db	
Az óvoda telephelyeinek száma	5	
Hány településről járnak be a gyermekek		
Óvodai férőhelyek száma	625 (750 fenntartói döntés alapján)	
Óvodai gyermekcsoportok száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt)	25	
Az óvoda nyitvatartási ideje (...h-tól ...h-ig):	6:00-17:30	
A nyári óvoda-bezárás időtartama: ( )	2 hét	
Személyi feltételek	Fő	Hiányzó létszám
Óvodapedagógusok száma	52	0
Ebből diplomás óvodapedagógusok száma	52	0
Gyógypedagógusok létszáma	0	0
Dajka/gondozónő	33	0
Kisegítő személyzet	2	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, önkormányzati adatgyűjtés

4.4.2. számú táblázat - Óvodai nevelés adatai

Év	3-6 éves korú gyermekek száma	Óvodai gyermekcsoportok száma - gyógypedagógiai neveléssel együtt (TS 2401)	Óvodai férőhelyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2801)	Óvodai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2701)	Óvodába beírt gyermekek száma (gyógypedagógiai neveléssel együtt) (TS 2601)	Óvodai gyógypedagógiai gyermekcsoportok száma (TS 2501)
2012	506	24	600/720	5	666	0
2013	503	24	600/720	5	655	0
2014	489	24	600/720	5	641	0
2015	437	25	625/750	5	644	0
2016	436	25	625/750	5	631	0
2017	423	25	625/750	5	633	0

Forrás: TeIR, KSH Tstar, Önkormányzati adatgyűjtés

4.4.7. számú táblázat - Általános iskolában tanulók száma, általános iskolai napközis tanulók száma

Tanév	Általános iskola 1-4. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1801)	Általános iskola 5-8. évfolyamon tanulók száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 1901)	Általános iskolások száma	Napközis általános iskolai tanulók száma a nappali oktatásban (iskolaotthonos tanulókkal együtt) (TS 1701)	
	fő	fő	fő	fő	%
2011/2012	856	933	1 789	853	47,7%
2012/2013	913	938	1 851	911	49,2%
2013/2014	911	943	1 854	919	49,6%
2014/2015	946	924	1 870	963	51,5%
2015/2016	964	927	1 891	972	51,4%
2016/2017	968	982	1 950	994	51,0%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.8. számú táblázat - Általános iskolák adatai: osztályok, gyógypedagógiai osztályok, feladatellátási helyek ?

Tanév	Az általános iskolai osztályok száma a gyógypedagógiai oktatásban (a nappali oktatásban) (TS 2101)	Az általános iskolai osztályok száma (a gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2201)	Általános iskolai feladatellátási helyek száma (gyógypedagógiai oktatással együtt) (TS 2001)
	1-8 évfolyamon összesen	1-8 évfolyamon összesen	db
2011/2012	5	73	5
2012/2013	6	77	5
2013/2014	8	80	5
2014/2015	9	82	5
2015/2016	8	82	5
2016/2017	8	84	5

Forrás: TeIR, KSH Tstar

4.4.12. számú táblázat - A 8. évfolyamot eredményesen befejezettek a nappali oktatásban

Tanév	A 8. évfolyamot eredményesen befejezte a nappali oktatásban (TS 2301)
	Fő
2011/2012	225
2012/2013	199
2013/2014	220
2014/2015	219
2015/2016	218
2016/2017	207

Forrás: TeIR, KSH Tstar Forrás: Önkormányzati és intézményfenntartói, tankerületi adatok

5.1.1. számú táblázat - Foglalkoztatás és munkanélküliség a nők körében

Év	Munkavállalási korúak száma		Foglalkoztatottak		Munkanélküliek	
	Férfiak (TS 0803)	Nők (TS 0804)	Férfiak	Nők	Férfiak (TS 0801)	Nők (TS 0802)
2012	6 192	6 507			678	667
2013	6 165	6 452			598	587
2014	6 076	6 408			510	513
2015	6 006	6 360			314	351
2016	5 881	6 188			299	302
2017	0	0			0	0

5.3. számú táblázat - Családtervezés, anya- és gyermekgondozás területe

Év	Védőnők száma (TS 3201)	0-3 év közötti gyermekek száma	Átlagos gyermekszám védőnőnként
2012	11	591	54
2013	11	575	52
2014	11	554	50
2015	11	598	54
2016	11	615	56
2017	11		0

Forrás: TeIR és helyi
adatgyűjtés

6.1.1. számú táblázat – Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma

Év	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő férfiak száma (TS 5201)	Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülő nők száma (TS 5301)	Összes nyugdíjas
2012	2 126	2 979	5 105
2013	2 063	2 930	4 993
2014	1 984	2 884	4 868
2015	1 911	2 832	4 743
2016	1 877	2 805	4 682
2017			0

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.2.2. számú táblázat - Tevékeny időskor (lehetőségek a településen - A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Önkormányzati	Munkaügyi Központ által támogatott	Civil	Egyéb	Összesen
	db	db	db	db	db
2013					0
2014					0
2015					0
2016					0
2017					0

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.2.3. számú táblázat - Hátrányos megkülönböztetés a foglalkoztatás terén

Év	Regisztrált munkanélküliek száma	55 év feletti regisztrált munkanélküliek száma (TS 1010 és TS 1011)		Tartós munkanélküliek száma	55 év feletti tartós munkanélküliek száma ?	
	Fő	Fő	%	Fő	Fő	%
2012	1 345	148	11%	604		0%
2013	1 185	122	10%	299		0%
2014	1 023	113	11%	415		0%
2015	665	86	13%	176		0%
2016	601	95	16%	152		0%
2017	0	86		0		

Forrás: Helyi adatgyűjtés, TeIR

6.3.1. számú táblázat - 65 évnél idősebb népesség és nappali ellátásban részesülő időskorúak száma

Év	65 év feletti lakosság száma (TS 0328)	Nappali ellátásban részesülő időskorúak száma (TS 5101)	
	Fő	Fő	%
2012	2 167	76	3,51%
2013	2 293	51	2,22%
2014	2 410	49	2,03%
2015	2 536	50	1,97%
2016	2 632	32	1,22%
2017	2 752		0,00%

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.2. számú táblázat - Időskorúak járadékában részesítettek átlagos száma

Év	Időskorúak járadékában részesítettek (évi) átlagos száma (fő) (TS 5701)
2012	8
2013	10
2014	11
2015	11
2016	10
2017	

Forrás: TeIR, KSH Tstar

6.3.3. számú táblázat - Kulturális, közművelődési szolgáltatásokhoz való hozzáférés (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Mozielőadás látogatása	Színházelőadás látogatása	Múzeumi kiállítás megtekintése	Könyvtár látogatása	Közművelődési intézmény rendezvényén részvétel	Vallásgyakorlás templomban	Sportrendezvényen részvétel
	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom	alkalom
2013							
2014							
2015							
2016							
2017							

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.3.4. számú táblázat - Idősek informatikai jártassága (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Összes megkérdezett	Számítógépet használni tudók száma		Internetet használni tudók száma	
	Fő	Fő	%	Fő	%
2013					
2014					
2015					
2016					
2017					

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4. számú táblázat - Az időseket célzó programok a településen (A táblázat kitöltése és elemzése opcionális.)

Év	Az idősebb célcsoport igényeit célzó programok száma
2013	
2014	
2015	
2016	
2017	

Forrás: Helyi adatgyűjtés

6.4.1. számú - Művelődési közintézmények adatai

Év	A nyilvános/települési könyvtárak száma (TS 3801)	A nyilvános/települési könyvtárak egységeinek száma (leltári állomány) (TS 3901)	Muzeális intézmények száma (TS 4001)	Közművelődési intézmények száma (TS 4101)
2012	1	107 306		
2013	1	106 969		
2014	1	105 912		
2015	1	107 376		
2016	1	106 100		
2017	1			

Forrás: TEIR

7.1.1 számú táblázat - Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma nemenként

Év	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - férfiak (TS 6201)	Megváltozott munkaképességű személyek szociális ellátásaiban részesülők száma - nők (TS 6301)
2012	679	829
2013	619	770
2014	571	733
2015	533	662
2016	481	598
2017		

Forrás: TeIR, KSH Tstar

7.1.2. számú táblázat - Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma

Év	Nappali ellátásban részesülő fogyatékos személyek száma (TS 5001)	Egyházi fenntartású intézményben	Civil fenntartású intézményben
2012	26		
2013	27		
2014	27		
2015	24		
2016	26		
2017			

Forrás: TeIR, KSH Tstar; a központi adatokat célszerű bontani a helyi adatszolgáltatók segítségével

4. számú táblázat - Belföldi vándorlások

Év	Állandó jellegű odavándorlás (TS 0601)	Elvándorlás (TS 0600)	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma (TS 0602)
2012	308	413	-105	-2,6
2013	291	369	-78	-2,6
2014	326	450	-124	-1,15
2015	348	428	-80	-2,96
2016	368	592	-224	-4,24
2017			0	

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

5. számú táblázat - Természetes szaporodás

Év	Élveszületések száma (TS 0701)	Halálozások száma (TS 0702)	Természetes szaporodás (fő)
2012	131	189	-58
2013	146	160	-14
2014	132	161	-29
2015	180	157	23
2016	146	198	-52
2017			0

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR